

r1zgari

kovara
rêzan û çanda
mehi

aylık
politik ve kültürel
dergi

Kürt halkının anti-sömürgeci
ulusal demokratik mücadelesinde

sag oportünizm

ve

özgürlük

yolu

aylık siyasi dergi

'nün eleştirisi

7

R I Z G A R İ

Kovara
Rêzan û Çanda
Mehi

Aylık
Siyasi ve Kültürel
Dergi

Sahibi: Ruşen ARSLAN • **Yazı İşleri Müdürü:**
Hatice YAŞAR • **Yönetim Yeri:** İhtisapağa Sok.
Mini Han, No.: 6/8-Aksaray/İstanbul • **Yıllık Abo-**
ne: 200 TL. **Altı Aylık:** 100 TL. **Dış Ülkeler için üç**
katı • Dizgi baskı: Kent Basımevi / İSTANBUL

Sal : 3
Hejmar : 7
Sermawez / 1978

Yıl : 3
Sayı : 7
Kasım / 1978

Anti - Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelede	
• SAĞ OPORTÜNİZM ve «ÖZGÜRLÜK YOLU»nun	
ELEŞTİRİSİ	3 - 128
Giriş	2
BİRİNCİ BÖLÜM	3
İKİNCİ BÖLÜM	16
«ÖZGÜRLÜK YOLU» DERGİSİNİN	
ELEŞTİRİSİ	16
1 — Ekâbir «Sosyalizm»; Sigortalı	
«Mücadele»	16
2 — Kürdistan'da Bir Yaban Otu	25
3 — Kürt Ulusunun Kendi Kaderini	
Tayin Hakkı ve «ÖY»	35
4 — Toparlarsak	40
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	43
— Demagoji Devrimci Bir Tavır	
Değildir	45
— Bilgi, Bilinç ve Sosyalist Faaliyetler	
Üzerine	56
— «Özgürlük Yolu»nun «Umarcı» Siyaseti	
Reformizmin Göstergesidir	70
— Faşizme Karşı Burjuva, Demokratik	
Hakları Koruma, Burjuva Demokrasisine	
Teslim Olma Değildir	79
— Toplumsal (Ekonomik) İktidar Başkasının,	
Siyasal İktidar Başkasının Elinde Olabilir	
Gerçeği ve «ÖY» nun Marksist Teoriyi	
Tek Yanlı Kavrama Sakatlığı	84
— İcazetli Sol	103
— SONUC OLARAK	124
— OLAYLAR ve YORUMLAR	127

OKURLARIMIZA; Kağıt ve basım fiyatlarındaki fahiş artışlar nedeniyle dergimizin fiyatını 30 Lira yapmak zorunda kaldık.

GİRİŞ

Bu yazıda, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesindeki bazı sorunlar üzerinde duracağız.

Yazımızın birinci bölümünde sağ oportünist, reformcu, uzlaşma ve teslimiyet siyasetini;

İkinci bölümde «Özgürlük Yolu» dergisinde ifadesini bulan görüşlerin —esas itibariyle doğulu sosyalistler ekolü'nün— geçmişine bağlı olarak, günümüzde almış olduğu niteliği tartışacağız.

Üçüncü bölümde, «Özgürlük Yolu» Dergisinin, Rızgari'ye yönelttiği «eleştiriler», eleştirisini yapacağız.

Rızgari'nin diğer sayılarında da vurgulayarak belirttiğimiz gibi, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi, bir dizi aksaklık içinde dar boğazlardan geçmektedir. Bu aksaklıkların ha deyince ortadan kalkacağı düşünülemez. Öte yandan, gerek sömürgeci devletlerin ve gerekse ezen ulus(lar) sosyalist hareketine musallat olan sosyal-şovenizmin tahribatları, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinde kimi köklü, kimi güncel bir dizi sorun yaratıyor. Bu sorunlardan biri, sürekli olarak beslenen ve mücadelemizde kamburları çoğaltan sağ oportünizmdir.

Kürt Halkının
Anti - Sömürgeci
Ulusal Demokratik Mücadelesinde
SAĞ OPORTÜNİZM ve
«ÖZGÜRLÜK YOLU»NUN ELEŞTİRİSİ

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Kürdistan'da ve genel olarak Avrupa'da, proleter devrimci hareket ile sağ oportünist akım arasındaki mücadele, siyasal ve ideolojik düzeyde somutlaşmaktadır. İcazet siyasetinin, uzlaşma ve teslimiyetin, «ya-

sal» korunakların ve genel olarak sigortalı mücadelenin kendisine sağladığı avantajlarla sağ oportünizm, proleter devrimci hareket karşısında daha «iyi» şartlara sahiptir. Kaldı ki, sağ oportünizm, mayasında taşıdığı her şarta uyma, her kılığa girme becerikliliğinden dolayı da, toplumsal muhalefete dönüşme şartlarının yaratıldığı her potansiyele rahatlıkla sahip çıkabiliyor... Dişle tırnakla yaratılan değerlerdeki devrimci dinamizmi kötürümleştirme eyleminde ise, gerektiği kadar «usta»laşmıştır. Bu bakımdan, Kürdistan'da, sağ oportünizmi teşhir etme, sanıldığı kadar kolay değildir! Ama imkânsız da değildir. Bu aynı zamanda proleter devrimcilerinin görevidir de. Sorun, sağ oportünizmin temel teorik muhtevasının somut olarak açığa çıkarılmasıdır. Çünkü, sağ oportünizm, bir yığın patırtı-gürültü arasında teorik muhtevasını gizlemekte yüklü bir mirasa, her telde oynama inceliklerine ve harika kamuflej yöntemlerine sahiptir.

Kuşkusuz mücadelenin değişik aşamalarında, sağ oportünizm, değişik maskelerle karşımıza çıkacaktır. Sağ oportünizmin dayanamayacağı tek mücadele biçimi, kendini gizleyemeyecek kadar açığa çıkacağı tek mücadele biçimi: toplumsal muhalefetin devrimci şiddetle bütünleştiği mücadeledir.

İhtilal, sağ oportünizmin intiharıdır. O, ancak, si-

lahlı mücadelenin maddi bir güç haline geldiği alanda, ateşle çevrilmiş bir akrep gibi zehrini içine akıtarak intihar eder. Ve zaten sağ oportünizmin düşünsel ve eylemsel faaliyeti, toplumsal muhalefetin devrimci şiddetle bütünleşmesini engellemektir. Bir başka ifade ile o, devrimci dinamizmin muhtevasını kemirir. İsyân direncini kırar. Bundandır ki, sağ oportünizm, genellikle reformcudur. Biliyoruz ki, reformizmin özü, bir kötülüğü ortadan kaldırmakta değil, onu yumuşatmakta yatar.

«Her olaya göre başka tutum takınan, günün olaylarına göre bayağı cinsten politik dönemliklerle kılık değiştiren, kapitalist evrimin ve kapitalist sistemin tüm ana özelliklerini ve proleteryanın ana çıkarlarını unutarak, bu çıkarları anlık gerçek yada sözüm ona çıkar hesaplarına feda eden» (1) sağ oportünist, mücadelenin değil, tavizin teorisini öğretir.

Sağ oportünizmin kendi siyaseti yoktur!? O, proleter devrimci siyaseti şurasından burasından cımbızlar, kemirir. Midesi, proleteryanın gıdasına alışık olmadığı için de, bir süre sonra yediklerini kusar. Yük-

1) V.İ. Lenin / Seçme Eserler c. 15, ss. 37, 38; ayrıca bak. Marks - Engels - Marksizm s. 260 (Sol y., 1. b., Kasım 1976 Ank.)

sekten atıp tutan, şaşaalı sözlerle parlak madalyalı burjuva generalleri gibi strateji ve taktik söylevleri veren sağ oportünist, halka acı gerçeği açık, basit ve dosdoğru söyleme cesaretine hiçbir zaman sahip olmamıştır. Olamaz da. Çünkü o, büyük temel düşünceyi değil, günün geçici çıkarlarını, kısmi hibeleri ve tavizi düşünür. Dinamiklerin çatışmasından doğan depremin korkutucu uğultuları arasında siner, cesur ve kararlı eylemi, siyasal polemiklerin cazibesi ile gizleme hünerleri öğrenir. Sorunları, maddi hayatın çelişkileri, toplumsal üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çatışmalarla açıklamak yerine, «yasal» mevzilere çekilmenin, «siyasi» davranmanın erdemlerini sayıp döker. Bu «siyaset»in teorisini yapar.

Sağ oportünist, silahsız, savunmasız bırakılmış halkların mücadelesi adına atıp tutarken, o halkları, savunma ve elbetteki saldırı araç ve gereçleri ile teçhizatlandırma eyleminde yoktur. Sağ oportünist, salonlarda, bürolarda ya da dergi sayfalarında yüksek (!) ve derin (!) siyasetle uğraşır. Hayata katılmaz. Gerçek hayatın mücadelelerine katılmaz. Yukarılarda bir yerde siyasal entrikacılığın inceliklerini çoğaltır. Liderle neferin kaynaşıp bütünleştiği proleter devrimci kollektif, sağ oportünist için bir bataklıktır! Çünkü, sağ oportünist, muhteva itibarıyla burjuvadır.

Sağ oportünizmin tarihi, proleteryanın burjuvaziye karşı bağımsız siyasî eyleminin olduğu evrelerden itibaren biçimlenmeye başlar. 1848 ihtilali proleteryanın bağımsız siyasal eylem düzeyine sıçramasının kilometre taşlarından biriydi. Bu evreye kadar burjuvazinin öncülüğünde mücadeleye katılan proleterya, burjuvazinin çıplak ihanetiyle karşı karşıya kaldı ve bağımsız siyasal mücadele ilkesini bir görev olarak önüne koydu.

Lahey Kongresi (1872) Uluslararası İşçi Birliği'nin Tüzüğüne eklediği 7a maddesiyle bu olguyu şöyle formüle etmişti:

«Proletarya, mülk sahibi sınıfların kollektif gücüne karşı mücadelesinde, ancak mülk sahibi sınıflar tarafından kurulmuş eski partiler karşısında ayrı bir siyasal parti haline gelirse, bir sınıf olarak davranabilir.

Proleteryanın bir siyasal parti haline gelmesi, toplumsal devrimin ve onun nihai hedefinin, sınıfların kaldırılmasının, zaferinin güvence altına alınması için vazgeçilmezdir.

İşçi sınıfının iktisadi mücadele ile zaten sağlanmış

olan güçbirliği, bu sınıfın elinde, kendisini sömürrenlerin siyasal iktidarlarına karşı mücadelesinde de bir manivela olmalıdır.

Toprak ve sermaye beyleri, iktisadi tekellerini savunmak ve sürdürmek ve emeği köleleştirmek için, hep siyasal ayrıcalıklarından yararlandıklarına göre, proleteryanın büyük görevi siyasal iktidarı ele geçirmek olmalıdır.» (2)

İlk parti, Almanya'da Lasalle tarafından kurulmuştu, (*) (1863) Lasalle, (**) Manifesto'yu kabaca

2) Marks - Engels / Seçme Yapıtlar 2, s. 347, 348 (Sol y., 1. b., Temmuz 1977 Ank.)

(*) Engels, Ütopik Sosyalizm ve Bilimsel Sosyalizm'e yazdığı Giriş'de, (bak. Sol y., 1975 Ankara, ss. 25-48) Çartistleri, modern çağların ilk işçi partisi olarak değerlendirmektedir. Çartistizm, İngiliz işçilerinin 1830'lardaki devrimci direnişini ifade eder. Uzun süre İngiliz burjuvazisine karşı mücadele eden Çartistlerin etkinliği 1843'lere kadar devam eder, bu tarihten sonra güçleri azalır. Uluslararası işçi hareketi Çartist hareketten büyük ölçüde etkilenmiştir. Parti kavramı çerçevesinde, bilimsel sosyalizmin temellerinin karıldığı dönemlere tekabül eden ve bu yönü ile tarihsel bir görevi üstlenen AİGD'ni, bu düzeyde ilk parti olarak değerlendirmek yanlış olmasa gerektir.

(**) Ferdinand Lassalle (1825-1864) — Alman küçük-burjuva sosyalisti; işçi sınıfı hareketini olumlu yönde etkileyen Alman İşçileri Genel Derneği'nin (1863) kurucularından.

tahrif etmişti ve zayıf teorik temeller üzerinde inşa edilen programıyla, işçi sınıfını Bismarck'ın (***) kol-
larına itmeye kalkışiyordu. 1869'da A. Bebel (*) ve W.Liebknicht (**) gibi Marksizmi benimseyen lider-
lerin yönetimindeki Alman Sosyal-Demokrat İşçi Par-
tisi kuruldu. İki parti 1875'de Gotha'da ve Lasalle'cı
ilkeler etrafında birleştiler.

Marks, «Bismarck'la cilveleşen Lasalle»ı «nesnel
olarak.. Prusya uğruna işçi hareketinin tümüne in-
anet»le suçluyordu. «Ulusal sosyalizm» de karar kuan
Lasalle'ı eleştiren Marks, aynı zamanda, «sosyalizme
'yüce' 'idealist' bir yönlenme vermek isteyen, yani,
onun materyalist temelini yerine ilahi adalet, özgür-
lük, eşitlik, kardeşlik tanrılarıyla modern mitolojiyi
koymak isteyen bütün bir yarı olgun öğrenciler çetesi
ve üstün zekâlı, diplomalı doktorlarla(*) uzlaşmayı
da suçluyordu. (3)

(***) Otto Bismarck (1815-1898) — Sosyalistlere Karşı Yasa'nın
yazarı; Prusyalı toprak ağalarının çıkarlarını savunan Al-
man İmparatorluğu'nun ilk şansölyesi.

(*) August Bebel (1840-1913) — Alman ve uluslararası işçi sınır-
nın önde gelen bir lideri; Marks ve Engels'in yakın dostu
ve silah arkadaşı.

(**) Wilhelm Liebknecht (1826-1900) — Karl Liebknecht'in ba-
bası, Bebel ile birlikte Alman sosyal- demokrasisinin önemli
liderlerinden biri.

(*) Akademik bir derece.

Lasalle oportünizmini sert bir biçimde eleştiren «Al-
man İşçi Partisi Programının Kenar Notları»(**) ya-
yınlandığı zaman «Özgöl olarak Lasallecılık, artık an-
cak yurt dışında, terkedilmiş harabelerde yaşamakta-
dır. Ve Halle'de, Gotha programı, onu kaleme almış
olanlar tarafından bile, tamamen yetersiz sayılarak
terkedilmiştir.»(4)

Ama proletaryanın teorik-ideolojik, siyasal ve eko-
nomik mücadelesi içine yuvalanan sapkınlıkların çe-
şitli biçim ve kılıklar altında devam edegelmeleri dur-
mamıştır.

Sağ oportünist akımın, Lassalle sonrası önemli bir
odağı Bernstein revizyonizminde yoğunlaştı. Bernstein
(Bernştayn), (*) proletarya diktatörlüğünü reddedi-
yor, Marksizmin, burjuva anlayışıyla gözden geçiril-
mesini savunuyor, sınıf mücadelesini, sınıf uzlaşmacı-
lığı ile sulandırıyor.

3) V.I. Lenin / Marks - Engels - Marksizm s. 222, yagb.; ayrıca
bak. Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi s. 130, 131 (Sol
y., 1. bas., Mayıs 1976 Ank.)

(**) Gotha Programının Eleştirisi.

4) K. Marks - F. Engels / Gotha ve Erfurt P.E. s. 18 yagb.

(*) Eduard Bernstein (1850-1932); Alman Sosyal- Demokrat Par-
tisi'nin ve II. Enternasyonal'in aşırı oportünist kanadının ön-
deri, revizyonizmin teorisyeni.

Sağ oportünizmin en trajik boyutları II. Enternasyonal'in tarihinde ortaya çıkar. Başta Kautsky (**) olmak üzere, Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sürecinde, emperyalist burjuvazinin hizmetine koşulan dönem liderler bununla yetinmediler ve Sovyet İhtilali'nin inkârına da yöneldiler. Dahası Hitler'e teslimiyet bayrağı çekenler de, gene sağ oportünistlerdi.

Sağ oportünizm genel olarak teoriyi soysuzlaştırmayı kendine iş edinerek, Marksizmi, bir diğer ifade ile sınıf mücadelesini, burjuvazi için kabul edilebilir bir duruma getirme konusunda ustalaşmıştır. Bu nedenle de sağ oportünizmin eylem alanı burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde kendini hapseden soy bir teslimiyetin eylem alanıdır. Kökleri, oldukça derinlerde duran bu teslimiyet, özellikle İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası hergün yeniden ihanet üreten uluslararası bir olgu haline geldi. Marksizmi, dinamik devrimci değerlerden adeta cımbızla ayıklayarak kısırlaştırma da birbirleriyle yarışan «komünist» partileri, Marksist teoride asla yeri olmayan her boydan sapıklıkları

(**) Karl Kautsky (1854 - 1939); Alman Sosyal - Demokrat Partisi'nin ve II. Enternasyonal'in önderlerinden; önceleri Marksist, daha sonra, sosyal - şoven ultra - emperyalizm teorisye-ni, Ekim Devrimi ve proletarya diktatörlüğünü reddeden bir dönem.

üreterek dünyaya yayma işini meslek edinir duruma gelmişlerdir.

3

Sağ oportünizm Türk solu içinde egemen bir çizgi olarak büyüdü. Bütün bir süreç damgasını vurdu. Bu süreç içinde yer alan ve özellikle tek parti döneminin sonlarından itibaren biçimlenmeye başlayarak Demokrat Parti'nin hükümet ettiği dönemin sonlarında ortaya çıkan «Doğulu Aydınlar» da esas olarak, sağ oportünist akımın etkime alanında, ondan beslenerek oluştu.

DP'nin sallanmaya başladığı 1959'da, gizli olarak gerçekleştirilen «Komünist Kürtçülerin tutuklanması», «Doğulu Aydınlar»ın nüvelerini içinde besleyen bir tarihsel odaktır. 49'lar olarak bilinen bu aydınlar, olabildiğince heterojen bir topluluktur. İçlerinde, Anti-kürt subaylar bulunduğu gibi, hasbelkader tutuklanan kasaba eşrafları da vardı. Fakat esas olarak bunlar içinde, Üniversite öğrencileri, geleceği belirleyen unsurlar olarak değerlendirilmelidirler. Bu örgenciler daha sonra çeşitli çizgiler üzerinde «Kürt Sorununu» çözümleme çabası içinde bulunan ve «Sosyalist Aydınlar» olma iddiası taşıyan bir akımın nüveleriydiler.

1962 yılında tutuklanan ve 23'ler olarak bilinen grubun durumu da, 49'larla aynı düzeyde değerlendirilebilir. Bu tutuklamanın ayırdedici özelliği, Güney Kürdistan'daki (Irak) silahlı direnişin, Türkiye'de titizlikle gözlenmesi ve tutuklamaların gerekçesi olmasıdır. Tutuklamadan önce DENG gibi, DİJLE-FIRAT gibi dergiler çıkmaktaydı. Bunlardan DİJLE-FIRAT artık olgunlaşmaya başlayan «Doğulu Sosyalistler» ekolünün düşüncelerini ruşeym halinde içinde taşıyan bir yayın organıydı. İçinde milliyetçi öğelerle, sol eğilimli öğelerin beraberce yazı yazdıkları dergi, sahibinin de 23'ler arasında tutuklanmasıyla yayın hayatına son verdi.

Bu arada, TİP (Türkiye İşçi Partisi), özellikle öğrenciler ve aydınlar arasında hızla yayılmaktaydı ve TİP, «Doğulu Aydınlar», ya da «Doğulu Sosyalistler» için bir koranak (!) durumundaydı.

1966'da Yeni Akış dergisi, «Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün bir diğer bağımsız yayın organı olarak çıktı. Dergi, gelişen olaylar karşısında ilk sarsıntılarını geçirerek daha duyarlı olmaya başlayan yöneticiler (sömürgeci devlet) tarafından kapatıldı. Sahibi, sorumlusu ve bir yazarı tutuklandılar.

Esas kıyamet, öğrenci gençlik arasında kopmaktaydı. Genelinde icazetli sol olarak tanımladığımız ve

27 Mayıs sonrası sağ oportünizmin cisimleştiği örgütler içinde, yeni yeni bilinçlenmeye başlayan ve sosyalizm çerçevesinde, milli mesele ile yakından ilgilenen gençlik, 1969'da DDKO'yu kurdu. (Devrimci Doğu Kültür Ocakları).

DDKO'ya kadar gelen dönemin belirleyici özelliği, okumuş Kürtlerin, henüz sosyalizm bilimi ile yüz yüze gelmeden, teoriyi tek yanlı ya da büyük ölçüde eksik olarak kıyıda köşeden öğrenen yapıları ile ve icazetli solun etkin hegemonyası altında Kürt sorununu tartışmaya sokma çabaları olarak formüle edilebilir. Sonuç olarak, Marksizmi sağdan revize eden icazetli solun hegemonyası altında son derece yanlış ve zararları günümüzde iyice ortaya çıkan bu çalışmalar, kendi sınırları ve imkânları içinde elbette saygıdeğerdir. Ne var ki, bu saygınlık, yanlışlarda direnmenin, Marksizm adına revizyonizmi harekete bulaştırmanın, sağ oportünizmi bir akım olarak ortaya çıkarma ve onu yavaşmanın başladığı yerde elbette biter. Bu bakımdan «Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün ortaya çıkışı ile, bu ekolün bir akım olarak kemikleşmesini birbirinden ayırtetmek gerekir.

«Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün ilk yayın organlarından biri olarak değerlendirdiğimiz Dijle-Fırat ile görüşlerin daha da berraklaştığı Yeni Akış bu yönleri ile

bilgi yönünden baş vurulması gereken kaynaklardır. Gerek Dicle-Fırat ve gerekse Yeni Akış nitelik itibarıyla, henüz bir akım olarak ele alınamazlar. Bunlar, en iyimser bir tarih olarak 1908'lerden itibaren başlayan ve gittikçe genişleyip, derinleşerek 1960'lı yıllara kadar gelen Anti-kürt imha eylemlerinin kararttığı, katı yasalarla kuşattığı bir tabuyu kırmak, bu tabuyu tartışma platformuna sokmak düzeyinde ele alındıkları zaman bir anlam ifade ederler. Zaten, az sonra göreceğimiz gibi, genel olarak bu yayınlara köle dili egemendir. Literatüre «Ezop Dili» olarak geçen bu üslup, fedakâr öncülerin gerçekten zor ve çileli mücadeleleri ile kısmen ortadan kaldırılmış ve açıkça söylemek gerekirse Rızgari ile bu olgunun bütün temel direkleri çatlatılmıştır.

Dicle-Fırat'da egemen literatür, «doğu», «doğulu vatandaşlar»dır. (*)

(*) Sekiz sayı yayın yapan derginin manşet ve ana başlıkları genel olarak şöyledir: «Doğu meselesi», «Doğu kalkınması ve yanlış görüşler», «Doğu'nun celladı», «Doğu'nun acıklı manzarası», «Doğu'nun baş düşmanı faşizm», «Suat Seren senatoda Doğu'lu vatandaşlarımızı düşman ilan etti», «Doğu sömürge anlayışı ile kalkınamaz», «İrkçilerin Doğu düşmanlığı», «Doğu'nun dertleri», «Doğu'nun çilesi», «Doğu gene kurban edildi» vb...

Derginin 2. sayısında, 10 Kasım'a rastlamasından ötürü, siyah çerçeve içinde Atatürk'ün bir resmi ve altında şu yazı var:

«Vatanımızın kurtarıcısı ve milletimizin kurucusu Büyük Atatürk'ün...» vb. (altını biz çizdik)

7. sayı ise, «Dicle-Fırat, hedefine ilerlerken düsturu milli birliktir ve milli birlik olarak kalacaktır.» yazıyor. (Edip Karahan imzalı başyazı)

Bu çarpıklık içinde genel olarak doğru belirlemeler ve Kürtlerin menşei ile Kürtçe metinler de yer alıyor elbette. «Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün bu evresinde bilgi ve bilinç eksikliği nedeniyle içiçe geçen doğrularla yanlışlar, daha sonra bu ekolün belirleyici bir niteliği haline gelecektir. Bu kez, bilgi ve bilinç eksikliği nedeni ile değil, sağ oportünizmin bilinçli ve sistemli karartmalarıyla.

Bilgi ve bilinç eksikliğinin ucubeler yarattığı bir diğer yayın, yukarıda sözünü ettiğimiz Yeni Akış'tır. «Doğulu Sosyalistler Ekolü» artık sosyalist literatürü de kullanarak olgunlaşmaya başlamış, fakat sosyalizm adına yapılabilecek en fahiş yanlışlar, en kötü çarpıklıklar da ardı arkasına sökün etmeye başlamıştır. Yeni Akış'ın 3. sayısında yer alan Kemal Burkay imzalı ve «Her Şey Açıkça» ana başlıklı yazı bu konuda son

derece tipik bir örnektir. Yazar, sorunu şöyle koyuyor:

«Doğru hepimiz Türküz. TC vatandaşıyız, ama, bazımız Kürtçe konuşuruz? Buna hakkımız yok mu?

Biz, Milliyetçiliğimizi ırkçılık üzerine kurmadık; hiç kimsede Türk milliyetçiliğinin ırkçılık üzerine kurulduğunu iddia edemez. Türkiye devleti, Atatürk'ün çizdiği Misak-ı Milli hudutları içinde yaşayan, kurtuluş savaşımızı yapmış olan ve yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına ilerlemesine, gönül vermiş ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir.» (*)

(*) Bu evrelerde Kemalist milliyetçiliği sosyalizm ile cilalayarak, Kadroculuğu diriltten Doğan Avcıoğlu, «Kürt Meselesi» isimli yazısında şunları söylüyor: «Tek bir milletiz ve tek karış toprağımızı feda etmeyiz. Türkiye toprakları üzerinde, ayrıcı ve bölücü emeller besleyen gafiller varsa, bir an önce akıllarını başlarına devşirsinler ve bir karış toprak için, en başta sosyalistlerin dövüşeceğini bilmelidirler.»

D. Avcıoğlu, şöyle devam ediyor: «Bu topraklar üzerinde tek bir millet olarak yaşayacağız. Yalnız, bizim milliyetçiliğimiz, ırkçılık üzerine kurulu değildir.»

D. Avcıoğlu'nun yazısı, yukarıda alıntı yaptığımız yazı'dan ilgili pasajı alarak şöyle sürüyor: «Bir doğulu aydınımızın belirttiği gibi, Türkiye devleti, Atatürk'ün çizdiği Misakı Milli

İcasetli solun, Kürt aydınları üzerindeki ağır tahribatı ve ideolojik hegemonyasının vardığı boyutları ortaya koyması açısından Dicle-Fırat ve Yeni Akış dergilerinden yukarıya aldığımız parçaların eleştirisi gereksizdir. Bizim, esas olarak üzerinde olduğumuz sorun, «Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün izlediği rotadır. Burada yakalanması gereken halka, RIZGARI 5'de belirttiğimiz gibi, «siyasal, ideolojik ve örgütsel tercihleri metropol barometresine bağımlı olan ve genellikle sağ oportünist olarak tanımlanması gereken okumuş «sosyalist»lerin Kürdistan'a taşıdıkları siyasetçilik ve şablonculuk»tur. (Bk: Rızgari 5, s. 61)

Bu, süreç içinde rahatlıkla gözlemlenebilir. Örneğin TİP programının «Milliyetçilik» bölümü, (BK: Rızgari 3, s. 82 dipnot, ve bu yazıda «icasetli sol bölümü») bu «Doğulu Aydınlar»ın bağımsız yayın organlarında yazıp çizdiklerinin derli toplu bir özeti durumundadır.

sınırları içinde yaşayan kurtuluş savaşını yapmış olan, bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına, ilerlemesine gönül vermiş, ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir. Türkiye hepimizindir. Bu yurt hepimizin yurdudur.»

D. Avcıoğlu'nun yazısı, «Kürt meselesi tabusunun düşünceleri bile kurduğunu» belirterek, icasetli solun ulus kavramını çarpıtan bir alıntısı ile bitiyor. (YÖN / yıl 5, sayı 194; Aralık 1966)

Aynı yıllarda TİP Genel Başkanı M.Ali Aybar ise, ölüm yıldönümlerinde Atatürk için «hepimizin kafası, yüreği onunla dolu» diyerek kamuoyuna bildiriler yazıyordu. (Bk. TİP Genel Başkanı M. Ali Aybar'ın 26. ölüm yıldönümü münasebetiyle yayınladığı mesaj. Kasım 1964).

«Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün TİP saflarında çürüme süreci, DDKO'nun kurulmasıyla, kısmen bir dinamizm, bir canlılık kazandı. DDKOda içinde milliyetçi öğelerle, sol eğilimli öğeleri taşıyordu. Belirleyici olan sol eğilimli öğelerdi. Bu öğeler, hızla siyasal ve ideolojik tercihler etrafında kümeleşmeye başlıyorlardı.

Esas saflaşma Diyarbakir Sıkıyönetim tutukevinde başladı.

Diyarbakir sıkıyönetim tutukevi ve mahkemeleri, Kürdistan'da proleter devrimci filizleri besleyen bir gübrelikti. 1960'lı yıllardan bu yana her tarafından bilgisizlik ve sefalet dökülen entellektüel sol muhalefet, çetin bir sınavdan geçti ve denilebilir ki tümü ile döküldü. Direnme, DDKO'nun genç militanları tarafından yürütüldü. Ve bu genç insanlar «Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün flaş isimleri ile boğazlaştılar, onları teşhir ettiler, uzlaşma ve teslimiyet siyasetlerini hem tutukevinde ve hem de yargı önünde açığa çıkararak,

mahkûm ettiler. Bu kavgada, genç arkadaşların pür zelal olduğu iddia edilemez, tam tersine olabildiğince cılız bir ideolojik muhtevaya sahiptiler ve teorik olarak bütün bildikleri ezbere öğrenilmiş formüllerden ibaretti. Eğer birşeyler öğrenilebilirdiyse, bu, yargı sürecinde ve direnmenin niteliği gereği oluşmuş-
tur. (*)

Hiç kuşkusuz çağdaş Kürdistan tarihi, şu birkaç sayfa içinde kalın çizgileri ile geçtiğimiz süreci enine boyuna tartışacaktır. Ve Çağdaş Kürdistan Tarihinde başlıbaşına bir yeri olan Diyarbakir Sıkıyönetim Mahkemelerine ayrı bir yer verilecektir. Genç tarihçiler ve edebiyatçılar, bu süreci, direnen arkadaşların olabildiğince titiz ve dikkatlice tuttukları güncelerden ve duruşma zabıtları ile sair belgelerden zengin bir biçimde çıkarma imkânlarına sahiptirler. Ve zaten DDKO davasının en önemli özelliği de budur: Kürdis-

(*) Diyarbakir Sıkıyönetiminde direnmeyi sürdüren gençlik de, kendi içinde bazı fraksiyonlara bölündü. Bu bölünmelerin temelinde, Kürdistan ihtilalinin özgül konumunu yakalayan ve ideolojik yapısını bu temel üzerine inşa etmek isteyen anti-sömürgeci sosyalist embriyonlar ile, soruna genel olarak sosyalist formüller çerçevesinde bakan dogmatizmin çatışmaları vardı. Her iki durumda da, bugün için zengin bir döküman durumunda bulunan ve değerlendirilmesi gereken bir direnme perspektifi kaldığı açıktır.

tan tarihinde, direnmenin belirsiz de olsa, sınırları çizilmemiş de olsa ilk kez bilimsel bir metotla sürdürülmesi...

«Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün bir tabuyu parçalama düzeyinde duran çapraşık, tutarsız, ideolojik yapıları, sıkıyönetim döneminde, bu ekolün, bir siyasal akım haline dönüşmesinin embriyonlarını besledi. Af sonrası «Özgürlük Yolu» Dergisinde ifadesini bulan siyasal çizgi sürecin vardığı son aşamadır. Ne varki, kökleri şu kısa açıklama içinde duran bu çizgi ile, «Özgürlük Yolu»nun özgün çizgisini birbirinden ayırdetmek gereklidir. Bilgi ve bilinç eksikliğinden yola çıkılarak bugün artık bilinçli bir yoğunluğa varılmıştır ve bu yoğunluk bütün açıklığı ile «Özgürlük Yolu»nun yayın perspektifinde olduğu kadar somut pratiğinde de billurlaşmıştır.

4

«Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün, sağ oportünist akıma «terfi» etmesi hiç kuşkusuz, «Özgürlük Yolu» dergisinin yayın hayatına atıldığı 1975 Haziranı ile başlamış değildir. Ancak, maddi bir güç haline gelmesi ve tezlerinin siyasal ve ideolojik ve doğal olarak örgütsel niteliğinin billurlaşması «Özgürlük Yolu»nun yayını ile başlamıştır.

12

«Özgürlük Yolu»nun yayın hayatına atıldığı dönem, sosyalist mücadelenin önemli sarsıntılardan çıktığı, bir bütün olarak yaralandığı ve tökezlediği bir dönemdi. 12 Mart kâbusundan çıkan devrimci akım, sendelemekte, dünü anlamak ve kavramak, bugünü yorumlamak ve dönüştürmek; yarını belirleyecek teorik önermelerde bulunmakta zorluk çekiyor, bulanıklık, karamsarlık ve dağınıklık içinde çırpınıyordu. Sosyalist mücadelede parsellediği alanlara yeniden egemen olmak isteyen feodal liderler sahneye teşrif ederlerken, katledilen ya da badanaj yaparak dökülen liderlerin yerini almak için yerden bitme prensler ve prensesler podyumlara çıkıyorlardı.

Kürdistan'da ise, durum çok daha değişikti. Güney Kürdistan'da geleneksel liderliğin tarihsel sonu, ya da tarih sahnesinden trajik bir jestle silinip gitmesi, beraberinde, Kürdistan düzeyinde, ideolojik açıdan devrimci bir sıçramayı tarih sahnesine çıkarmıştı. Ayrıca, Diyarbakir Sıkıyönetiminde tavizsiz süren direnme, toplum katlarında derinliğine etkiler bırakmıştı. Bu öznel şartlar, tekel evresindeki sömürgeci burjuvazinin Kürdistan'a taşıdığı kurumlar ve ilişkilerin yarattığı nesnel şartların geleneksel yapıyı çatırdatan deprasyonu ile içiçe, yeni biçimlerin oluşmasını ve eski biçimlere giren yeni içerikleri oluşturuyordu.

İcasetli sol, 12 Mart cenderesi altında sosyal-şoven niteliğini açığa vurmuş, dökülmüştü. Kürdistan'ın —denilebilirki— hiçbir yerinde 12 Mart öncesi durumunu korumak ya da bu durumun getirdiği imkânları kullanmak şartlarına sahip değildi. Tam tersine, Kürdistan'da siyasal ve ideolojik tercihler etrafında bulanık da olsa saflaşmalar başlamıştı. Ve bilgilenen, bilinçlenen genç kuşak, önüne, proletaryanın toplumsal devrim stratejisinin, temel ve vazgeçilmez ilkeleri doğrultusunda, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını koymuş, olabildiğince duyarlı bir arayış içine girmişti.

«Özgürlük Yolu» 12 Mart öncesi, Emek fraksiyonu(*) içinde duran gövdesini, siyasal, ideolojik ve örgütsel tercihleri bu fraksiyonun genel ilkeleri içinde, bu ilkeler ile biçimlenen yapay bir muhalefet ile, Kürdistan'daki arayışın içine oturtma gayreti içine girdi. Çok çeşitli nedenlerle icasetli sol içinde toparlanması mümkün olmayan potansiyel, «Özgürlük Yolu» çevresinde toparlandı. Bunlar genel olarak özgülden habersiz «evrensel»ciler ve yurtseverlikten kaçınan «enternasyonalist»lerdi. Görevleri ise, gerek kapitalistleş-

menin Kürdistan'da yarattığı potansiyelleri ve gerekse Güney Kürdistan ihtilalinin taşıdığı mesajlarla çoğalttığı ve genç kuşağın direnmeleri ile bilgi ve bilinç taşıdıkları dinamizmi, icasetli solun potasında eritmek, icaset siyasetinin kanallarına akıtmaktı. Reformist memurları örgütlemek eyleminde başarılı olan bu müdahale, dinamik devrimci değerlerle teçhizatlanan sosyalist kuşağın sert muhalefetiyle karşılaştı. Siyasal ve ideolojik tercihleri henüz emekleme döneminde bulunan, devrimci bir teori ile teçhizatlanmamış, bulanık bir arayış içinde bulunan devrimci muhalefet bu zaaf-
ların doğal bir sonucu olarak «Özgürlük Yolu»nun revizyonist kıvraklığı ve kaçaklıkta ustalaşmış manevra yetenekleriyle muhtevasını titizlikle gizleyebilen polemikleri karşısında sarsıntılar geçirdi. Karmaşa ve kör dögüşü, beraberinde, reaksiyoner siyasetlerin Kürdistan'da yer bulmalarına imkân sağladı. İcasetli Sol, Kürdistan'da, kendisine «Özgürlük Yolu»nun yavanlığı, eklektikliği ve siyasetçisizliği nedeniyle yeniden taban bulabilme şartlarına sahip oldu. Yurtsever demokrat güçlerle, sosyalistler arasında, sürecin getirdiği zorunlu ittifak perspektifi zedelendi, sarsıldı, yer yer düşmanlıklar yeniden yaratılarak, sömürgecilerin ve işbirlikçilerinin işlerine yarayan kamplaşmalara kadar vardı. Anti-sosyalist fanatiklik yeniden dirilme imkânlarına sa-

(*) TİP içindeki Aybar / Aren - Boran çekişmesinden sonra, TİP yönetimini ele geçiren Sadun Aren - Behice Boran kliğinin çıkardığı bir dergi.

hip oldu. «Özgürlük Yolu»nun muhtevasındaki oportünizmi, gerek düşünsel düzeyde ve gerekse eylemde her alanda ve her olguda gözlemleyebilen yurtsever demokrat güçlerin anti-sosyalist yanlarının tahrik edildiği açıktı. Güney Kürdistan ihtilalinde küçük-burjuva aydınlarının döneçlikleri ile ağır darbeler yiyen sosyalist öğreti, «Özgürlük Yolu»nun günahları ile beslenme ve üreme imkanlarına sahip oldu. Buna karşılık, «Özgürlük Yolu», muhtevasında mayalanan sağ oportünist kıvraklıkla, sosyalizme ambargo koymaya devam etti. Üstüne üstlük, kendi dışında duran sosyalist siyasal güçleri sürekli olarak bir küfür ve iftira bombardımanı altında tutarak. Miskin memurların icazet siyasetinden güdüm alan gevezelikleri ve periyodik yayın imkânları da bu eylemde, «Özgürlük Yolu»nun kuru-sıkı altıpatlar manevra mermileriydi.

Lenin, 1902'lerde şöyle yazıyordu:

«Devrimci hareket şaşırtıcı bir hızla gelişmeye devam ediyor; bu arada 'bizim akımlarımız' da alışılmadık bir hızla olgunlaşıyor. (ve solup gidiyor). Öte yandan, sadece aydınların belirsiz ve ara kesimleri tarafından savunulan görüşlerin geleneksel tutarsızlıklarını yansıtan akımlar, belli sınıflara yakınlaşmak için, gürültülü bildiriler, olayların patırdısı arttıkça, gürültüleri artan bildiriler

yayınlamaya çalışıyorlar. 'Hiç değilse gürültü ko-paralım' işte olayların girdabına yakalanmış ve ne teorik ilkeleri, ne de sosyal kökleri bulunan devrimci düşünceli birçok kimsenin sloganı budur.» (5)

«Özgürlük Yolu»nun bu gürültücü akımın mihverinde durduğu açıktır. (*)

«Özgürlük Yolu»nun teorik ilkelerinin olmadığı da açıktır. Açık olan bir şey daha vardır, o da şu: «Bizce teorinin olmayışı, devrimci bir akımın var olma hakkını ortadan kaldırır ve onu eninde sonunda kaçınılmaz olarak siyasi iflasa mahkûm eder» (6)

«Doğulu Sosyalistler Ekolü»nün ortaya çıkması ve sağ oportünist bir akım olarak olgunlaşmasının izlediği süreç, kaba çizgileriyle budur. Bugün artık, «Özgürlük Yolu» görevini bitirmiş olmanın rehaveti ve

5) V.I. Lenin / Örgütlenme Üzerine s. 24 (Bora y., 1. b., Mayıs 1975 İst.)

(*) «ÖY» nun tüm sayılarındaki şikayet dilekçeleri düzeyindeki gürültülü polemiklerini okumak gerekli, fakat özellikle «Devrimcilikle Goşizmi Ayrılalım» S. 11, ss. 3-17; TÖB-DER Kongresi ve bazı sapmalar S. 15-16, ss. 15-30; Halkımızın Mücadelesi Devrimci Bir Doğrultuda Yürüyecektir. S. 17, ss. 10-15 yazıları ile, «ÖY» nun Rızgari'ye yönelik tecavüzleri okunmaya değer.

6) yagk. s. 25, 26).

yorgunluğu içindedir. İcazetli Sol'un ana mihrakları ile köprüleri de atan «Özgürlük Yolu», okuyucusuna bile sıkıntı yükleyen şişirme bir yayın organı haline gelmiştir. Bu bağlamda, «Özgürlük Yolu»nun eleştirisi gerekli midir denilebilir?

Kuşkusuz, varılan düzeyde, «Özgürlük Yolu»nun eleştirisi gerekli değildir, hatta kanı çekilen ve çürümeye doğru yol alan bu organ, bu eleştiri ile, yeniden kanlanmak, lafazanlık düzeyinde kendi okuyucusunu bir süre daha polemiklerle oyalamak imkânına sahip olacaktır. Ancak, sorun, sayfalarını, köy bakkallarının tezgahları gibi döküntülerle dolduran bir yayın organının eleştirisi düzeyinde ele alınmamalıdır. Eleştiri, sömürge bir ülkenin ulusal kurtuluş savaşında tahribatlar yapan, ve sürecin daha sonraki aşamalarında da her zaman tahribatlar yapacak olan bir siyasi akımın eleştirisi olarak değerlendirilmelidir. Kuşku yok ki, «Özgürlük Yolu»nun bir dergi olarak okuyucusuna verecek bir malzemesi kalmamıştır. Son sayıları bu gerçeğin ifadesidirler. Ama, «Özgürlük Yolu» Dergisinde ifadesini bulan sağ oportünist siyaset, devrimci mücadeleyi sağdan revize eden siyaset şu ya da bu aşamada, şu ya da bu biçimde ortaya çıkacaktır. Çünkü, revizyonizmin kaçınılmazlığı, onun, kapitalist toplumdaki sınıf kökleri ile belirlenir. Revizyonizm uluslara-

rası bir olgudur. Evrensel nitelikteki genel ve belirleyici özellikleri temelde aynı olmakla beraber özgül alanlarda çeşitli biçimler altında ortaya çıkar. Kürdistan'da da, durum budur. Ve bu nedenle de, esas olarak, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede sorunların çözümü, en azından bu sorunların çözümü için ip uçları sağlamak eleştirinin amacını oluşturmaktadır. Kuşkusuz bu çaba aynı zamanda, proleteryanın toplumsal devriminin önünde duran sorunların, (ayrıca mümkün ve muhtemel sorunların) tesbiti ve çözümünü de temel bir amaç olarak içinde taşır. Eleştirinin odağı da budur.

İKİNCİ BÖLÜM

«ÖZGÜRLÜK YOLU» DERGİSİNİN ELEŞTİRİSİ

- 1 — Ekâbir «Sosyalizm»;
Sigortalı «Mücadele»

Marksizm-Leninizm, bize, somut siyasal görevlerin, somut bir çerçeveye oturtulmasını öğretir. Açıktır ki, somut siyasal görevlerin tesbiti, sınıflar ilişkisinin ve

tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, aslına en uygun ve objektif olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmayı gerektirir. Böylece, biz, yerel ve evrensel düzeyde, siyasal ve toplumsal güçlerin gelişme ve değişmelerini titizlikle irdeleyerek, yaşadığımız süreci çözümlemek, anlamak — kavramak, yorumlamak; ve devrimci eylemin temel karakteristiği olan bu süreci değiştirme yöntemini, yönergelerini, öneri düzeyindeki çerçevesini saptarız. Ve eylemimizi, bu veriler üzerinde inşa ederiz.

Bunun için vazgeçilmez temel önkoşul, devrimci bir teorinin varlığı ve eylemimize rehberlik etmesidir. Çünkü, Leninizm bize, teorinin olmayışının, devrimci bir akımın var olma hakkını ortadan kaldırdığını ve onu, kaçınılmaz olarak siyasi iflasa mahkum ettiğini öğretiyor. Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz, derken, bunu anlatırız.

Teori, gelişen ve değişen toplumu, değiştirme-dönüştürme sistematiğidir. Toplumdaki siyasal ve toplumsal güçlerin, uluslararası ve ulusal ilişkilerini, geçmişlerini, bugünlerini, geleceklerini; yaşanan durumda yok olup gidenle, gelişen yanı tesbit etmeyi ve eylemi, gelişen yan üzerine kurmayı, bize, teori öğretir. Marksizm-Leninizm bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur, derken bunu anlatırız.

Devrimci teori önüne değişen ve gelişen bir toplum anlayışını koyduğu için cansız bir dogma, tamamlanmış, hazır değişmez bir öğreti değildir. Marks, «akla uygun biçimiyle diyalektik (...) özünde eleştirici ve devrimcidir» derken, bize, bunu anlatır.

Demek ki, somut siyasi görevlerin somut bir çerçeveye oturtulması, kişilerin, daha geniş bir ifade ile siyasal ve toplumsal güçlerin isteklerine, özlemlerine göre değil, bunların ilişki ve çelişkilerine göre, ulusal ve uluslararası sınıf güçlerinin durumuna göre devrimci hareketin deneylerini de göz önüne alarak sağlanabilir.

Somut siyasi görevlerin somut bir çerçeveye oturtulması, devrimci bir akımın eylem perspektifidir. Bu, toplumu değiştirecek olan devrimci hareketin niteliğini, devrimci harekette yer alacak olan sınıf (ve katmanların) mevzilenmesini, devrimin asgari ve azami hedeflerini belirler.

Devrimci hareketin niteliği, baş çelişmenin tesbiti ve çözüm yöntemi üzerinde inşa olur. Burada Marksist ölçüt, devrimci hareketin nihai hedefine doğru, yani temel çelişmenin çözümüne doğru yönelmek, daha doğrusu, temel çelişmenin çözümü için, baş çelişmenin çözümünü bir araç olarak kullanmaktır. Esas olan, baş çelişmenin çözüm yöntemini temel çelişmeye bağlı ve

bağımlı olarak ele almaktır. Bu son derece hayati bir önem taşır. Ve kuşkusuz, Marksistleri diğer siyasal güçlerden ayırt eden niteliklerden biridir.

İlk sayısı Haziran 1975'de yayınlanan «Özgürlük Yolu» — yazının bundan sonraki bölümlerinde «ÖY» olarak geçecek — yukarıda çizdiğimiz temel çerçeveye içinde ele alınıp değerlendirildiği zaman ilk olarak görülen şey, «ÖY»nun, Marksizm-Leninizm'in dışında, ve fakat burjuvazinin görece demokrat kanadı ile Marksizm-Leninizm arasında yer alan genel solun içinde olduğudur. İçinde birey ya da bulanık muhalif akım / eğilim olarak sosyalistleri de taşıyan bu ara kat, yani burjuva demokratları ile proleter devrimcileri arasında duran ve öznel konumları itibariyle sosyalist, nesnel konumları itibariyle burjuva-demokrat olan ara kat, eyleminin muhtevasında küçük-burjuvadır.

Sözünü ettiğimiz, küçük-burjuva kavramını toplumsal bir kategori olarak kullanıyoruz. Kapitalist toplumun iki temel toplumsal sınıfı olan burjuvazi ve proletarya arasında yer alan ve bu nesnel konumu nedeniyle istikrarsız, olabildiğince bencil, nankör ve kaypak bir niteliği bulunan küçük-burjuvazi, doğal olarak entellektüel yapısında da, sanat, siyaset ve benzeri felsefi ve ideolojik niteliğinde de aynı özellikleri gösterir. Doğayı ve toplumu mevcut toplumsal durumu-

nun sınırları içinde değerlendirdiği sürece bu toplumsal durumun, düşüncesine yansıyan, düşüncelerini belirleyen niteliği de değişmez.

Özellikle kapitalizmin çarpık geliştiği toplumlarda küçük-burjuvazinin büyük yerleşme merkezlerinde bulunan bölümü, proletaryanın bağımsız bir siyasal güç haline gelememesinin zorunlu bir sonucu olarak devrimci bir misyon kazanmaktadır. Bunların bir bölümü, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişmeleri, maddi hayatın somut gerçeklerini gözardı ederek, toplumsal alandaki eşitsizliği, siyasal alanda eşitlik sağlayarak ortadan kaldıracaklarına inanarak, ya da inanmış görünerek burjuva demokrat bir çizgide yer alırlarken bir diğer bölümü, sosyalist bir çizgide yer almaktadırlar. Feodal gericilikten ve emperyalist baskıdan rahatsız olan, faşizme karşı duyarlı ve güncel olaylardan en çabuk ve kolay etkilenen bu kategori, içinde bulunduğu toplumsal bunalımların da doğal bir sonucu olarak proletarya «adına» devrimci misyonu kendi omuzlarında taşıma görevi ile kendisini biçimlendirmektedir.

Açıktır ki, devrimci hareket, esas olarak, öncü bir sınıfa dayanmalıdır. Sınıfsal konumu itibariyle burjuvazi ile proletarya arasında yer alan küçük burjuvazinin sol kanadı, her ne kadar öznel değerlerinde sınıf

intiharından geçtiği ve proleterleştiği iddiası taşırsa da, eylem, bizatihi öncü sınıfın sınıfsal katılımının dışında — düşünsel ve eylemsel olarak — seyrettiğinden birbirine bağlı ve birbirinden etkilenen ve birbirini etkileyen sapmalarla iç içe yürümek durumundadır.

Biliyoruz ki, proletaryanın mücadelesi üç temel alan üzerinde inşa olur. Bunlar teorik, siyasal ve ekonomik mücadeledir.(7) Proletarya «adına» devrimci misyonu kendisine yakıştıran, ya da şöyle diyelim: yaşanan sürecin bir zorunluluğu olarak bu misyonu üstlenen küçük-burjuva siyasası, esas olarak, proletaryayı, ekonomik mücadele ile başbaşa bırakarak, teorik ve siyasal mücadeleyi kendisine ayırır. Bunun doğal sonucu olarak, ekonomik mücadeleyi götüren, ancak bunu yer yer siyasal bir görünüm kazansa da, sendikal düzeyde sürdüren proletaryanın kuyruğuna takılır. Her ne kadar, proletaryaya övgüler dizer, en basit bir ekonomik direnmesini, — ücretlere zam — alkışlar, proletaryanın büyüklüğünden, devrimciliğinden, yüceliğinden söz ederse de, teorik ve siyasal mücadeleyi kendisine ayırdığı için ideolojik yapısı da, eylemi de proletaryanın sınıfsal hegemonyası ve öncülüğünün dışında seyreder. Bu, teorik olarak ekonomizme, pratikte ise soy bir uvriyerizme tekabül eder.

7) F. Engels; zikreden Lenin / Sendikalar Üzerine s. 255.

Bu süreçte siyasallaşan küçük-burjuvazidir. Ve küçük-burjuvazinin sol kanadının siyasallaşmış muhalefeti, her ne kadar sosyalist literatür ile kendini ortaya koyarsa da, bu literatür cila altında, küçük-burjuvazinin toplumsal hiyerarşide aldığı yer ve bu yerin siyasetine yansıyan özlem ve talepleri açıkça görünür. Bunun doğal sonucu olarak da, sol yelpazede siyasallaşan küçük-burjuvazi, ideolojisini özgürlük, eşitlik, kardeşlik, adalet gibi çağdaşlaştırılmış mitolojik kavramlarla doldurur. Sonuç olarak, kendini dayatan sorunlara çözüm getirilirken, bu sorunlar etrafında toplumun en geniş muhalefetini örgütlemeye girilirken, sosyalist siyasal bilinç, yerini, burjuva demokrat bilince, en geniş ifadesi ile sosyal demokrat bilince bırakır. Öznel olarak, ne kadar sosyalist cila çekilirse çekilsin, nesnel olarak eylemin muhtevası siyasallaşmış küçük-burjuvazinin özlem ve talepleri çerçevesinde döner, hareket, kaçınılmaz olarak burjuva demokratik perspektifin inşasını hedefler..

Buna göre «ÖY» na bakarsak, «ÖY»nun, somut siyasi görevini, faşizme karşı demokrasi mücadelesi şiarında ifadesini bulan çerçeveye oturttuğunu görürüz.

Bu, şiar, proletaryanın değil, siyasallaşmış küçük-burjuvazinin eylem perspektifidir. (*) Fakat, küçük-burjuvazi proletarya adına konuşma hakkını kendinde

gördüğü için, bu siyasal perspektifi proletarya için açtığını, proletaryanın devrim yapması için ortam yaratmak istediğini de ekler.

«ÖY» da, aynı çizgiyi, değişik biçimler altında, ve değişik gerekçelerle ifade etmiştir. Dahası, nerede ise, ülkemiz olarak tanımladığı TC'nin siyasi sınırları içinde biricik sosyalist akım olduğunu ima etmeye başlamıştır.

Ne varki, nasıl bir dönemin kendi kendini değerlendirmesi gözönüne alınarak onun hakkında karar verilemezse, bir kişinin ya da siyasanın da kendi kendini değerlendirmesi göz önüne alınarak, bu siyasa hakkında karar verilemez. Açıktır ki, bir siyasanın değerlendirme ölçütü, onun eyleminin muhtevasıdır.

(*) Olgunun nesnel temeli, tekel hegemonyasına karşı, serbest rekabet özlemidir. Biliyoruz ki, demokrasi, serbest rekabete, tekel siyasal gericiliğe tekabül eder. Tekeller karşısında, küçük üretim ünitelerinin kaçınılmaz kaderi ise, proleterleşmektir. Küçük-burjuvazinin, burjuva demokrasisi talebi, bu proleterleşmeye karşı mevcut durumunun korunmasına duyduğu zorunlu ihtiyaçtır.

Siyasal pratikte ilerici bir görünüm kazanan demokrasi talebi, tarihsel-toplumsal pratikte gerici bir perspektif olarak durur. Çünkü, tekelleşme kapitalizmin doğal diyalektik gelişme sürecidir. Bu gelişme aynı zamanda kapitalizmin çürüme, asalaklaşma evresidir de.

«ÖY» eyleminin muhtevasında, proletaryanın temel üç mücadele alanından ikisi olan 1 — teorik-ideolojik ve 2 — siyasal mücadele biçimini, proletarya «adına» siyasallaşmış küçük-burjuvazinin mücadelesi içinde ele alan ve bu perspektifi sosyalizm diye sunan bir akım durumundadır. Genel çizgileri itibariyle metropol solunun sağ kanadı içinde yer alan bu siyaset —ileride bu siyasetin siyasetsizlik olduğunu da göreceğiz — ulusların kaderlerini tayin hakkı perspektifinin kendisine kazandırdığı, ya da kendisinin bunu gasbettiği bir özgün durum nedeniyle, bir kat daha sağ, bir kat daha proleter ideolojiyi tahrip edicidir.

Yukarıda «ÖY»nun somut siyasi görev olarak önüne: faşizm mi, demokrasi mi? ikilemini koyduğuna işaret ettik. Buradan başlayalım.

Bu şiar esas olarak burjuvazinin liberal kanadının şiarıdır. Burjuvazi egemenliğini sürdürmek için, genel olarak iki tip mücadele yöntemi ve iki tip sistem uygular. Bunlar kimi zaman biri birini izler, kimi zaman iç içe uygulamaya sokulur. Bunlardan birincisi işçi sınıfı hareketine, hiçbir biçimde göz yummayan, bütün eski ve çağını doldurmuş kurumları destekleyen reformlara kesinlikle karşı çıkan baskı yöntemi olarak formüle edilebilir.

İkincisi ise, siyasal haklara, reformlara, işçilere

hak tanıyan ya da tanımayı vaad eden, burjuvazinin çıkarları ve egemenliği için bu yöntemi gerekli gören «liberalizm» yöntemidir.

Bunlardan birincisi feodal despotluğun baskı yöntemlerini daha modern ve daha teknik düzeyde uygulamaya sokan burjuvazinin yöntemidir. Ve bu yöntem, emperyalizm çağında, kendisini, emperyalizme uyarlı olarak, fanatik bir anti-komünizm içinde serpillip gelişen faşizm olgusuna dönmüştür. Emperyalist metropollerde ortaya çıkan ve ideolojisini oluşturan faşizm, özellikle İkinci Paylaşım Savaşı sonrası sömürge ülkelere ve bağımlı devletlere kayarak, değişik biçimler altında ve değişik gerekçelerle kendini ortaya koyan uluslararası — ve özellikle dünya düzleminin kurtarılmamış alanlarına egemen — bir devlet biçimi haline gelmiştir. (*)

Biliyoruz ki, burjuvazinin içindeki bölünme, hatta bölünen kanatlar içinde açıkça karşıkarşıya geliş ve düşmanlık düzeyine çıkan çatışma, proletaryanın stratejik amaçlarını etkilemez. Ancak, proletarya, bu çatışmayı enine boyuna ve son derece duyarlı bir biçim-

(*) Burjuvazinin iki mücadele yöntemi, iki tip sistemi için krş. (karıştır, karşılaştır) Lenin / Avrupa İşçi Sınıfı İçindeki Ayırılıklar. Bak. Lenin / Marks - Engels - Marksizm s. 294 (Sol y., 1. b., Kasım 1976, Ankara)

de izleyerek, değerlendirek, taktiklerini saptar çünkü, burjuvazinin bir sınıf olarak, çıkarları ve egemenliği tehdit altına girdi mi, bu bölünme ve karşıtlık kendiliğinden düşer, bunun dışındaki gerilimlerin, çatışma nedenlerinin belirleyici olamayacağı da maddi olarak ortaya çıkar. Belirleyici öge, üretici güçlerle, üretim ilişkileri arasındadır ve bu ilişki kapitalist toplumda, burjuvazinin sınıf çıkarları için, burjuvazinin egemenliği için işlerler.

Teorik olarak, — özellikle emperyalizme bağımlı devletlerde — burjuvazinin iki genel yönteminden birini, sürecin ilişki ve çelişkileri gereği önüne koyan burjuvazinin bir kanadını, ya da bu yöntemin bir diğerini gene, ulusal ve uluslararası ilişki ve çelişkiler gereği önüne koyan bir diğer kanadını desteklemek, burjuvazinin iki kanadından birinin siyasal hegemonyası için proletaryayı seferber etmek Marksistlerin işi değildir. Bu görev, proletarya «adına» konuşan ve proletarya «adına» siyasallaşmış küçük-burjuvazinin özlem-talep ve esas olarak toplumsal niteliğini ortaya koyan her boydan oportünistlerin ve genel olarak reformistlerin işidir.

«ÖY», faşizme karşı demokrasi alternatifini biricik siyasal aksiyon olarak ortaya atarken, siyasal görevini böylece tesbit ederken yaptığı soy bir reformizm-

dir. Kaynağı, «ÖY»-nün revizyonist niteliği, somut siyasal pratiği ise, sağ oportünizmdir. (Marksizmi sağdan revize etmedir.)

Geçmeden, bir temel teorik doğruya daha işaret edelim: İnsanlık tarihi bize siyasal iktidarı fethetme eyleminin-sürecinin, asıl ve temel olarak, hiçbir ezilen sınıfın, hiçbir zaman, en zorlu, en öfkeli ezen sınıf direncini zorla kırmadan, çetin, acımasız, dişe diş bir mücadele verilmeden, hiçbir cinayet ve katı terör karşısında gerilemeden; ezen sınıf iktidarını, zor yöntemleri ile kırıp parçalamadan ele geçirileceğini öğretmiyor Tam tersine, insanlık tarihi bize, asla gerilemeyen, sömürücülerin en zorba ve baskıcı yöntemlerini gene zorla kırıp geçmeden, ezilen sınıfların (son derece istisnai durumlar dışında) hiçbir zaman siyasal iktidarı ele geçiremediklerini öğretiyor.

Bu, Marksizmi, Marksizm-dışı eğilimlerden ayıran özgün bir ilkedir. Ve ifadesini, devrimci şiddet kavramında bulur. Bundandır ki, Marksistler, mayasında sınıf uzlaşmacılığı, ya da burjuvazinin çıkarları ve egemenliği için proletaryayı malzeme haline getiren uzlaşma ve teslimiyet siyasetlerine, en az, sınıf düşmanlarına, kapitalistlere oldukları kadar düşmandırlar. Bundandır ki, Kürdistan'da, proleter devrimcileri, «ÖY» ve eklentilerinin, sömürgeci otorite karşısında

hedef oldukları her saldırıya davetsiz, şartsız ve açık yüreklilikle karşı koyarlarken, «ÖY»nun, Kürdistan'da ve elbeteki ulusal ve uluslararası düzeydeki tahribatlarına karşı da aynı direnç, aynı kararlılık ve aynı açık yüreklilikle karşı koymuşlardır, koymaktadırlar. Ama, «ÖY» ve eklentileri, toplumsal tabanlarının genel ve temel karakteristikleri ile öyle içli dışlıdır ki, en tutarlı demokratlar olarak proleter devrimcilerinin anti-demokratik burjuva tasarruflar karşısındaki tavırlarını, bir türlü anlayamıyor, proleter devrimcilerin kararlı mücadelesini, uzlaşma ve teslimiyet siyasasının potasında eritme gayretlerine hız veriyorlar. Ve katiyen somut şartların somut tahlilini yapmadan, şöyle de yaptık, böyle de yaptık diye, dört yılın muhasebesi adı altında, uzlaşma ve teslimiyet siyasasının faturasını yazıyor ve bu faturayı ödettirecek naylon siyasetler yaratıyorlar.

Oysa, «ÖY», ya faşizm ya demokrasi ikilemini ortaya atarak yayına başlamış, küçük-burjuvazinin o anlı şanlı mütevazılığı içinde, biz sadece anti-faşist, demokratik saflara katkıyı amaçlıyoruz demiş gele gele, biricik siyasal aksiyon bizim iddiasına gelmiştir.

İlerde tekrar döneceğimiz için, burada kısaca şu noktayı da vurgulayalım: «ÖY», siyasal güçleri iki ana kategoriye sığdırırken, esas olarak reformizme hiz-

met etmektedir. Çünkü genel olarak demokrasi formülü, sınırları belli olmayan ve sınıf güçlerini, sınıf çatışmalarını ve sınıfsal çıkarları gözardı eden soyut bir formüldür, özel olarak burjuva demokrasisine tekabül eder.

Çünkü genel olarak demokrasiyi, sınıfların dışında ve üstünde, tüm halk açısından koymak, sosyalizmi şah damarından yaralayan ve sınıf mücadelesini düpedüz yadsıyan sağ bir görüştür.

Buna bağlı olarak, sorunu bu biçimde ele almak, muhtevadaki anti-marksizmin bir tezahürüdür. Ütopya ile uğraşmaktır. Eğer demokrasi güçleri bir araya gelirlerse faşizm engellenir! (*)

Faşizm engellenince, ülke, demokratik bir ortama geçer. Bu demokratik ortamda da, örgütlenilerek demokratik halk iktidarı kurulur.

Yüzlerce sayfa içinde ve bolca sol cilalı yazıların kaynaklandığı temel felsefe budur.

-
- (*) Bu formül düpedüz idealizmdir. Faşizmi engellemek, ya da «yenmek», felsefi anlamda faşizmin inkârı değil, tam tersine, eski koşullara dönmek, yani faşizmi gene ortaya çıkaracak olan ortama dönmek anlamı taşır. Faşizmin inkârı, faşizmin yok edilmesidir, bu da esas olarak faşizmi vareden koşulların ortadan kaldırılmasını gerektirir. Ki, faşizme karşı mücadelenin kapitalizme karşı mücadeleden ayırdedilemeyeceği de bu gerçekte durur.

Bu bölümün değerlendirmelerine bağlı olarak toparlarsak: faşizme karşı genel olarak demokrasi için mücadele, proletaryanın sosyalist siyasal mücadelesinin taktik bir ögesi, fakat siyasallaşmış küçük-burjuvazinin amacıdır. Proletaryayı, bu şiar etrafında mücadele saflarına yöneltmek isteyen görüşler, reformist görüşlerdir. Bunun nesnel temeli, genel olarak demokrasi için mücadele esas olarak burjuvazinin sınıf çıkarları ve sınıf egemenliği için mücadele olduğu gerçeğinde durur.

Aynı şiar, sosyalizm adına ileri sürülürse, soy bir oportünizmi ifade ederler. Bu, oportünizmin nesnel temeli ise, önce burjuvazinin sınıf egemenliği için mücadele, daha sonra, bu mücadelenin yaratacağı «demokratik» ortamda işçi sınıfının rahat örgütlenme şartları bulacağı umuduna bağlanmakta durur. Umutunu, zikzaklı, çetin, dolambaçlı devrim yolundan yürümeye değil, burjuva demokrasisinin sınırları içinde, burjuvazinin izin verdiği sınırlar içinde sosyalistlik yapmaya bağlayan siyasallaşmış küçük burjuvazinin çerçevesi içindeki sosyalist markalı aydınlarının oportünizmidir bu. Bunlar, yasal, barışçıl ve erdemli mücadelenin hukuksal alanına dört elle sarılırlar, manevi silahlar denilen silahları, tüfek ve sokak ile, proletaryanın sınıf düşmanlarına karşı savunma ve sal-

dırı silahlarıyla değişmezler. Proleter devrimcilerine hep iyi niyetleri konusunda kurum satarlar, tehlike görmedikleri sürece lafazanlığı yer yer aşırılığa götürerek palavracılıklarının tadına varırlar. Ancak, zikzaklı, çetin, dolambaçlı devrim yoluna girdikleri zaman en küçük bir tehlike kendini gösterir göstermez, ürker, sıkıntılara düşer, herşeyi onarmaya hazır bir duruma gelir, şaşırır, kaygılanır, duraksar ve sınıf egemenliğinin pekişmesi için kendisine yardım ettiği, bu süreç içinde proletaryanın ve yoksul köylülüğün potansiyelini bir malzeme haline getirdiği burjuvazi tarafından aşağılanır, ezilir, bir yandan intihar çılgınlıkları atarken, diğer yandan özgürlük, eşitlik, kardeşlik, adalet gibi mitolojik kavramlarla savaş naraları atar. Ve devrimci marksizmi değersiz bir reform düzeyine indirgeme gayreti içine girer. Çünkü bu sosyalist markalı küçük-burjuvalar için, marksizm, cansız bir dogma, tamamlanmış, değişmez, hazır bir öğretilerdir. Marksizmi tek yanlı ve sakat bir biçimde özümlemişlerdir. Ezberlenmiş, fakat anlaşılmamış, üzerinde düşünülmemiş formüllerle oyalanarak, boş laf ebeliğini sürdürürler. Sosyalist öğretiye ambargo koyarlar; ancak kendilerinin sosyalist olabileceklerini bir fetiş haline getirirler, kendi sulandırılmış ve kısırlaştırılmış, muhtevastan boşaltılmış ve burjuvazinin hizmetine sunul-

muş sakat tezlerinden başka bir şey görmezler. Proleter devrimci değerleri yozlaştırarak, Marksist kavramları bozup, burjuvazinin kabul edebileceği düzeye indirgeyen bu küçük-burjuvalar, siyasal görevlerini saparlarken de, bu çerçeveyi burjuvazinin istediği, «yasal», «demokratik» bir çerçeveye sığdırırlar; artık literatür şöyle ifade edilir: Faşizm mi? Demokrasi mi? (*)

(*) Lenin, Kautsky'i eleştirirken şöyle yazar: «Bir 'liberal için' 'demokrasiden' genel olarak söz etmek doğaldır. Ama bir marksist şunu sormayı hiç bir zaman unutmaz: 'hangi sınıf için?'»

Ve şöyle devam eder: «Kautsky'nin utanmazca yüzüne gözüne bulaştırdığı sorunun aslı şöyle: sağduyu ve tarihi küçük görmüyorsak, değişik sınıflar var oldukça, 'saf demokrasi'den söz edemeyeceğimiz açıktır. Ancak *sınıf* demokrasisinden söz edebiliriz» (...) 'Saf demokrasi' deyimi, işçileri kandırmak isteyen bir liberalin yalanıdır. Tarih, feodalizmin yerini alan burjuva demokrasiyi ve burjuva demokrasinin yerini alan proleter demokrasiyi biliyor» (Bak. Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky ss. 79-99)

Yukarıda, genel olarak demokrasi formülünün, burjuva demokrasisine tekabül ettiğini vurguladık. Ayrıca, Marksizm bize, demokrasi mücadelesini kazanmak için proletaryanın kendisini *egemen sınıf durumuna* getirmek zorunda olduğunu öğretir. Bu gerçek, demokrasinin sınıfsal niteliğini tartışmasız olarak belirleyen temel bir belirlemedir. (konu için bak. Komünist Parti Manifestosu; Proleterler ve Komünistler Bölümü)

Sorunun cevabını da kendileri verirler: bütün devrimci demokratik ilerici güçlerin acil görevi: faşizme karşı ve demokrasi için mücadele etmektir. («ÖY» Sayı 1, s. 3-6)

Bu kıvrak formül, sol kavramlarla süslenir: sömürüye, her türlü baskıya, ırk ayrımına karşı da mücadele, sade demokrasi için değil, sosyalizm için de mücadeleye... (Birinci sayıdan itibaren bütün sayılarda bulunabilir)

«Demokratik» ya da «liberal» burjuvazi için bu formüller, bu formüllerle ifade edilen siyasal görevler istenen, kabul edilebilir eylem perspektifleridir. Bu mücadele, ekabir «sosyalist»lerin, sigortalı «mücadele»sidir.

Bu arada, açık açık değil de, sağlam sigorta telleri ile sarılarak, sömürge bir ulusun, Kürt ulusunun mücadelesine de şöyle bir kıydan köşeden «doğulu halkımız» genellemesi ile değinilir: faşizme karşı ve demokrasi için mücadele edilip, burjuva demokrasisini inşa ettikten ve bu burjuva demokrasisinin «demokratik» ortamından istifade ederek «demokratik halk iktidarını» (*) gerçekleştirdikten sonra, «her türlü ırkçı-

(*) Demokratik halk iktidarı kavramı, leninist bir kavramdır ve özgün ifadesini, silahlı halk yığınlarının doğrudan iktidarında bulur.

şöven baskıya, zulme son verilerek, şu alanda da; yani halklar açısından gerçek eşitliğin ve demokratik örgütlenmenin» sağlanması işine girilecektir!? («ÖY» Sayı. 13-14, s. 33)

«ÖY» bu devrimci kavramı da içeriğinden boşaltmakta ve onu deforme etmektedir. «ÖY» nun bu kavram üzerindeki tahribi iki yönlüdür. Birinci olarak Paris Komünü'nün şanlı geleneğini, ihtilalci özünü yok ederek, reformist önermelerle sulandırmasıdır. Çünkü, demokratik halk iktidarı, işçi sınıfının öncülüğünde, yoksul köylü ve çıkarları burjuvazi ile çatışan diğer sınıf ve katmanların doğrudan iktidarına teka-bül eder. Bu en azından burjuva devletin ele geçirilmesini, militarizm ve bürokratizmin imhasını gerektirir. Siyasal zorun ilerici ve devrimci espirisi, demokratik halk iktidarının vazgeçilemez yöntemidir. Oysa, «ÖY», sosyalizmin asgari programı olarak formüle edilen kamulaştırma ve millileştirme alanlarını, barışçıl, siyasal bir el değiştirme düzeyinde ele almaktadır. Kuşkusuz, bunları alt alta sıralayarak oldukça cazibeli bir tablo çizilmektedir. Ama, olgunun kendisi, demokratikleşme çerçevesinde ve reformist yöntemler arasında boğazlanmaktadır.

İkinci olarak, demokratik halk iktidarı gibi saygın bir kavram, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı'na çevrilen bir şantaj silahı haline getirilmiştir. O kadar ki, «ÖY», ancak bundan sonra, Kürt halkına bazı vaatlerde bulunmaktadır. Bu nedenle de «ÖY» nun, söz konusu kavramı bozduğu, içeriğinden boşalttığı, onu, tırnak içine aldığı akıldaki tutulmalıdır.

Somut siyasi görevlerini ve eylem perspektifini bu sınırlar içinde somut çerçevelere oturtan «ÖY», nasıl Türkiye'nin genelinde sağ oportünist saflarda yer almışsa, bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da Kürdistan'da bir yaban otu olarak dünyaya gelmiştir.

2 — Kürdistan'da Bir Yaban Otu

Ekâbir «sosyalizm» ve sigortalı «mücadele» bölümünde sözünü ettiğimiz, siyasallaşmış küçük-burjuvazi kavramını, Türkiye'nin geneli için toplumsal bir kategorinin, siyasal perspektifini ve eğilimlerini ifade etmek için kullanmıştık. Bu «ÖY»nun, ülkemiz kavramı ile bir genelleme yaparak, TC'nin sınırları içinde faşizme karşı demokrasi mücadelesi önermesinin genel çizgisini belirlemekteydi. Çünkü, «ÖY», sömürge bir ulusun ulusal kurtuluş savaşının teorik yapısını ve buna bağlı olarak ideolojik-siyasal perspektifini değil, TC'nin siyasi sınırları içinde genel olarak demokrasi mücadelesini ele almakta, bu perspektif içinde sömürge ulusun potansiyelini bir malzeme olarak kullanmaktaydı.

Süreç içinde görüldü ki, bu, sigortalı mücadelenin bir gereği olarak, «ezop» dilinin kötü bir kullanımıdır. Ve «ÖY», esas olarak Kürt ulusunun ulusal demokra-

tik mücadelesinden sözetmekte, varlık nedenini bu olgu üzerinde görmekte ve sosyalist olmanın gereği TC'nin siyasi sınırları içindeki devrimci demokratik hareket ile Kürt ulusunun ulusal demokratik hareketinin muhasebesini yapmaktadır. Ve bunu da, ekâbir «sosyalizm»in sakatlığı içinde oldukça kötü bir biçimde yapmaktadır. Üstelik, Kürdistan'da somut şartların somut tahlili yerine, faşizm mi — demokrasi mi? genelmesi içinde, Kürdistan'daki siyasal ve toplumsal güçlere karşı fanatik bir öfke ile saldırmakta ve onları görmezden gelmektedir. Anti-sömürgeci siyasal güçleri, feodallere hizmet etmekle, sosyalizme karşı olmakla, CIA ve SAVAK'ın oyuncağı haline gelmekle suçlayan «ÖY», Kürdistan'daki proleter devrimci hareketi, anti-faşist, mücadele ile anti-sömürgeci mücadeleyi bir birine karıştırmakla suçlamaktadır. Nihayet 26. sayısında CHP iktidarında sömürgeci ilişkilerin devam edeceğini, ama bunun başka şey, faşizme karşı, daha doğrusu CHP iktidarı için MC'ye karşı mücadelenin başka şey olduğunu belirterek 1. sayısında açtığı perspektife uzun bir daire çizerek yani 26 sayı yayın yaparak, her konuda herkese kara çaldıktan sonra dönmektedir. Demek ki, sömürgeci ilişkiler sürecektir, devrimci demokratlara karşı baskı ve zulüm sürecektir, emperyalist bağımlılık ilişkileri sürecektir, ama «ÖY»

bütün bunlara rağmen TC'nin siyasi sınırları içindeki devrimci, demokrat ve sosyalist güçleri MC'ye karşı CHP iktidarı için mücadelenin gerici yanını teşhir ettikleri için istediği kadar geniş sınırlar içinde ve de sosyalist literatürü hovardaca kullanarak suçlamaya devam edecek.

Sorunun özü, siyasallaşmış küçük-burjuvazinin, burjuva sınıf egemenliği için, burjuvazinin sınıf çıkarlarının korunması ve pekişmesi için açtığı mücadele perspektifinde böyle seyrederken, Kürdistan'da da, siyasallaşmış küçük-burjuvazinin içinde yer alan ve kendilerine «doğulu sosyalistler ekolü» diyebileceğimiz Kürt asıllı aydınların, Kürt ulusunun ulusal demokratik potansiyelini ve devrimci dinamizmini bu perspektif içinde bir malzeme durumuna getirme çizgisinde seyretmektedir. Bundandır ki «ÖY» soyut «sosyalizm» lafazanlıkları ile bezenerek Kürdistan'da bir yaban otu haline gelmiştir.

Konuyu daha yakından inceleyelim.

Proletaryanın siyasal ve ekonomik mücadelesi ile organik bir yapı oluşturan teorik mücadelede sosyal faaliyetleri Lenin «Rusya Sosyal-Demokratlarının Görevleri»nde şöyle anlatmaktadır:

«Rusya sosyal-demokratlarının sosyalist faaliyet-

leri, bilimsel sosyalizmin öğretilerinin propagandasını yapmaktır; yani bugünkü sosyal ve ekonomik düzen hakkında, bu ekonomik düzenin temelleri ve gelişmesi hakkında, Rusya toplumunun farklı sınıfları ve bu sınıfların birbiriyle olan karşılıklı ilişkileri, birbirleriyle olan karşılıklı mücadeleleri, işçi sınıfının bu mücadeledeki yeri, ve işçi sınıfının çöken ve yükselen sınıfların ilişkisi hakkında, kapitalizmin geçmişi ve geleceği hakkında, uluslararası sosyal-demokrasinin ve Rusya işçi sınıfının tarihi görevi hakkında, işçiler arasında doğru kavramların yayılmasını sağlamaktır.» (8)

Sosyalist faaliyetlerin bir bölümünü böylece özetleyen Lenin, sosyalistlerin, kapitalistlerle işçi sınıfı arasındaki bütün çatışmalara katılmalarını; faaliyetlerini, işçi sınıfının bütün günlük meseleleri ile birleştirmelerini, bu meselelerin üstesinden gelebilmeleri için işçi sınıfına yardımcı olmalarını, işçi sınıfının dikkatlerini en ağır haksızlıklara çekmeyi, işçilerin patronlarına karşı taleplerini doğru ve amaca en uygun biçimde ifade etmelerine yardımcı olmalarını, işçiler arasında bir dayanışma ruhu yaratmalarını, dünya

işçi sınıfının bir parçası olarak çıkarlarının ve davalarının bir olduğu bilincini geliştirmelerini ve örgütlenme ile ilgili görevlerini de, özetle, formüle etmiştir.

«ÖY»na bakıldığı zaman, bu görevlerin, esaslı bir biçimde savsaklandığını, sosyalist faaliyetlerin muhtevasına sınıf işbirliği ve reformizmi katarak sulandırıldığını görmekteyiz. Sosyalist lâfızlarla cilalanmış olan asıl muhteva budur. Bütün dikkatini ve görevlerinin ağırlık merkezini, siyasallaşmış küçük-burjuvazinin demokrasi talebine, bir diğer ifade ile siyasal özgürlüklere veren «ÖY», bu temel özelliğini, sosyalizmin genel doğrularının arasında gizleyerek sunmaktadır.

Bundan dolayı, ortaya çıkan şey, her entellektüelin bilmesi gereken cinsten ve birbirini tutmayan birçok şeyden meydana gelmiş ve üzerine bolca eklektik «sosyalist» salça dökülmüş bir lapa olmuştur.

Türkiye'de Faşizme karşı burjuva demokrasisi için mücadelenin, burjuvazinin formülü olduğuna ve bunun «sosyalist» markalı küçük-burjuva aydınları tarafından geliştirildiğine işaret ettik. Burada şunu da vurgulayalım: eldeki kapitalist toplumun burjuvazisi tarafından yaratılan ve çarpıtılan demokratik kurumlardan yararlanmak, proletarya hareketinin somut ilkelerinden biridir. Ancak, proletaryanın bütün dikkatini siyasal özgürlüklere çekerek proletaryanın sosya-

8) V.I. Lenin / Örgütlenme Üzerine s. 9, yagb.

list siyasal faaliyetlerini ertelemek, gerici bir nitelik-
tir. Biliyoruz ki, sömürüye dayalı sınıflı toplumlarda,
siyasal özgürlükler, üretim araçlarına sahip olan, yani
toplumun egemen maddi gücü olan sınıf yararına iş-
lerler; Lenin, «siyasal özgürlüğün (Çarlık rejimi al-
tında-R) esas olarak, burjuvazinin işine yarayacağı-
nı, ve işçilerin durumunu kolaylaştırmayacağını» söy-
lerken bunu anlatır. Ancak siyasal özgürlüklerin, işçi
sınıfının, burjuvaziye karşı olan mücadelesinde, bu
mücadeleyi kolaylaştıracak araçların yaratılmasında
yararlı olacağı bilimsel bir doğrudur.

Oportünistlerin çarpıttıkları ve kitleleri de yanılt-
tıkları saplantı tam da bu noktadadır. Onlar, işçi sı-
nıfı hareketinin taktik göstergeleri ve mücadele araç-
larıyla, işçi sınıfı hareketinin stratejisini ve temel
amaçlarını birbirine karıştırmaktadırlar. Faşizm mi,
demokrasi mi? ikileminin tek alternatif olarak ortaya
sürülmesi, tek kurtuluş yolu olarak önerilmesi bu çar-
pıklığın bir ürünüdür.

«ÖY», Türkiye'nin genelinde proletaryanın müca-
delesini, böyle tek boyutlu bir siyasal perspektif için-
de ele alır. Sağ oportünist çizgisini inşa ederken, Kür-
distan'da durum neydi? Ona bakalım:

Yukarıda bir nedenle söz ettiğimiz üzere, Güney
Kürdistan'daki mücadelenin kırılması, Kürdistan dü-

zeyinde ideolojik açıdan sıçramayı da beraberinde ge-
tirdi. İdeolojik sıçramanın, yalnızca bu olaya bağlan-
ması elbette düşünülemez: bu en azından toplumdaki
siyasal ve toplumsal güçlerin durumu, uluslararası
ilişkilerdeki gelişmeler, genel olarak toplumun, özel
olarak da toplumdaki dinamik devrimci güçlerin bilgi
ve bilinç düzeylerinin ulaştığı çizgi, özcesi iç ve dış di-
namiklerle, siyasal ve toplumsal düzeydeki sarsıntılar,
Kürdistan'da ideolojik açıdan olabildiğince duyarlı bir
ortam yaratmıştır ve bu ortamda devrimciler, proletar-
yanın toplumsal devrim stratejisinin genel, temel ve
vazgeçilmez ilkelerini kendilerine rehber edinerek,
Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etme
hakkının sorunlarına eğilmişlerdi.

Güney Kürdistan'daki ihtilalci süreç, Kürdistan'ın
genelini etki alanına alan geleneksel önderliğin yöne-
timinde gelişmiştir. Bu niteliği itibari ile de, devrim-
cilerin siyasal ve ideolojik tercihleri üzerinde derin
tahribatlar yapmıştır. Kürdistan'ın oldukça duyarlı ve
çetin mücadele perspektifi ile, Güney Kürdistan ihti-
lalinin geleneksel önderliği arasında sıkışan, metropol-
lerin icazetli sol lafazanlıkları nedeni ile yön-süz-yön-
timsiz kalma durumunda olan Kürdistanlı devrimciler,
bu sürecin en trajik ögesidirler.

Yenilgi sürecinde, Türkiye'de ilk ses Komal yayın-

evinden geldi. Yayınevi, «Kürt Halk Hareketi ve Baas Irkçılığı» isimli kitabında koyduğu önsöz'de, Kürt halkının mücadele sürecindeki yerini, metropol solunun olumsuz tavrını ve Ortadoğudaki depresyonları açıklarken, olumlu yaklaşımlar göstermesi yanında, geleneksel önderliğin tahlilinde ideolojik çarpıklığı sürdürüyordu. Bu özellikle, kitabın ana metni olan Dr. Şivan'ın incelemesindeki geleneksel önderlikle ilgili belirlemelerinin bir devamı durumundaydı. Yani trajedi sürüyordu. (*)

(*) Komal daha sonra yayınladığı bir özeleştirisi ile, bu trajediyi anlatmaktadır. Yalnızca Komal'ın değil, aynı zamanda bir kuşağın özeleştirisi düzeyinde duran ve defalarca okunması gerekli bir siyasal anatomi olan bu metinde, Komal, şöyle yazmaktaydı:

«Böylece egemen sınıfların siyasal, ideolojik, kültürel tahribatı, bu tahribatın kabuk tutmuş yaraları tek tek sökülüp atıldıkça doğru olana, gerçek olana bir adım daha yaklaşmaktadır. Biz dün sahip olduğumuz yargılara bugün sahip değilsek ve niçin sahip olmadığımızın bilincinde isek, bu, saygı duyulması gereken bir yenilenme, ileriye, daha ileriye yönelme olarak değerlendirilmelidir. Ve dün sahip olduğumuz değerler, çarpıksa, çürükse, sömürge bir ülkenin çocukları olarak kendimizi suçlu saymayız. Yeter ki, bugün dişle, tırnakla yattığımız değerler ve bu değerlere dayalı aksiyonlar, temelde sermayenin köleliğine hizmet etmesin. Geliştirici, ileriye götürücü, dogmaları parçalayıcı, hayatın her alanında, hareketin her gözenğinde, her hücrelerinde eleştirici ve dev-

«ÖY»nun da ilk sayısında yayınladığı «Kürt Ulus Hareketi» anabashlıklılı yazı, bu trajedinin genel olarak devamından ibaretti. «ÖY», Komal'ın belirlediğı genel çizgiye ek olarak, KDP'yi ve lideri Barzani'yi bazı hatalar yapmış gösteriyor, Komal'ın, trajedinin bir devamını olarak Barzani'yi, A.Cabral ile Ho Şi Minh ile karşılaştıran yanlışlığına, nesnel olarak bu önderliğı önerme ile katılıyordu. Çünkü, eğer, bu önderlik, şunu, şunu ve şunu da yapmış olsa «ÖY» için mesele yoktur. Ama önderlik, şunu, şunu ve şunu da yapmadığı için hatalıdır. Bu noktada somut çizgi, Kürdistan'da burjuva önderliğin önerilmesi ve onanmasıdır.

«ÖY»nun şu, şu ve şu dediğimiz ve geleneksel önderliğin hataları olarak belirlediğı siyasal tavır, biza-tihi geleneksel önderliğin niteliğini oluşturan, mayasını oluşturan tavrılardır. Bunlar, anti-feodalizm ve anti-emperyalizm olarak formüle edilebilir. Ayrıca, Arap

rimci bir öze, yaratıcı, yenileştirici bir karaktere sahip olsun.» (Bak: Hedef Engel Üzerine —Özeleştirisi— Komal Yayınları, 18, Temmuz 1977 / Kısa Bir Değerlendirme anabashlıklılı yazı). Anti-sömürgeci demokratik mücadelenin ideolojik inşa sürecinin henüz belirsiz embriyonlar halinde bulunduğu bir geçiş ve arayış sürecinde özellikle Güney Kürdistan'daki geleneksel önderliğe bakış itibarıyla yanlışlara düşen Komal Yayınevi'nin, bugün anti-sömürgeci saflarda olumlu bir öge olarak yer aldığını belirtelim.

proletaryası ve emekçileri ile olduğu kadar, çevre devletlerin ve uluslararası işçi sınıfının devrimci cephesiyle ilişkilerin kurulamaması da, bu eleştiriler içinde yer almaktadır.

Kuşkusuz, sorunlara hep, tepeden, ve ezbere öğrenilmiş formülleri tekrarlama düzeyinde bakılır ve somut tahlillere ağız bükülürse varılacak yer burasıdır. Oysa, geleneksel önderlik, gerek önüne koyduğu ihtilal programı ve gerekse somut siyasal talep ve örgütlenme düzeyi ile, anti-feodal bir eylem perspektifinde değildi. Geleneksel önderlik, sınıf ayrımı gözetmeksizin câş olarak sıfatlandırılan hainlerin dışında, tüm ulusu örgütlenme ve Irak sömürgecilerinden otonomik yönetim haklarını alma düzeyinde seyretmekteydi. Bu süreçte, emperyalistlerden yardım alması da mümkündü; emperyalistlerle işbirliği yapması da...(*) Kürdistan tarihinde geleneksel önderliğin, ne feodallerle ve ne de —önce sömürgeciler sonra— emperyalistlerle kararlı bir karşı olma sorunu olmamıştır. Şeyh Mah-

(*) Ancak bu ilişkiler, ulusal kurtuluş savaşlarının çağdaş konumu karşısında, sözkonusu güçlerin ulusal kurtuluşçu niteliklerini ortadan kaldırır ve kaçınılmaz olarak iflasa sürükler. Sürüklemiştir de. Geneksel önderliğin tarih sahnesinden çatırdaya çatırdaya yıkılıp gitmesi de, bu gerçeğin en son örneklerinden biridir.

mud'un kısa süreli olmak üzere İngiliz sömürgecileri ile döğüşmesi bu gerçeği değıştirmez.

Bu bakımdan «ÖY»nun, geleneksel önderlikte kursor olarak öne sürdüğü hatalar, geleneksel önderliğin doğasından gelen ve geleneksel önderlik için doğal sayılan ilişkilerdir.

«ÖY» bunun arkasına, gene, Marksizmi tek boyutlu ve sakat olarak özümlemesinin bir diğer örneğini verdi, ve Irak Kürt hareketinin devrimcilerin yönetimine geçtiğini yazdı. (Bak. Sayı 3. ss. 20-26) Kitlelere taşınan mesaj yanlıştı.

Özcesi, trajedi gene devam etmektedir. Ve Kürdistan'da kendini dayatan sorun, bir yandan geleneksel önderliğin artık tarih sahnesinden silinen hegemonyasının yarattığı boşlukta, bu önderliğin prestiji ve kitle bağları nedeni ile, milliyetçi potansiyeli örgütlemek ve yönlendirmek iddiası taşıyan burjuva önderliğin yerli yerine oturması ve kitleler düzeyinde teşhir edilerek, kitlenin ulusal demokratik değerlerine bilinç vermek olarak ortaya çıkmıştı. Bunun yanında görev proleter devrimci önderliğin hegemonyasını kurmak ve kitleleri gerçek çıkarları etrafında bilinçlendirip örgütlemektir.

Kürdistan ihtilalinin bozguna uğratılmasıyla ortaya çıkan bu ortamda, bugün anti-sömürgeci ulusal de-

mokratik mücadele şiarı ile ifade ettiğimiz aşamanın ideolojik inşa süreci kendini dayatmıştı. Süreç alabil- diğince karmaşık, moral değerler sarsıntı içinde ve siyasal-ideolojik tercihler bir yandan sömürgeciler ve işbirlikçileri, bir yandan geleneksel önderlik ve onun kuyruğuna takılan döneş aydınlar tarafından ve bir diğeryandan da metropollerdeki icazetli sol'un teca- vüzleri ile karartılmıştı.

«ÖY» böyle bir çetin dönemeçte yayın hayatına atıldı. Ve bu çetin dönemecin kendini dayatan sorun- larına cevap verme işini sulandırıp savsaklayarak «ül- kemiz», dediğı TC'nin siyasal sınırları içindeki toprak- lar ve «toplumumuz» dediğı bu topraklarda yaşayan insanlara, «acil görevlerinin» faşizme karşı demokrasi için mücadele olduğunu, kendi görevini de bu saflara katkıyı amaçladığını söyledi.

Toplumumuzun, «doğulu halkımız» kategorisinin talep ve özelemlerini sömürerek, onlara, ancak «de- mokratik halk iktidarı» döneminde eşitlik ve demok- ratik örgütlenme imkânı verileceğini, şimdilik topye- kun bir malzeme olarak, burjuva demokrasisini kur- tarma eyleminde seferber olmalarını öğütledi. Türki- ye'de olduğu kadar, Kürdistan'da da sosyalist faali- yetlerini siyasal özgürlük perspektifi içinde hapseden «ÖY» oportünist önermelerini sosyalist literatür ile

süslemekte oldukça mahir olmasına rağmen bir ya- ban otu olmaktan öte gidemedi, gitmesi de mümkün de- ğildi. Burada —ileride tekrar döneceğimiz için — kısa- ca «ÖY»nu Kürdistan'daki anti-sömürgeci siyasal güç- lere ve özel olarak Rızgari'ye yönelttiğı ajitatif bir ka- ra çalma eylemine değinelim:

«ÖY» Anti-sömürgeci siyasetlerin faşizme karşı mücadeleyi savsakladıklarını ve bizim mücadelemiz sömürgeciliğe karşıdır, faşizme karşı mücadele bizi ilgilendirmez türünden bir yapı içinde olduklarını id- dia etmektedir.

Yukarıda, «ÖY»nun MC faşizmine karşı, CHP de- mokrasisi (!) için kitleleri mücadeleye çağırıldığını ve bunu sosyalist literatür ile sunduğunu gördük. Bu ba- kımdan, burada yeniden, «ÖY»nun anti-faşist mücade- le derken ne anladığını tartışmayacağız. Tartışacağı- mız şey, faşizme karşı mücadelenin, sömürgeciliğe karşı mücadeleden ayrı ele alınamayacağı ve de bu mücadelenin esas olarak sosyalizm için mücadelenin bir parçası olduğudur. Kuşkusuz, «ÖY» bunu anlama- yacak, anlamamaya devam edecektir. Çünkü anti-sö- mürgeci mücadeleyi bir yara koyalım, sosyalizm için mücadeleyi bile, siyasal özgürlük için mücadele dere- kesine indirgeyen ve bunu temel siyaseti olarak orta- ya koyan bir yayın organı, elbetteki proleter devrimci

önderliğin siyasal ve ideolojik hegemonyası altındaki anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin kompleks ilişki ve görevlerini anlayamaz. MC faşizmine karşı, CHP demokrasi (!) için verilen mücadelenin, esas olarak burjuvaziye yarıyacağını, burjuvazinin sınıf çıkarlarını ve sınıf egemenliğini pekiştireceğini mi söylüyorsunuz? «ÖY» için cevap hazırdır: Siz, faşizme karşı mücadeleyi savsaklıyorsunuz, siz kendi meselelerinizi, kendi çekmecenize kilitlemişsiniz ve siz, ağa-bey kuyrukçuluğu yapmaktasınız! (*)

(*) «ÖY»nun sorunları tek boyutlu kavrama sakatlığı bu noktada da da olabildiğince açıktır. Burjuva partilerinin sömürgeci niteliklerinin belirleyiciliğini kavramamakta inat eden «ÖY», Kürt halkının anti sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinin 'seçim' siyasetine karşı çıkarken, CHP'yi desteklemeyen tam tersine CHP'yi kitleler önünde teşhir eden anti-sömürgeci güçleri ağa-bey kuyrukçuluğu yapmakla suçluyor! «ÖY»na göre, eğer seçimlerde CHP desteklenmiş olsa, bu anti-feodal bir mücadele olarak ele alınacak. Ama, anti-sömürgeci güçler bunu yapmadıkları için, feodallere hizmet eder duruma düşmüşlerdir. Kürdistan'da anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadeleyi kavramayan «ÖY», doğal olarak anti-feodal mücadelevi de tek yanlı ve sakat olarak kavramıştır. Bu çarpıklığın görünürdeki nedeni, CHP listelerinden seçime giren bazı okumuşların, seçim çalışmalarındaki sefaletleri ve kazanamamalarının getirdiği öfke olmakla beraber, nesnel temel, «ÖY»nun olguları sınıf temeli üzerinde değil, siyasal göstergelerin yanılsaması içinde ele almasıdır. Biliyoruz ki, bu

Bu, «ÖY»nun kronik bir rahatsızlığıdır, ve üzerinde durmaya gelmez.

Esas sorun şudur: Tarihin diyalektiği öyledir ki doğada ve toplumda herşey öylesine birbirine bağlı, birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen bir düzen içerisinde dirlerki, bir olguyu diğerinden kopararak tek başına ele alıp, doğru bir sonuca varılamaz. Türkiye'de sömürgeciliği ya da faşizmi tek başına ele alıp, bunlardan birine karşı mücadele etme önerisi de tek yanlı, sakat bir perspektiftir. Çünkü sorun, ne sömürgeciliği ve ne de faşizmi bir başına ele alıp, ona karşı mücadele etmek değildir. Sorun, — marksistler için — proleteryanın kendisini de bir sınıf olarak ortadan kaldırarak sınıfsız toplumu inşa edeceği eylemde, bizim, proleteryanın toplumsal devrim stratejisi dediğimiz eylemde, bu temel amaca doğru yaşanan sürecin baş

karakter, idealizme özgüdür. Bu bağlamda materyalist tarihi kavramayanların formülü şudur: «siyasal ilişkiler biçimi temel tarihsel öge, ve iktisadi bağımlılıklar da sadece bir sonuç ya da özel bir durum, yani ikinci dereceden olgulardır» (Formülün eleştirisi için bak. Engels / Anti-Dühring 2. kısım, 2. bölüm). Oysa, materyalist tarih, «fikirlerin, tasarımların, ve bilincin üretimi» der, «ilkın, doğrudan ve dolaylı bir şekilde insanların maddi faaliyetine ve maddi alışverişine bağlıdır ve gerçek hayatın dilidir» (Bak. Alman İdeolojisi 1. böl, kıs. 1)

çelişmesini çözümlmek sorunudur. Bu bağlamda, Kürdistan'daki baş çelişme sömürgeciler ve işbirlikçileri ile Kürt halkı arasında yoğunlaştığı için, Türkiye düzleminde, mücadele, sömürgeci Türk burjuvazisi ile onun Kürdistan'daki işbirlikçilerine karşıdır.

Açıklayalım:

Sömürgeci Türk burjuvazisi, anti-sömürgeci mücadele karşısında homojen bir bloktur. Bunun bir kanadı, siyasal keşmekeşin dayattığı ve toplumsal muhalefeti çarpıtma amacı güden «demokratik» lafazanlığından ötürü, anti-sömürgeci mücadelesinin ittifakçısı olamaz. Kürt halkının mücadele sürecinde doğal ve dolaysız ittifakçı gücü, Türk proleter devrimci hareketidir. Bu hareket içinde yer alan yoksul köylüler ve küçük-burjuvazinin sol kanadıdır. İlerici, demokrat güçler de, kuşkusuz Kürt halkının mücadelesine destek oldukları ölçüde Kürt halkının dostlarıdır.

Kürdistan'daki sömürgeci statü gereği, üretim araçlarına sahip olan Türk burjuvazisi, anti-sömürgeci mücadele karşısında homojen bir blok olarak dururken, kendi içinde de homojen midir? Elbetteki değildir. Kendi içinde en küçük burjuva birim ile, emperyalizm ile bütünleşen en büyük tekelci burjuva birim, ekonomik alanda da, siyasal alandada birbirini yemek için her türlü araç ve gereci çalıştıran bir toplumsal

sınıftır. Çatışma, en rahat biçimde, siyasal alanda gözlemlenmektedir. MC partileri topluluğunda ifadesini bulan burjuvazinin faşist kanadı ile CHP ve eklentilerinde ifadesini bulan burjuvazinin «liberal» kanadı arasında, Kürdistan'a bakış açısından temelde bir ayrılık yoktur. Bunun yanında, daha «demokratik» görünen CHP de, emperyalizme bağımlı tekelci burjuvazinin dışında başka bir burjuvazinin sözcüsü değildir. Bizatihi, tekelci burjuvazinin üzerinde kesin hegemonyası bulunan bir partidir. Emperyalizmin Türk tekelci burjuvazisi ile ilişkileri açısından ele alındığı zaman, CHP'ye karşı tavır, aynı zamanda emperyalizme karşı tavır ile organik bir bütünsellik içinde durur. Ama somut siyasal görevini, MC faşizmine karşı, CHP demokrasisini (!) korumak ya da kurmak olarak saptayınca, iş şöyle geçirilir: «Elbette CHP iktidarında sömürgeci ilişkiler devam edecektir.», «Elbette CHP iktidarında emperyalizmle ilişkiler sürecektir.», «Elbette, CHP iktidarında baskı ve zulüm sürecektir» vb..

Peki, sorun nedir? Sorun «ÖY»na göre, ülkeye çökmek isteyen zalim bir rejime karşı mücadele. Nasil? CHP'nin iktidar olmasını destekleyerek. Peki neden? Çünkü «sosyalistler, anti-faşist mücadele ile, işçi sınıfının iktidarı için mücadelenin farkını bilirler.» (Sayı. 17, s. 29)

Elbette sosyalistler, anti-faşist mücadele ile, işçi sınıfının iktidarı için mücadelenin «fark»ını bilirler. Ama, sosyalistler, bu ikisinin birbirine bağlı olduklarını da bilirler. Ve sosyalistler bilirler ki, sosyalistlerin görevlerinden biri işçi sınıfının iktidarı için mücadele etmektir. İşçi sınıfının iktidar mücadelesini bir yana bırakıp, — bir yana bırakmadığını iddia edip de, nesnel olarak bir yana bırakıp — burjuvazinin sınıf egemenliği için mücadeleyi önerince, ortaya «ÖY»nun sağa sola akıl verip, öteye-beriye küfür ededuran çarpık eklektizmi çıkar .

Faşizme karşı mücadele, emperyalizme, feodalizme ve temelinde kapitalizme karşı mücadeleden ayırdedilemez. Bu işi, proletaryanın sosyalist siyasal akşyonu içinde ele almak zorunludur. Ve ancak, proletaryanın en geniş muhalefeti örgütleyerek yönlendirdiği mücadelenin adına anti-faşist mücadele denir. Bu mücadelenin farkı da, yalnızca en geniş muhalefeti örgütlemeyi önüne koyan proletaryanın siyasetinde, ittifaklarının genişlemesi, şiarlarının, en geniş muhalefetin talep ve özlemlerine cevap vermesi düzeyindedir.

Anti-faşist mücadele işçi sınıfının iktidarını getirmeyecektir, ancak demokratik halk iktidarını gerçekleştirmek için bize siyasal özgürlükler bahşedecek-

tir tezi, Marksistlerin tezi değildir. Bu tez, reformistlerin tezidir. Ve bunlar, başta işçi sınıfı olmak üzere, diğer emekçi sınıf ve tabakaları burjuvazinin sınıf çıkarları ve sınıf egemenliği için savaş alanına sürmektedirler.

Anti-faşist mücadele perspektifini bu genel ilkeler çerçevesinde çizdikten sonra, şu noktayı açıklığa kavuşturalım: anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadele karşısında burjuva partilerinin hepsi bir kefededirler? Evet tastamam böyledirler: MC ile CHP'nin bu perspektifte birbirinden ayrılan yönleri esasa ilişkin olmayan teferruatıdır.

«ÖY» gerek Kürdistan ve çevresinde ve gerekse uluslararası düzeydeki siyasal ve toplumsal güçleri, bunların ilişki ve çelişiklerini lafazanlık düzeyinde yorumlayarak, ya da yorumladığını sanarak, burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletme perspektifinden Kürdistan'ın sorunlarına bakma çarpıklığı içinde, Kürdistan'da bir yaban otu olma onuruna sahip olmuştur.

Şimdi, esas canalcı noktaya gelem: «ÖY», neden lanetli bir öfkeyle, Kürdistan'daki devrimcileri anti-faşist mücadeleyi savsaklamakla suçluyor. Bunun cevabı açıktır: Önce yukarıda açıkladığımız, kuyrukçu tavrından ötürü. Burjuva demokrasisi için mücadele-

yi anti-faşist mücadele diye sunduğundan ötürü ve burjuva demokrasisinden hayallerini, örneğin «demokratik halk iktidarı»nı borç alma sapkınlığından ötürü.

Fakat, anti-sömürgeci siyasal güçlere öfke ile saldırmasının bir diğer nedeni daha vardır: O da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını yok etmenin getirdiği saldırganlıktır.

3 — Kürt Ulusunun Kendi Kaderini Tayin Hakkı ve «ÖY»

«ÖY», ne derse ve nasıl derse desin, somut olarak yaptığı şey, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını çiğnemektir ve bu eyleminden ötürü de rahatsızdır. Rahatsızlık, icazetli sol blok ile ilişkiler kopukça açığa çıkmaktadır. Ve «ÖY» temel kaynağı olan icazetli sol ile kapışıp, ondan koptukça, ana rahmine, Kürdistan'a bir adım daha yaklaşmaktadır. Her yaklaşımda da, eyleminin muhtevasında mayalanan sağ oportünizm şaşırmakta, sarsılmakta, kendini toplumsal muhalefete kabul ettirmek ve asıl olarak da, bu toplumsal muhalefeti yönetmek ihtiyacı içinde, kendisiyle hesaplaşmayı istemektedir. Ve fakat, bir türlü bu hesaplaşma Marksist ölçüler içinde olmamaktadır. Dolayısıyla doğru bir adımdan sonra, yeniden eski

yanlıklar birer birer girilen alana serpilmekte ve bunların üremesi için gayret gösterilmektedir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı, siyasi bakımdan ayrılma ve bağımsız ulusal devlet kurma hakkı anlamına gelir.

Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı derken, marksist-Leninistler, Kürt ulusunun siyasi bakımdan ayrılma ve bağımsız bir ulusal devlet kurma hakkını anlarlar. Bu ilkeyi programlarına aldıkları zaman, söz konusu ulusun, siyasi açıdan ayrılıp bağımsız bir devlet kurma hakkını, o ulusa tanıdıklarını ve bu hakkı şartsız tercihsiz savunduklarını ifade ederler.

Açıktır ki, bir hakkın savunulması ile bu hakkın uygulamada ortaya çıkan somut durumu birbirinden farklıdır. Söz konusu olan, Marksist-Leninistlerin demokratik bir hakkı tanımaları ve bunu savunmalarıdır. Bir ulusun kendi kaderini tayin etmesi, şartlara bağlı olduğu halde, kendi kaderini tayin etme hakkı mutlaktır. Yani, Marksistler için, ulusun kaderini tayin hakkı, her şart altında ve mutlak bir ilke olarak savunulur.

Lenin,

«...eğer liberallerimiz ve radikallerimiz, Marksizmi doğru dürüst bilselerdi, onu sansürlü bir bası-

nın sayfalarında böyle tahrif etmekten utanırlardı» diyor ve şöyle devam ediyor: «eğer bir teori açıklanamıyorsa - susun, ya da onun tam olmaksızın çok uzak bir açıklamasını verdiğinizizi, en önemli özelliklerini dahil etmediğinizi söyleyin.» (9)

Gene Lenin, yukarıda belirttiğimiz üzere, sosyalist faaliyetleri formüle ederken, işçiler arasında doğru kavramların yayılmasını sağlamak görevini vurguluyordu.

Bu perspektif içinde «ÖY»na baktığımız zaman;

«ÖY»nun, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı düzeyinde de sosyalist görevlerini yerine getirmediklerini görürüz. «ÖY»nun özgülden habersiz «enternasyonalizm»i, bu bağlantıda da, diğerlerine nispetle daha demagogik olmakla birlikte, oldukça açıktır. Başta Lenin olmak üzere, diğer ustaların tezlerini sayfalar boyu aktararak, bu tezlere dayalı yorumlara bolca yer vererek, milli meseleyi tartışan «ÖY»nun, somut durum ile ilgili önermeleri bütünü ile Marksizm-dışıdır.

21 sayı sonra anti-sömürgeci saflarda yer aldığını söyleyen «ÖY», esas olarak anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede değil, «demokratik halk iktidarı»

nda karar kılmış, bu süreç içinde Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını bir yana koyarak, ancak demokratik halk iktidarından sonra, Kürt halkına (!) eşitlik ve demokratik örgütlenme imkânı sağlanacağını belirterek, tamamen anti-leninist bir çizgiyi sürdürmüştür. Demokratik halk iktidarından sonra, Kürt halkına gerçek bir eşitlik vaadeden bu perspektif, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını gasbetmekten başka anlama gelmez.

«ÖY» zaten, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı ile başından beri ilgilenmiş değildir. Çünkü, bütün dikkatini «ülkeye çökmek isteyen zalim bir rejime karşı mücadele» etmeye yönelten «ÖY» safları çok net bir biçimde ayırmıştı: Ya faşizm ya demokrasi... Bu anlayış içinde Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı henüz yoktur. Zaten proletaryanın da kadri henüz gündeme gelmiş değildir. Bu arada, «doğulu halkımız üzerindeki ırkçı şöven baskıların kaldırılması» da istenir.

Bu yazının «Giriş» bölümünde belirttiğimiz üzere, sağ oportünizm, mayasında taşıdığı, her şarta uyuma, her kılığa girme becerikliliğine sahiptir. «ÖY» da, «doğulu halkımız üzerindeki ırkçı şöven baskıların kaldırılması» düzeyinden, «Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesine» terfi ederken, kendini eleş-

9) V.I. Lenin / Marks - Engels - Marksizm s. 114 yagb.

tirmeyi katiyyen düşünmez: söz konusu olan Kürdistan'daki toplumsal muhalefetin muhtevasına, biçim olarak kendini uydurmaktır. Dişle tırnakla yaratılan değerlere sahip çıkmaktır. Daha sonra, anti-sömürgeci toplumsal muhalefet kendini bir güç olarak ortaya koyunca, bu kez «ÖY» nu, keskin bir anti-sömürgeci ajitator kılığında göreceğiz. Ne var ki, her şarta uyma, her kılığa girebilme becerikliliği ayrı şeydir, toplumsal muhalefetin yönlendirilmesi ve bu muhalefetin dayattığı sosyalist görevlerin yerine getirilmesi apayrı bir şeydir. (*)

(*) «ÖY»nun pasifizm ve kuyrukçuluğunu siyasal pratikte kanıtlayan olaylardan biri 1 Mayıs 1978 gösterileridir. Konunun değerlendirmesini Rızgari Özel Ek: 6'da yaptık. (Bak. 1 Mayıs 1978 Eylemi ve Şahlanan Sosyal-Şovenizm Mayıs 1978 Ankara, 29. s.)

«ÖY» resmi ideolojinin kısıvrak kuşattığı ve sol siyasal güçleri de dize getirdiği bu eylemde, tıpkı 23 Nisan'lar da, ilkokul çocuklarından meydana getirilen folklor ekipleri gibi, güle oynaya 1 Mayıs alanında boy gösterdi. Hatırlanacağı gibi, aynı günlerde Kürdistan'da sömürgeci burjuvazinin provakasyonları olabildiğince boyutlanmıştı ve 1 Mayıs gösterilerinde yasaklanan ana şiarlar Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı ile ilgili şiarlardı. Tüm bunlara gönül rızası ile boyun eğen «ÖY», şal-şepik ve davul zurnayla alana girmenin adına «devrimci eylem» dedi ve bu kölece boyun eğişi sayfalarında bezeyerek kamu oyuna sundu.

Öte yandan, «ÖY», anti-faşist demokratik saflara katkıda bulunma iddiasıyla yola çıkıp, «sosyalist kişiye düşen görev, demokrasi ve sosyalizm için yürütülen örgütsel mücadeleye katılmak, hareketi bir yerinden omuzlamaktır.» (Sayı 3, s. 12) yargısına vardık-tan sonra, Kürdistan'daki toplumsal muhalefetin geliştiği ve maddi bir güç haline gelmeye başladığı evrelerde —ki aynı evre «ÖY» nun icazetli sol ile olan bağlarını birer birer koparttığı evredir— T«K»P ile gi-riştiği bir polemikte şunları söylemektedir: «Kürdistan'da, eğer işçi sınıfı hareketi geliyor ve sosyalist bir çizgi boyveriyorsa, Türk sosyalistlerine düşen görev onunla ilkeli ittifak ve dayanışma kurmaktır.» (S. 30, s. 39)

Faşizme karşı, burjuva demokrasisini korumak, bir diğer ifade ile burjuva demokratik siyasi özgürlükler uğruna tek cephe anlayışından kalkıp, Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesine ve oradan da, Türk ve Kürt sosyalistleri arasındaki ittifak perspektifine gelen «ÖY», bütün bu süreç boyunca ve her belirlemesinde Marksizm-dışı tezler üretmektedir.

Bunlardan en önemlisi, şu son belirlemedir. Kürdistan'da, yaşadığımız evrenin biricik doğru devrimci çizgisi olan anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadele perspektifine, biçim değiştirerek katıldığını iddia

eden ve fakat bu mücadelenin muhtevasına yabancı olan «ÖY», anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin kompleks ittifaklar sistematığını de kavramamıştır!

Bundan ötürü de, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin Türk sosyalist hareketi ile olan ittifak perspektifini, kafasını gözünü kırarak, çarpıttırarak T«K»P'ye sunmaktadır. Biz, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi ile Türk proleter devrimci hareketi arasındaki ittifak perspektifinden söz ederken, bu iki muhtevanın niteliksel durumuna işaret etmekte idik. «ÖY» ise, durumu tamamen anti-marksist bir çizgiye oturarak, T.C. nin siyasi sınırları içinde, iki sosyalist çizgi arasında bir ittifak önerisi yapıyor. Bu yanlıştır. Eğer, Kürdistan'da sosyalist bir çizgi boyvermişse, bu çizgi Türk sosyalist hareketi ile ilkeli ittifaktan değil, birlik'ten sözeder.

Ne varki, «ÖY» için, bunlar pek önemli değildir. «ÖY»nun ilkesiz eklektizmi, (*) heryerden kafasını uzatır, her yeni 'akım'ı taklit eder, hareketin temel gö-

(*) «ÖY»nun ilkesizliğinin somut göstergelerinden biri, TÖB-DER'in 4. Kurultayında da bütün çıplaklığı ile ortaya çıktı. Marksist-leninist ittifaklar siyaseti ile, pragmatizmi birbirine karıştıran «ÖY», denilebilir ki, son TÖB-DER kurultayında, bunu belgelendirmek için özel bir gayret sarfetti.

revlerini ve sürekli ihtiyaçlarını, güncel taleplerin arasında eritir. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı üzerinde soyut lafazanlıklarla oyalanırken, bunu aynı zamanda pazarlık konusu yapar. Türk sosyalistlerine (T.C.'nin siyasi sınırları içinde) Kürdistan'daki sosyalist çizgi ile ilkeli ittifak ve dayanışma önerisi, esas olarak «ÖY»nun, Türk sosyalist hareketi içinde, kendine özerk bir yer verilmesi talebidir. Bu nedenle de gerici bir perspektiftir. Bundan dolayıdır ki, «ÖY»nun gerek TİP'e ve gerekse T«K»P'ye karşı haklı bir zeminde sürdürdüğü eleştiri, kendi talepleri ile tam bir çelişme içindedir. Sosyalistlerin birliğini zedeleyici, özerk imtiyazlardır bunlar. Çünkü «ÖY», Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi ile Kürdistan'daki sosyalist çizgiyi birbirinden mekanik olarak ayırmaktadır. Bu mücadelenin, Kürdistan'ı sömürgeleştiren dört devletin siyasi sınırları içindeki proleter devrimci hareketle olan doğal ve zorunlu ittifakı ile sosyalistlerin birliğini birbirine karıştırmaktadır. Bütün boyutlarıyla sömürdüğü ve ucuz bir pazarlık konusu yaptığı Kürt ulusunun varlığı, «ÖY» için yalnızca, kendi özerklik imtiyazları için maddi bir dayanaktır, bir malzemedir. Bundan dolayı da, bir yandan, faşizme karşı mücadelenin, işçi sınıfı iktidarı için mücadele demek olmadığını, sosyalistlerin bu ikisi arasındaki farkı bildiklerini iddia ederken, öte yan-

dan, sömürge bir ulusun ulusal kurtuluş mücadelesi ile, saf sosyalist mücadeleyi birbirine karıştırmakta gayet özgür davranmaktadır. Ve Türk sosyalistlerinin (T.C. içinde) Kürt sosyalistleri ile ilkeli ittifakından söz etmektedir, bu çarpıklığın adına da sosyalistlik demektedir.

«ÖY» bu tür tepesi üzerine oturan pazarlıklarını sürdürürken, Kürdistan'lı Marksistler, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin ideolojik sorunlarını çözümlemek, bu mücadelede proleter devrimci önderliğin siyasal ve ideolojik hegemonyasını kurmak için didişmektedirler. Ama bu çabalar, «ÖY» na göre, Kürdistan'ı sosyalizme kapama çabalarıdır, ulusal tecrit siyasetleridir, kendi meselelerini kendi çekmece-lerine gizleme çabalarıdır!

Çünkü, ekâbir «sosyalizm»-in, özgülden habersiz «evrenselci»-liği, kendi sakat, tek yanlı kavranmış «sosyalizm» anlayışından başka bir şey düşünememektedir.

Kaldığı, «ÖY» esas görevini, örgütleme görevini de hep geçiştirmiştir. «Demokrasi ve sosyalizm için verilen örgütsel mücadeleyi bir yanından omuzlamak» gibi, özü itibarıyla doğru olan ve fakat aynı zamanda bir siyasî akım için, siyasal, ideolojik ve örgütsel görevlerden kaçma anlamını taşıyan formül, «ÖY»-nun

felsefesi haline gelmiştir. Bütün çabası, legal solun o kapısı ile bu kapısı arasında mekik dokuyarak, demokratik kitle örgütleri içinde koltuk mücadelesi vermek olarak özetlenen «ÖY», Kürt ulusunun örgütlenmesi ile ilgili olarak somut bir önermeye sahip değildir. Oysa, biliyoruz ki, siyasî mücadeleyi her durumda ve her şart altında yürütebilecek güçlü bir örgüt olmadan, sağlam ilkelerin aydınlatıldığı ve kararlılıkla uygulanan sistemli eylem ve planı diye bir şey sözkonusu olamaz;

«..şartların değişmiş ve dönemlerin farklı oluşuna sarılmak saçmadır; bir mücadele örgütünün inşası ve siyasal ajitasyonun yürütülmesi 'durgun-barışçı' her şart altında ve 'devrimci ruhun zayıflaması' ne kadar belirgin olursa olsun, her dönemde esastır» (10)

«ÖY»-nun, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin ideolojik inşâ sürecinde oynadığı olumsuzluğun başında, dinamik, devrimci bir örgüt anlayışına sahip olmaması gelmektedir. «ÖY», «doğulu halkımız üzerindeki ırkçı şöven baskıların kaldırılması» şiarında ifade ettiği üzere, sorun, Misak-ı Milli sınırları içinde mütalaa edildiğinden, çözümünü de, bu siyasî sı-

10) V.I. Lenin / Örgütlenme Üzerine s. 12, 13 yagb.

nırlar içinde seyreden legal solun örgütlenme perspektifinde ele almaktadır. (*) Zaten esas olarak «ÖY», «Kürt devrimci ve demokratları için en akıllıca yolun: ülkenin adım adım demokratikleşmesine yardımcı ol-

(*) Yolunu «ÖY»nun aydınlattığını, «ÖY»nun rehberliğinde dağlara kadar çıktığını, köy evlerine ve göçebe çadırlarına kadar girdiğini belirten Roja Welat gazetesinin bu konuda son belirlemeleri, konuyu tartışmaya sokmayacak kadar açıktır. Şöyle yazıyor RW: «Örneğin Irak Kürdistan'ındaki bu sürüşmelerin, Türkiye Kürdistan'ına taşırılmasında ve kimi yerde saf kitlelerin, yurtsever unsurların karşıkarşıya düşürülmesinde, her iki tarafın da hatası vardır. Irak Kürdistan'ındaki yurtsever harekete destek olmak elbette tüm Kürt devrimci ve demokratlarının görevidir. Ancak onların da, Türkiye Kürdistan'ındaki devrimci hareketin işlerine karışmaktan, orada sorunlar yaratmaktan kaçınmaları gerekir.» Aynı sayıda RW, «Bölücülük yaygarasından amaç, Ecevit Hükümetini düşürmektir» belirlemesini yaparak, gene, «ÖY»nun yapısını eleştiriye ihtiyaç bırakmayacak kadar açıklıkla ortaya sermektedir.

Gene aynı sayıda RW, devrimci demokrat Kürt aydınlarını sıkıyönetim yetkililerine ihbar etmekten çekinmeyen işbirlikçi ticaret burjuvazisinin siyasi sözcülerini de anti-faşist platformda sunmaktan geri durmuyor. Herkese feodallerin, burjuvaların kuyrukçusu yaftasını yapıştırmakta hiçbir sakınca görmeyen «ÖY»nun klavuzluk ettiği RW, büyük bir rahatlıkla bu çarpıklıkları dağ köylerine, göçebe çadırlarına kadar taşıdığını da —yukarıda belirlediğimiz üzere— övünerek anlatmaktadır. (Bak Roja Welat S. 8)

mak» olduğunu iddia etmektedir. (Sayı 1, s. 18). «Bu yol, Kürt halkını haklarına ve özgürlüğüne kavuşturacak en etkin yol» dur «ÖY»na göre..

Devrim yapmaya ne takati ve ne de niyeti olmayan «ÖY», Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkı yerine, Buharinci bir formülasyon olan halkın kaderini tayin hakkını geçirdikten sonra, bir de, Kürt halkının kaderini tayin etmesi olayını da, ülkenin adım adım demokratikleşmesine havale etmektedir.

Dolayısıyla «ÖY»nun, ne bir örgüt anlayışı vardır ve ne de bir devrim anlayışı. Örgüt derken, metropol solunun kuyruğuna takılarak, yer yer onlarla didişmeyi ve kitle örgütlerinde yönetime gelmeyi anlamaktadır, devrim derken de, ülkenin adım adım demokratikleşmesini anlamaktadır... Yukarıda demokratik halk iktidarı olarak tanımladığı olgu içinde, Kürt halkına verdiği yeri de belirtmiştik...

4 — Toparlarsak

Tek parti döneminin çözülerek, Demokrat Parti'nin siyasi iktidarı ele geçireceği yıllardan itibaren, tarih sahnesinde görünen ve 27 Mayıs darbesinden sonra, icazetli sol'un siyasal ve ideolojik, doğal olarak örgütsel hegemonyası altında gelişerek, «doğulu sosya-

listler ekolü» olarak olgunlaşıp, Diyarbakir Sıkıyönetim Mahkemeleri ve genel olarak 12 Mart müdahalesinin çetin dönemeçlerinde yalpalayıp döküldükten sonra, 1975'lerden itibaren kendisini değişen ve gelişen şartlara uydurarak olgunlaşan «ÖY», düşünsel düzeyde olabildiğince karmaşık ve her konuya ilişkin tezler üreten ve eyleminde de, genel olarak bu tezlere kıskançlıkla bağlı sağ oportünist bir siyasi akımdır.

Bu niteliksel durumu nedeni ile de, Kürt halk kitlelerine güven duymamakta, dolayısıyla, anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin araç ve yöntemlerinin oluşturulmasına hizmet etmemektedir. Tam tersine, siyasal, ideolojik örgütsel görevlerini savsaklayarak, nabzını bağladığı metropol barometresinin ibresine göre hareket etmektedir.

Kürdistan'daki, somut siyasal görevlerini gözardı eden «ÖY», Kürt halkının durumunu rasyonelleştirerek, tek umudun metropollerde olduğunu ve buna bağlı olarak Kürdistan'da öznel etkenin —siyasal güçlerin ve özellikle de sosyalist siyasal güçlerin— önemini küçümsemekte, bu güçleri, metropol solunun legalitesi içinde, reformist ve kuyrukçu bir eylem perspektifine çekmektedir.

Bu nedenle mücadele yöntemi de, sorunları halk kitlelerine açma yöntemi de yanlıştır. Doğal olarak,

«ÖY», anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede aksaklıkların giderilmesi ve bu mücadelenin boyutlanmasına değil, aksaklıkları çoğaltmaya ve dejenerasyonun harekete bulaşmasına hizmet etmektedir.

«ÖY»nun, TC devleti ile ilgili görüşleri, devletin Marksist tanımı ve Kürdistan'daki sömürgeci konumunu anlamayan, açıklamayan yanlışlıklarla doludur. Buna bağlı olarak demokratikleşme konusundaki görüşleri yanlıştır. Demokratikleşme sürecinde, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı ortadan kaldırmakta ve Kürt halkı bu süreç içinde, Türk burjuvazisinin çıkarları ve sınıf egemenliği için bir malzeme haline getirilmektedir.

«ÖY»nun anti-faşist mücadele anlayışı yanlıştır. Buna bağlı olarak CHP ile ilgili durum, genel olarak anti-faşist eylem platformunda ve özel olarak anti-sömürgeci eylem platformunda yanlış olarak değerlendirilmektedir.

Açık ve dürüst tavır almayan «ÖY», ekabir «sosyalizm»i ve sigortalı «mücadeleyi», militan mücadeleye tercih etmektedir. Bunun sonucu olarak da, söylediklerinin iki anlama birden gelmesini istemekte, iki koltuğa birden oturmayı benimsemektedir.

Anti-sömürgeci perspektifte yer aldığını belirten «ÖY», Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokra-

tik mücadelesinde değil, demokratik halk iktidarı dediği perspektifte karar kılmıştır.

Bu nedenle, Kürdistan'la ilgili somut siyasi görevleri, özgül'ü reddeden, evrensel tezlerle bezenmiştir. Doğal olarak, Marksizmin canlı, dinamik niteliği ile uyum içinde değildir.

Bu genel nitelikleri ile «ÖY», anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelede safların sıkışmasını engelleyen, teorik-ideolojik karmaşa yaratan; kararsızlık, siyasal hedeflerin tesbitinde duraksama ve esas olarak devrimci değil, reformist önermelerle karartma yapan, ilkesiz, eklektik, gerici bir siyasi çizgidir.

Üç ana başlık altında «ÖY»nun bu gericiliğinin teorik temellerini açıkladık. 4 yıldan beri yayın yapan ve dört bin küsur sayfa tutarında kalabalık bir malzeme halinde duran «ÖY»nun tüm yazılarını ve bu yazılarda sosyalist lâfızlarla bezenen yanlışlarını teker teker eleştirmek mümkün değildir. Ayrıca buna gerek de yoktur.

Denilecektir ki, bunca hacimli yayınlar kalabalığında doğrular yok mudur? Elbette vardır. Ama bu doğrular genel doğrulardır. Sosyalizme aşına her okumuş kişinin bunları bilmesi mümkündür. Bizim, eleştiriden anladığımız, şu cümlelerin doğru, ötekinin yanlış olduğunu alt alta sıralayıp gözden geçirmek de-

ğildir: bir siyasal akımın muhtevastaki temel eğilimler, bu siyasal akımın temel karakteristikleridir.

Ayrıca unutmamak gerekir ki, bozuk bir saat bile günde iki kez zamanı doğru olarak gösterir.

Yazımızın bundan sonraki bölümünde, «ÖY»nun, Rızgari'ye yönelttiği «eleştiri»nin, eleştirisini yapacağız.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

«Demek ki biraz yürek gerek baylar, artık, yapar gibi yapmak değil, gerçekten yapmak sözkonusu»

Engels.

«ÖY», Rızgari ile ilgili «eleştirisini» bitirirken, «Rızgari ve benzerleri için herşey tümüyle bitmemiştir» diyor. Bize sorarsanız, «ÖY»nun «eleştiri»leri cidd-

diye alınırsa ve hele bunları 3 sayıcık da olsa (*) sürdürülenler için herşey bitmiş sayılmalıdır, yerleri bellidir. Eğer herşey bitmemişse, demek ki, «ÖY», ağa-bey kuyrukçuluğu yapan, Kürdistan'ı sosyalizme kapamak isteyen ve kafa karışıklığı yaparak, düşünce salatası imal edenlerle her zaman iş ve güç birliği yapmaya hazırdır. Hem, bir siyaseti bu kavramlarla tanımlayıp, hem de sizin için her şey bitmiş değildir türünden vaadlerle yaltaklanmak, herhalde sosyalistlerin işi olmasa gerekir.

«ÖY», «herşeyin bitmediğini» söylüyor. «Eğer böyle değilseniz birliğe ve dayanışmaya hazırız» diyor. Bunca suçlamadan sonra, birlik ve dayanışma çağrısı yapılabilir mi? Bizce yapılamaz. Tam tersine bu tür bir siyasetin karşısında amansızca mücadele edilir. Ama, «ÖY» yazdıklarından pek emin değil. Maddi hayatın, pratiğin gerçekleri ortada. Rızgarinin üç sayı-

(*) «ÖY»nun Rızgari'ye yönelen tecavüzleri Rızgari 3'ün çıkışından sonraya rashıyor. Biz, bu bölümü Rızgari 3 ile, «ÖY»nun bu evreye kadar süren 28 sayısının genel bir dökümü çerçevesinde hazırladık. Ancak, «ÖY»nun günümüze kadar devam eden yayın perspektifi, bizim bu evredeki değerlendirmelerimizi özel olarak doğrular bir nitelikte sürdürdüğü için, bu bölümde ayrıca, 28. sayıdan sonraki yayınlarda, «ÖY»nun eleştisini ortadan kaldırır bir niteliksel değişme olmadığını vurgulayalım.

sı ortada... Rızgari siyasetini benimseyenlerin metro-
pol merkezlerde de, Kürdistan düzeyinde de eylemleri
ortada.

Esas olarak Rızgari ile «ÖY» arasındaki ayrılıklar
da açıktır. Fakat kabul edelim ki, «ÖY»nun, Rızgari'-
yi eleştirmede seçtiği yöntem, tutarlı bir yöntem de-
ğildir. (*) Ve yine kabul edelim ki, biz, «ÖY»nun ge-
nel olarak siyasetini ve ideolojik tercihlerini bildiği-
miz halde, bu tür bir «eleştiri» getireceğini düşünme-
dik. En azından, ayrılık noktalarını ciddi ve dürüst
olarak sergilemesini, birleşmenin şartlarını —yaşadığı-
mız günlerin gereği olarak— siyasi dostluk-ideolojik
mücadele ilkesi doğrultusunda ortaya koymasını bek-
lerdik. Özellikle 21-22. sayılardan itibaren Kürdistan'a
bakışı, bizim bu kanımızı pekiştirir doğrultuydu. Gel-
gelelim, 26. sayıda 108 satıra sığdırılan «eleştiri», amaç
olarak eleştiriye değil, suçlama ve karalamayı, olgu-
ları ters-yüz etmeyi, Rızgari'yi sahip olmadığı ve ola-
mayacağı ve ihanet olarak değerlendirilmesi gereken
bir perspektif içinde göstermeyi seçti. Bu 20 sayı bo-
yunca süregelen tavrının esas olarak terkedilmediği-
ni, anti-sömürgeci saflarda yer almanın eklektizmini,

(*) «ÖY»nun yöntemi, ya da yöntemsizliği için bak. «Özgürlük
Yolu» Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap 30 s. Rızgari Özel
Ek: 1, Temmuz 1977, Ank.

bunun taktik bir manevra olduğunu göstermektedir.
Ve bütün sorun, CHP'nin ne olup ne olmadığı, CHP'ye
karşı tavrın değerlendirilmesi noktasına indirgendi.
CHP'ye karşı tavrın taktik bir sorun olduğu ise gö-
rülmedi ya da görmezlikten gelindi. Eğer bütün so-
run, Kürdistan'da «ÖY» siyasetinin CHP reformizmi
ile olan yakın ilişkileri ve bunun pratikte teşhiri ise,
bu, siyasi dostluğu ortadan kaldırmaz, kaldırmama-
lıdır. Buradan çıkarak Rızgari'ye kara çalmayı gerek-
tirmez. Somut olarak olgu ortaya konulur ve tavrın
yanlışlığı, eksikliği tartışılır. CHP adayı olarak seçim-
lere giren «ÖY» siyaseti taraflılarının durumu tartış-
ılır. Seçim öncesi ve sonrası ilişkiler tartışılır. Seçim
öncesi ve sonrası ilişkiler, seçimlerde takınılan tavır,
hangi güçlerle ittifaka girildiği ve birlik olunduğu,
kitlelerin içinde bulunduğu durum vb. bütün detay-
ları ile tartışılır. «ÖY»nun belirttiği gibi sosyalistler
kısa vadeli hesaplar yapmazlar. Seçim oyunlarına gel-
mezler. Siyasetlerini seçilip seçilmemeye, oy yüzdesi-
ne göre biçimlendirmezler. Hangi süreçte, hangi ko-
numda olursa olsun devrimci hareketin gelişmesini,
güçlenmesini ve devrimci hareketin önündeki engel-
leri, pürüzleri temizlemeyi, ortadan kaldırmayı amaç-
larlar. Günün geçici sorunları için, büyük temel dü-
şünceleri unutmazlar.

Ama «ÖY» bunları yapmıyor. Yapmak istemiyor ya da yapamıyor. Çünkü anlaşmazlık çok daha temelde durmaktadır, ideolojiktir. Devrim anlayışıdır. İttifakların değerlendirilmesidir. Kürdistan'ın değerlendirilmesidir. Militan mücadele ile uzlaşma ve teslimiyet üzerine kurulu mücadele anlayışıdır. Reformizmle, devrimciliğin çatışmasıdır. Oportünizmi besleyen yasallıkla, legalitenin tüm imkânlarını sonuna kadar kullanma, fakat mücadeleyi bu sınırlar içine hapsetmeme kararlılığının çatışmasıdır. Militanlık taslamakla, militan mücadeleyi yürütmenin dayattığı şartlarda durumu tesbit etmek yerine, icazetli sola bulaşan «şartların olgunlaşması»nı beklemek «yasal olmak» eğiliminin çatışmasıdır.

Şüphesiz, hatasız insan —ve örgüt— düşünmek mümkün değildir. Sorun hataların tesbiti, hatalardan kurtulmak için kararlı mücadelenin yapılmasıdır. Hatalarda direnme, kördögüşüne, çırpındıkça batmaya götürür. Ve de asıl «bir hata her zaman başka bir hatayı haklı göstermeye» yarar (11)

«ÖY» 1. sayısında çıkış nedenini «demokratik, anti-faşist saflara katkı» olarak belirledi. «Faşizm mi, demokrasi mi?» sorusunu sordu. «Sorun bu kadar açıktır» dedi. (S. 1, s. 2-3) Buna sadakatle bağlı kaldı. De-

11) K. Marks - F. Engels / Gotha ve Erfurt P.E. s. 60 yagb.

mokrasiden, burjuva demokrasisi, var olan demokrasinin sınırlarının genişletilmesi gerektiği ise bütün sayılarında ve özellikle 5 Haziran seçimleri ile ilgili tezlerinde açıklığa kavuştu. Bizimle bu konuda tamamen zıt kutuplarda yer aldı. Sosyalizmi bu ölçüler içinde değerlendirdi. «Anti-sömürgeci mücadele ayrı şeydir» dedi, «şimdi ülkeye çöken zalim bir rejim için, faşizm için, sosyal demokrasiyi desteklemek gerekir» dedi. (S. 26, s. 9) CHP'nin demokratik eğiliminden, burjuva demokrasisini koruyup kollayacağından sözetti. Seçimlerde tek alternatif CHP'dir dedi. Eğer, «demokrasi cephesinin oyları CHP'de birikmezse çok daha zalim bir rejim ülkeye çökebilir» dedi.

«Doğrudur!»

Çünkü, «reformistler, burjuva demokrasisinden kendi hayallerini borç alırlar.» (12)

Demagoji Devrimci Bir Tavır Değildir

«ÖY»nun 26,27 ve 28. sayılarında «Rızgari Dergisinin 'siyaseti' Üzerine» söyledikleri (kaba demagojiden ve magazin literatüründen ayıklanınca) birbirine bağlı olan tali sorunların dışında esas olarak iki temel konu üzerinde yoğunlaşır:

12) Stanley W. Moore / Devlet Kuramı s. 119 (Teori y., 1. b., Nisan 1976 Ank.)

a— «Rızgari, anti-sömürgeci mücadele ile anti-faşist mücadeleyi karşı karşıya koyuyor; buna bağlı olarak. CHP'yi yanlış değerlendiriyor.»

b— «Ulusal demokratik mücadelenin, demokratik yanını, yani anti-feodal yanını Rızgari görmüyor, dolayısıyla sorun sadece ulusal çelişkiye indiriliyor, ulusal tecrit içine giriliyor.»

Bunların yanında ve bunlara bağlı olarak, kaba bir demagoji ile sulandırılarak «eleştiri» adı altında söylenenler ise, okuyucunun kafasını bulandıran, okuyucuları «acaba»lar, soru işaretleri ve ünlemlerle karşıkarşıya bırakan ve siyasi dostluk-ideolojik mücadele yerine, önyargılar ve düşmanca bir tavırla karalama ve suçlamayı amaç edinen bir saplantının ürünüdür. Bu yazının geneli içinde yer yer bunlara dokunacağız.

Anti-sömürgeci mücadele ile, anti-faşist mücadeleyi karşı karşıya koyma iddiası, birinci bölümde gördüğümüz üzere, «ÖY»nun, anti-sömürgeci mücadeleyi anlamaması ve anti-faşist mücadeleyi de yanlış anlaması ve somut pratiğinde, anti-faşist mücadeleyi, burjuva demokrasisini inşa, demokrasinin sınırlarını genişletme olarak ortaya koyduğunu gördük.

«ÖY»nun, Rızgari'ye tam da bu tavrının Kürdistan'da dallanıp-budaklanıp kitleler düzeyinde teşhir

olduğu bir evrede saldırması, esas olarak, siyasal mücadelede pragmatizmin bir göstergesidir. Öte yandan, Marksizmin ayırdedici bir karakteristiğinin, yani dünyayı değiştirme ilkesinin, somut toplumsal pratikte karşısına dikilmesinin verdiği öfke ve paniktir. Reformist önlemlerle ne güzel devrimcilik yapıldığı bir dönemde, Rızgari'nin «pişmiş aşı su katması», «ÖY»nun feci bir gözü dönmüşlikle Rızgari'ye saldırmasına neden olmuştur.

«ÖY»nun CHP ile ilgili istikrarsız, birbirini tutmayan, ilkesiz ve karmaşık tavrını bu metinde örnekleyeceğiz. Şimdi, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinde, anti-feodal yanın ihmal edilmesi, savsaklanması ile ilgili iddianın yanlışlığına ve bu yanlışlığın maddi temeline bakalım.

«ÖY» Kürdistan'da iki çizgiden sözeder:

Birinci çizgi :

«Kürt feodal sınıfının ve burjuvazisinin çıkarları tarafından belirlenen hattır; ulusal sorunu her türlü demokratik özünden boşaltmakta, ülkedeki ve dünyadaki devrimci güçlerle dayanışmaktan kaçınmakta, gerici ve emperyalist güçlerle uzlaşmaya, teslimiyete varmaktadır. Bu politik çizgiye damgasını vuran Kürt feodal sınıfıdır.» (S. 21-22, s. 6)

İkinci çizgi:

«... emekçi Kürt halkının, Kürdistan işçilerinin ve yoksul köylülerinin damgasını taşır. Bu ulusal sorununa işçi sınıfının dünya görüşü açısından çözüm getirmek isteyen politik çizgidir» (Aynı sayı aynı sayfa)

Bu iki çizginin arasında;

«Sağasola yalpalayıp duran, duruma göre, bir o yana bir bu yana sendeleyip çeşitli küçük burjuva eğilimler ve bunların temsil ettiği gruplar görülmektedir. Bu gruplar ajitasyon ve propaganda alanında kitlelerin uyanmasında zaman zaman olumlu etkilerde bulunurlarken diğer yandan kitlelere doğru bir yön gösterememeleri, acelecilikleri, kimi zaman feodal ve tutucu güçlerin kuyruğuna takılmaları nedeniyle harekete zarar vermektedirler.» (Aynı sayı aynı sayfa)

«ÖY», burjuva milliyetçilerini, (feodal değerleri etkin olmakla beraber) esas olarak burjuvazinin siyasal aksiyon perspektifini birinci çizgi içinde değerlendirmektedir. Tarihsel süreç içinde —zaman ve mekan koşullarında— doğru olan bu tesbit, günümüzde geçerli değildir. Bu çizgiye damgasını vuran feodal gericilik değil, yurtsever-demokrat niteliklidir.

«ÖY», bu olguyu Güney Kürdistan pratiği ve so-

nuç olarak 1974-75 yenilgisi çerçevesinde değerlendirmekte; değişen ve gelişen hareketin somut tahlilini gözardı etmektedir. Bu birinci çizgi «ÖY»nda konulduğu biçimiyle Türkiye şartlarında geçerliliğini yitirir.

«ÖY»nun birinci çizgi olarak ele aldığı olgunun somuta indirgenince Güney Kürdistan'daki hareketten kaynaklandığını kabul etmek gerekir. Özel olarak da 1974-75 yenilgisi, bu çizginin maddi temelini teşkil etmektedir. Çünkü hem İran'da ve hem de Türkiye'de feodal gericiliğin damgasını vurduğu bir siyasal hareketten söz etmek, tarihi kaba bir dogmatizmle inkar etmek olur. Gerçi, gerek İran'da ve gerekse Türkiye'de direnme hareketleri genel olarak feodal kökenli geleneksel liderliğin yönetimindedir. Ne var ki, bu Kürdistan'ın toplumsal örgütlenmesinin doğal bir sonucu ve esas olarak Kürdistan'ın tarihsel talihsizliğidir. Geleneksel liderliğin en belirgin niteliği ise, uzlaşmayı bir kurtuluş olarak değerlendirmesidir. Elbette, bu uzlaşma siyasetinin temellerinde Kürdistan'ın sosyo-ekonomik ve sosyo-politik durumu, Lozan emperyalist paylaşım antlaşmasından sonra da ekonomik yağmadan kaynaklanan siyasal parçalanma, siyasal kilitlenmenin belirleyici nitelikleri vardır. Örneğin. Şeyh Mahmud'un «malları üzerinde tasarruf

imtiyazı» ile savaşı bırakması, Koçgiri liderlerinden Haydar ve Alişan'ın Meclisi Mebusan ile uzlaşarak direnmeyi kırdıkları, Ağrı direnmesinin lider ismi İhsan Nuri'nin İran'a geçişi ve bir süre Şah'ın danışmanlığını yapması, Mehabad Cumhurbaşkanı Gazi Muhammed'in direnmeyi reddederek İran yetkililerine teslim olması vb. gibi olgular —denilebilir ki— Kürdistan tarihinin en dramatik olgularıdır.

«ÖY»nun, feodal gericiğin damgasını bastığı, reodal ve burjuva sınıfının çıkarlarını koruyan çizgi olarak değerlendirdiği bu kategori, kanımızca, tarihsel süreç içinde ve ayrıntıları ile incelenmelidir.

Türkiye'ye gelince «ÖY»nun birinci çizgi olarak adlandırdığı olgu, başından itibaren yurtsever-demokrat niteliği içinde taşır. Ve esas olarak bu siyasi çizginin belirleyici niteliği burjuva milliyetçi niteliklidir. Bilindiği gibi Türkiye'nin yakın geçmişinde bu siyasi çizgi, 1940'lı yıllarca başlamakla beraber, örgüt düzeyine sıçraması 1965'lere tekabül eder. Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin programı 1965'lerde Av. Faik Bucak tarafından hazırlanmıştır. (Bak: Said Elçi, Antalya Ağır Ceza Mahkemesine verilen savunma, s. 3, 21 Ekim 1969)

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi kuruluş amacını şöyle açıklar

«Parti hukuk nizamı taraftarıdır. Fakat insani ve millî hakların gasbedilmesi halinde ayaklanmayı hedef tutar.»

TKDP'nin istekleri ise şöyle tesbit edilmiştir 1965'lerde :

«Md. 2 — Partinin istekleri: Parti Türkiye Cumhuriyetinde, Kürtlerin siyasi iktisadi ve kültürel haklarını tanıtsın.

Md. 3 — Bu şartların yerine getirilmesi için;

a — Türkiye Anayasasına şu kayıtlar konulmalıdır: Türkiye devleti Türk ve Kürtlerden teşekkül eder, her iki millet her hususta eşittirler.

b — Türkiye Parlamentosunda Kürtler, nüfus nisbetine göre temsil edilmeli, vekiller heyetinde yer almalıdırlar.

c — Türkiye'de Kürdistan bölgelerinin sınırları belirtilmelidir. Kürdistan vilayet ve köylerinin isimleri değiştirilmemeli, değişmiş olanlar varsa eski isimlerine çevrilmelidir.

d — Kürdistan şehirlerine vali, idare amirleri, adli ve bütün memurlar Kürtlerden olmalı, Kürtlerin örf ve adetleri kanunda yer almalıdır.

e — Kürdistan okullarında, tahsil Kürtçe olmalıdır. Fakat Türkçe de öğretilmelidir. Kürdistan

Üniversitesi kurulmalı, Kürtlerin tahsili devlet tarafından karşılanmalıdır.

f — Kürdistan'da Kürtçe radyo ve televizyon kurulmalıdır.

g — Kürtçe, kitap, mecmua ve gazeteler neşredilmelidir.

h — Dinî ibadetler için alim ve molla ile ibadethaneler devlet tarafından sağlanmalıdır.» (TKDP, İlegal Örgüt Davası Gerekçeli Hüküm; s. 20, 21) 21)

Aynı yıllarda ise burjuva milliyetçi aydınlar bu programı mahkemelerde savunmaktadırlar. Kürdistan'ın senelerden beri bir müstemleke (sömürge) gibi idare edildiğini belirtmektedirler. Bu savunmalarda elbette çelişmeler de yok değildir. Ama belirleyici olan burjuva milliyetçilerinin siyasi çizgisidir. Çünkü aynı yıllarda TC Parlamentosunda içinde Kürtlerin de bulunduğu ve sosyalist olduğunu iddia eden 15 milletvekili vardır. Ama, bunlar esas itibariyle küçük-burjuva aydınlarıdır ve icazet siyasetinin kışakları arasında sosyalizmi boğazlamakla meşguldürler. Aynı yıllarda kendilerine sosyalist diyenler, kendilerini «doğulu sosyalistler» olarak tarif edenler düşünce olarak da, eylem alanında da burjuva milliyetçilerinin gerisinde seyretmektedirler.

Çünkü, burjuva milliyetçileri Güney Kürdistan'daki ihtilalin son derece kısıt imkânlarına rağmen sırt hamallığını yapmaktadırlar, ihtilalcilere derin bir saygı duymakta, sınırları ne kadar dar olursa olsun kitleler içinde ajitasyon görevlerini yerine getirmektedirler.

Elbetteki sosyalist değillerdir. Genel olarak medrese çıkışlı din adamlarına dayanmaktadırlar. O kadar ki, bu olgu, TKDP'nin programında bir madde olarak ifade edilmiştir. TKDP, başından itibaren siyasi polis tarafından titizlikle izlendi. Lider Faik Bucak'ın katledilmesinden sonra (*) 1967 tutuklamasında, sanıklar uzun süre tutuklu kaldılar, dava Antalya Ağır Ceza Mahkemesinde görülmüş Sıkıyönetim'lere kadar gelmiştir. 1970'lerde devrimci demokrat bir sıçrama ile siyasal çalışma düzeyinde yeni bir evre başlayacaktır (**).

1977'lerde bile «ÖY», Kürdistan'da burjuvazinin siyasal aksiyonunu feodal gericilik olarak mahkum etmektedir. «ÖY» sosyalizm adına «3 sayısının 2'den da-

(*) Av. Faik Bucak yurtsever demokrat bir siyaset adamıydı. Dürüstlüğü, Kürt ulusuna bağlılığı ve mücadelesi itibariyle örnek bir halk adamı olduğu düşmanları tarafından bile inkar edilmediği biliniyor. Düşürüldüğü bir pusuda katledildi. (1966)

(**) Bu gelişmeleri Türkiye'de Kürdistan Demokrat Partisi davalarında etraflıca inceleyeceğiz.

ha çok olduğu» ilkel gerçeğini papağan gibi tekrarlayıp durmaktadır. Kürdistan'da eylemleri de, siyasal ve ideolojik görüşleri de ortada olan grupları, sosyalizmin gelişmesini önlemeye çalışmakla suçlandırmayı marifet saymakta, yurtsever-demokratlarla Marksist-Leninistlerin ittifakını feodal gericiliğe pirim verme, feodallerin kuyruğuna takılma olarak değerlendirmektedir. Sosyalizm ile anti-sömürgeci güçler arasında yapay perdeler germekte, olabildiğince mekanik bir biçimde kategorilere ayırmaktadır. Sosyalizmi yaşayan, canlı, hareket halindeki toplumun dinamik öğeleriyle kaynaştırarak, maddi hayata müdahale eden bir güç haline getirmek yerine, sosyalizme ambargo koyarak, onu yasak bölgeler içinde, saksılarda yetiştirme gayreti içine girmektedir.

Bu arada 1974-75 yenilgisinden sonra KDP kendi içinde ayrışarak, iki ana siyasal organizasyonda yeniden mücadeleyi sürdürdü. Bunlardan KDP'nin asal uzantısı olarak değerlendirilmesi gereken «Geçici Komite» ise, Ağustos 1976 Konferansında, «Eski hareketin Özeleştirisi»ni yaparak, yurtsever-demokrat bir çizgiyi benimsediğini duyurdu.

Hiç kuşkusuz belirleyici olan sözler, ya da programlar değil, eylemin muhtevasıdır. Bu da maddi hayatın içinde, mücadele sürecinde ortaya çıkar.

«ÖY», bu güçleri «ülkedeki ve dünyadaki devrimci güçlerle dayanışmadan kaçınan, gerici ve emperyalist güçlerle uzlaşma ve teslimiyet» içine giren «Kürt feodallerinin sınıf çıkarlarına hizmet eden» çizgi olarak değerlendiriyor. (*) Rızgari'nin ittifaklar siyasetinden kalkarak ya da kemikleşmiş önyargılarının gereği olarak, suçluyor. Diyor ki:

«Rızgari bütün bunları tartışamaz, feodal gerici güçleri karşısına alamaz, teşhir edemez. Ulusal sorunu salt soyut bir 'anti-sömürgecilik' olarak sunan ve bazı küçük-burjuva aydınlarının heyecanlarına seslenen Rızgari ve onun gibiler bunu yapamazlar. Yaparlarsa, o güne kadar yanlış görüşlerle şartlandırdıkları müritleri; ya da anti-feodal mücadeleden kaçındıkları, bu konuda ya-

(*) «ÖY» aynı güçleri, aynı niteliklere ve lider kadroya sahip oldukları yakın geçmişte bu kez yurtsever olarak tanımlamaktan da geri durmuyor. Burjuvazinin siyasi aksiyonunu orada feodal gericilik, burada yurtsever olarak tanımlayan «ÖY»nun klavuzluk ettiği Roja Welat, 9. sayısında şunları yazıyor. «Bu güçleri yok saymak, onlarla güçbirliği olanağı aramamak ve onlara destek olmamak yanlış bir politika olur». Rızgari'nin birinci sayısından itibaren üzerinde ısrarla durduğu ve teorik çerçevesini çizdiği bu olguyu «ÖY»nun tepetaklak ederek, Rızgari'ye karaçalmak için çekiştirip durduğu ise biliniyor.

ramazlık yapmadıkları için sırtlarını okşayan bazı 'millici' çevreler, onları terk edebilirler. İşte oportünizmin daniskası budur.» («Özgürlük Yolu» Sayı 28, s. 25)

«ÖY»nun bu yargısı yanlıştır. Lanetli bir öfkenin gözüdönmüşlüğü içinde kötü bir «psikozdur»! Gerçekleri böylesine tepetaklak etmenin yararı olmadığını, kördögüşünün yararı olmadığını hatırlatalım.

Rızgari, birinci sayısında bu olguyu bütün açıklığı ile ortaya koydu. Beraberce okuyalım:

Biz, «yurtsever milliyetçi dediğimiz potansiyelin; — kesin surette abartılmaması, aynı zamanda küçümsenmemesi gerektiğine inanıyoruz.

— Bu güçlerin sosyalist düşünceye karşı yer yer fanatik tutum ve davranışlarının da en ince teferruatına kadar hesaplanmasını ve buna göre değerlendirilmesini hareket açısından yararlı görmekteyiz.»

Bunlar aynı zamanda bizim ittifak siyasetimizin bir ögesidirler; yani:

«Kürt halkının ulusal-demokratik mücadelesinde yer alan sosyalist kadrolar ve örgütler ile yurtsever-milliyetçi kadrolar ve örgütler arasındaki ittifak.» (Rızgari 1, s. 11)

Rızgari'nin karşısında yer almadığı, teşhir etmediği, sırtını sıvazladığı iddia edilen feodaller ise Rızgari'de şöyle verilmişti:

«Kürdistan'ın başbelası olan ve her dönemde hakim ulusların köpekliğini yapmakla ün kazanmış olan eşraf, mütegalibe ve bir kısım ağa ile şeyhler» (Rızgari 3, s. 35)

«Kürt hakim sınıflarının en yoz, en çıkarıcı ve kaypak unsurları ile bu tüccarlar, şeyhler, mütegalibe» ve benzerleridir. (Rızgari 3, s. 48)

Bunlar «bu sahtekarlar çetesi, Kürdistan'ın kanını iliklerini emen Türk burjuvazisinin uşakları olarak yağmadan pay alan kişiliksiz, yüreksiz, satılmış bir avuç toprak ağası» dırlar. (Aynı sayı, s. 61)

«Eşrafın, mütegalibenin, ağaların ve benzerlerinin bağışlanacak davranışları yoktur. Aldıkları yer, mensup oldukları milleti imha etmeyi amaçlayan militarist-ırkçı-şöven kadroların yanındır. İster sınıfsal, ister kişisel çıkarları açısından değerlendirilsin, şüphesiz bu sürünün bütün üyeleri —incelediğimiz belgeler ışığında— gayri-millî unsurlardır. Mensup oldukları milleti köleleştirme eylemlerinin baş sorumluları, fakat kukla figüranlarıdır. Koçgiri başkaldırmasını kana-ateşe

boğularak kırılmasını muvafık görenler bunlardır. İstiklâl mahkemelerinde Kürt milliyetçilerinin asılmalarını, sürgünlere gönderilmelerini, kürek cezalarına çarptırılmalarını muvafık görenler bunlardır. Ve işte bir ucu günümüze ulaşan halk düşmanı, hain, uydu sınıf ve tabakalar üreten kaynak bunların dönek, sorumsuz ve despot yöneticilerin fedailiğini üstlenen tavırlarıdır.» (Rızgari 2, s. 75)

«CHP devletin bağışlanamaz ihmalinden söz etmektedir.. Eğer CHP'nin bu sakat mantığı şu gerçeğe işaret ediyorsa şüphesiz haklıdır: 'devlet' Kürt mütegalibelerine, ağalarına, şeyhlerine karşı oldukça müsamahalı davranmıştır. Gerçi bunları zaman zaman ezmiş, süründürmüştür ama, hemen arkasından tantanalı af kanunları ile tekrar eski durumlarına dönmelerini ve de asıl çok daha fazla imkânlarla zulüm örgütlerinin desteği altında gelişip serpilmelerini —ve tabii militarist burjuvazinin uyduluğuna girmelerini— sağlamıştır.» (Rızgari 3, s. 110)

«Özgürlük Yolu Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap» broşüründe belirttik: «ÖY» dürüst değil, ciddi değil. «Rızgari'ye şunu da soralım» diyor, «Anti-feodal mücadele de aynı zamanda her demokratın görevidir, de-

mokratlığın asgari şartıdır. Rızgari bu konuda ne yaptı?.. Rızgari'ye 'demokrat bir yayın' bile denebilir mi?» Ve cevap veriyor: «Denemez.» (s. 28)

«ÖY», Kürdistan'ın somut gerçeklerinden habersizdir. Donmuş «sol» reçeteler yığını ile sorunlara yaklaşımakta, onları «tahlil» etmekte ve elindeki reçetelere göre ahkam kesmektedir. Burjuvazinin siyasal aksiyonu içinde feodal gericiliğin izleri, etkinliği vardır şüphesiz. Ve bu, Kürdistan şartlarında son derece doğaldır. Ama, Kürdistan'da derin izleri, kitlesel ilişkileri, kökleri bulunan anti-sömürgeci mücadelede Marksistlerin siyasi-ideolojik perspektifi dışında biricik aksiyon perspektifi olan ve günümüzde yurtsever demokrat eğilim ağır basan, saflarında bu yönde etkin çalışmalar yapılan bir mücadeleyi, bir elde gerici ve emperyalizme teslim olan bir hareket diye mahkûm edip sıyrılmak mümkün müdür? Hele bu çizgiye feodallerin bir sınıf olarak damgalarını bastıkları, gerçekleri yansıtmakta mıdır? Eğer böyleyse, «ÖY»nun, gerek KDP hakkında ve gerekse Güney Kürdistan ihtilali hakkındaki tahlilleri düpedüz yalancılıktır, ikiyüzlülüktür.

«ÖY», «Doğu»da feodalitenin hakim üretim biçimi olduğunu ifade etmektedir. (*) Kürdistan'da feo-

(*) «ÖY»nun temel yanlışlardan biri budur. «ÖY», feodalizmin

dal üretim biçimi hakim üretim biçimi değildir. Feodalite, üst-yapı kurumlarında etkinliğini sürdürmektedir. Daha uzun süre de sürdürecektir. Ama, toplum hızla kapitalize olmaktadır. Kapitalistleşmenin odak noktası ise ticaret burjuvazisinin izlenemeyecek kadar hızla gelişmesinde yoğunlaşmaktadır. Kürdistan'da tabiat şartlarının elvermediği yerleşme birimleri dışında traktörün ve biçer-döverin girmediği toprak kalmamıştır denilebilir. Köylü pazara açılalı çok oldu. Kürdistan'da artık, «kuş-uçmaz kervan geçmez» köylerde qelununu tüttürüp, gözüne kestirdiği körpe-

bir üretim biçimi olarak hakim olması ile, sömürgecilerin desteği ile ayakta duran feodal üst-yapı kurumlarını ve bunların etkinliğini birbirine karıştırmaktadır. (Bak. «ÖY». S.2. ss. 19-38)

Yukarıda vurguladığımız üzere, «ÖY»nun, genel siyasetine ve ideolojik yapısına bağlı olarak Kürdistan'daki anti-feodal devrimci perspektifi de kavramadığını ve bu konuda ezbere öğrenilmiş formüllerle durumu idare ettiğini, sık sık da fahiş yanlışlara düştüğünü belirtelim. «ÖY», 5 haziran seçimleri sonrası, CHP'ye oy vermeyenleri feodallere hizmet etmekle suçlarken bu fahiş yanlışlardan birini yapmaktadır. Bu yanlışın nesnel temelinde CHP'nin sınıf bileşenini —özel olarak da Kürdistan'da CHP'nin Kürt egemen sınıflarına dayandığını kavrayamamanın çarpıklığı yattığı gibi— esas olarak CHP'nin sömürgeci niteliğini de gözardı etmenin getirdiği bir sakatlık durmaktadır.

cık kızlarla nikah tazeleyip sırt üstü yatan ağalara raslamak zor. Bunlar bankalarda kredi kaynakları olan, şirketlerden tahvil alan, fabrikalarda hisseleri bulunan «kravata ve fötr şapkaya» alışan «beyefendiler» dir. Onlarca Mercedes'i olan köyler var Kürdistan'da şimdi. Köy şehre akıyor. Gözle görülecek kadar somutlaşmış bir ücretli işçi statüsü var. Küçük çapta fabrikasyon, çoğunlukla acentacılık, modern hayvancılık, taşımacılık, meyvacılık kapitalize olmaktadır. Feodal üst yapı kurumlarını ayakta tutma gayreti bilinçli bir gayrettir. Ama feodaller hızla burjuvalaşmaktadırlar. Üst yapı kurumları köyle olan ilişkilerin kontağı durumundadır. Hacısı, hocası, ağası, şeyhiyle feodaller, feodal üretim ilişkilerinden soyutlanmakta, kapitalize olmaktadır.

Ağalığa karşı Kürdistan'da oluşan ve zaman zaman eyleme dönüşen tepkiler kendiliğindenciliği siyaset sananları şaşırtmaktadır. Şeyhlik kurumu çatırdamaktadır. Çözölmektedir.

Toplumsal geleneksel yapısı da, çatırdaya çatırdaya yıkılmaktadır.

«ÖY», gelişmenin ve değişimin oldukça gerisinde seyretmektedir. Özellikle köylük alanlarda feodallitenin üst yapı kurumlarının etkinliğine saplanarak, burjuva milliyetçiliğine feodal sınıfın damgasını vur-

duğunu; ve yurtsever-demokrat perspektifte gelişen siyasi çizgiyi, emperyalizmin kucağında değerlendirmektedir. Kürdistan'da feodallerin de, işbirlikçi burjuvaların da, sömürgeci devletle dostane ilişkilerini, işbirliğini ve ulusal demokratik mücadelede ne bir taleplerinin ve ne de fonksiyonlarının kalmadığını görmüyor. İşbirlikçi burjuvazinin konumu ile, burjuva milliyetçi siyasi yapıyı birbirine karıştırıyor.

Burjuva milliyetçi aksiyondan, feodal etkinliği, gerici, teslimiyetçi öğelerin sökülüp atılması eylemini ise gözardı ediyor. Reçetelere dayalı bir «sosyalist» mücadelenin kendi sesini kendi dinleyen cıızlığı içinde çırpınıp durduğu için de «anti-sömürgeci mücadele başka şey» diyor (S. 26, s. 9) ve icazetli solun iflâs etmiş siyasetinin kuyruğunda sendeleyip duruyor.

Konu açık yüreklilikle ve cesaretle tesbit edildiği zaman, «ÖY» önüne geleni feodal gericiliğin hizmetinde görme hastalığından vazgececektir. (*) Kaldığı maddi hayatın şartları bu gerçeği getirip Marksistlerin önüne dayatmıştır.

Sorun ideolojik-siyasal ve örgütsel öncülüğün pratikte kazanılmasıdır.

(*) Nitekim, (Yukarıda belirledik) gerek örgütlenme perspektifi ve gerekse program hedefleri ile Barzani liderliğindeki KDP'nin bir devamı olan Geçici Komite'nin niteliğini yurtsever bir çerçeve içinde ele almaktadır.

«ÖY»-nun ikinci çizgi olarak belirlediği «ulusal soruna işçi sınıfının dünya görüşü açısından çözüm getirmek isteyen politik çizgi» üzerinde tartışılmayacak bir doğrudur. Şüphesiz «bu politik çizgi en tutarlı bir biçimde sosyalistler tarafından savunulmaktadır. Ve Kürt toplumunda ulusal demokratik devrimi başarıya götürecektir olan politika budur.» (Özgürlük Yolu, S. 21-22, s. 6)

Bu evrensel doğrunun tesbit edilmesi bir keşif değildir elbette. Ama bu evrensel doğrunun özgül konumunu tesbit etmek, mücadeleyi bu özgüllüğün üzerinde inşa etmek, somut şartların somut tahliline dayanmak, sorunun belkemiğidir. Çünkü Otto Bauer'ler, Kievski'ler, Kautsky ve şürekası da bu evrensel doğrudan yola çıkmışlardı. Menşevikler de bu evrensel doğruya itiraz etmemektedirler. Ama vardıkları yer oportünizmin, sosyal-şövenizmin bataklığı oldu.

«ÖY» da bu evrensel doğruyu kabul etmektedir. Üstelik, Kürdistan'da bu evrensel sorunun tek temsilcisi olarak kendisini görmektedir. Gerek soruna getirdiği ideolojik yorum ve gerekse eylemi, muhteva itibarıyla, bu evrensel doğrunun özgül konumuna oturmuş mudur? Bu soruya, evet, denilemez. Gerçek olan şudur ki, «ÖY», bu evrensel doğruyu mekanik olarak ideolojik yapısına aktarmıştır. Bu evrensel doğruyu

doğmatizmin kalıplaşmış yöntemleri ile, Kürdistan'ın özgöl şartlarına yapıştırma gayreti içindedir. Doğrularla yanlışları iç içe geçirerek soyut sosyalizm lafazanlığı yapmaktadır. Rızgari 3'de belirlediğimiz şu eğilim ile «ÖY» büyük ölçüde özdeştir.

«Öte yandan bütün sömürgelerde görülen küçük-burjuva kaypaklığı ile sakat bulunan Kürt aydınları da, gene bütün sömürgeler kurtuluş mücadelesinde görüldüğü gibi sömürgeci metropol bünyesinde CHP ya da icazetli sol organizasyonların yanında yer alarak, kendilerince emin saydıkları korunaklarda 'doğulu halkımızın!' haklarını, acısız memur devrimciliğinde bulmuşlar, sömürge alan bütünü ile hedefleri karartılmış, ulusal potansiyeli köreltilmiş, siyasetlessiz ideolojik tahribatlara bırakılmıştır.» (Rızgari 3, s. 103)

«ÖY»nun Kürdistan'da ikinci politik çizgi olarak belirlediği ve kendisini bu çizginin temsilcisi olarak gördüğü, ama soyut olarak yazıp çizdikleriyle bu çizginin muhtevasını devrimci niteliklerinden boşaltarak revize edip, reformizme saplandığını daha önce belirtmiştik.

«ÖY»nun bu iki politik çizgi arasında bir sağa, bir sola yalpalayıp duran ve kitlelere doğru yol gös-

teremedikleri, aceleci oldukları için feodal güçlerin kuyruğuna takılan, diye belirlediği gruplara gelince, bu tesbit doğru bir tesbittir. Ama «ÖY», burada da doğrularla yanlışları, elmalarla turpları yanyana koymakta böylece, Kürdistan'da «ÖY» dışında, olumlu bir çizgi bırakmamaktadır.

Toparlarsak, «ÖY»nun, Rızgari'ye yönelttiği, anti-feodal mücadeleyi savsaklama iddiası, Marksizmi kaba bir dogmalar yığını olarak algılamının getirdiği sakat bir görüştür. «ÖY», sömürge bir ülkede, burjuva aksiyonun konumunu, fonksiyonlarını ve Kürdistan gibi bir özgün alanda bu önderliğin fiilen mücadele alanında olduğunu bildiği halde, burjuva önderlikle ilişkileri, hareketde proleter devrimci önderliğin hegemonyasını kurma görevini reddederek, bütünü ile soyut lafı güzaf ile sosyalistlik yapmayı kendine iş edinmiştir.

Rızgari'nin, «dişe dokunur bir etkinliği olmadığını, tecrit olma ve silinme psikozunun öfkesi içinde olduğunu, sosyalizm düşmanlığı yaptığını, ağa ve bey kuyrukçularının, burjuva ideoloğlarının yaptığını, Rızgari'nin sözlerini bir palyaçonun şakalarını ciddiye aldığı kadar ciddiye aldığını, Rızgari'nin kitleler arasında etkinliğini ciddiye almadığını, böyle bir etkinliğin zaten olmadığını, —toplam 55 sayfasını ve üç sa-

yısını ayırdığı— Rızgari'nin saçma sapan şeyler yazdığını, düşünce salatası imal ettiğini» iddia etmektedir.

Ne denir?

Bu bölümü Marks'ın bir sözü ile bitirelim:

«Bir insanı bir şeye kandırmaya, ikna etmeye çalıştınız mı, bu, onun duruma hakim olduğunu teslim ediyorsunuz demektir.» (13)

Bilgi, Bilinç ve Sosyalist Faaliyetler Üzerine

«ÖY» şöyle diyor:

«Rızgari, sayfalar boyu, CHP'nin bir burjuva partisi olduğunu 'saptamaya', onun şoven olduğunu ispatlamaya, anti-empyralist olmadığını göstermeye çalışıyor. Kitleleri bilinçlendirme yolunda bir çaba olsaydı, elbette kimsenin buna bir diyeceği olmazdı. Ama Rızgari, bütün bunları adeta sosyalistlere öğretmeye kalkışıyor. Ve neredeyse onları, bütün bunları bilmemekle suçluyor. Bu kadar zahmete gerek yok; tüm sosyalistler bütün bunları biliyorlar.» (S. 25, p. 3)

13) K. Marks - F. Engels / Seçme Yapıtlar 1, s. 542 (Sol y., 1. b., 1976 Ank.)

«Al kaşağıyı eline, gir ahıra; yarası olan beygir gocunur». İlginç bir atasözü bu. «ÖY» na göre, Rızgari bir şeyler yapmış, ama bu eğer kitleleri bilinçlendirme yolunda olsa imiş, olumlu olurmuş, ama kitleleri bilinçlendirme yolunda bir çaba değilmiş!

Elbette «ÖY» için bu tür bir değerlendirme yapmak olağandır. Ayrıca herhangi bir olguyu istediği gibi değerlendirme hakkına da sahiptir. Ancak, cevap vermekte zorluk çekilen soru şudur: herhangi bir çabanın —hele bu bir dergi ise ve kamuoyuna sunulmuşsa— kitleleri bilinçlendirmeye yönelik olup olmadığını kimler, nasıl tesbit ediyorlar. Bu değerlendirmenin ölçütü nedir? Öte yandan, sosyalistler kimlerdir? Kitlelerin neresindedirler? Sosyalistlerin öğrenmeye niçin ihtiyaçları yoktur. Sosyalistler sadece doğruları mı öğrenirler, yanlışları da öğrenmek öğrenmenin somut bir işlevi değil midir? Yanlışlar bilinmeden, doğruları neye göre saptayacak sosyalistler?

«Bunca zahmete gerek yok» diyor «ÖY»; «tüm sosyalistler bunları biliyorlar».

Sormak gerekir, «ÖY»nda 1975 Haziranından, 1977 Eylülüne kadar yani 2 yıl 4 ay boyunca (*) tartışılan,

(*) Daha önce belirttiğimiz üzere yazımızın bu bölümü «ÖY»nun 28 sayısının genel bir dökümünün değerlendirilmesini içermektedir.

binlerce sayfa tutarındaki siyasal-ideolojik örgütsel konuları sosyalistler bilmiyorlar mıydı? Marksist-Leniniist teori tüm bu sorunları en mükemmel halleriyle tartışarak, eylem içinde yoğurup, olgunlaştırarak evrensel doğrulara ulaşmamış mıdır? Kaldı ki bunlar içinde, «milli mesele» gibi 4 sayı, «Doğuda Feodalite ve Aşiret» gibi 2 sayı; «Sovyet-Çin çatışması» gibi 3 sayı; «demokrasi», «sosyal-demokrasi», «sendikalar», «ittifaklar!» ve benzeri genel konularda yüzlerce sayfa yazılanları sosyalistler bilmiyorlar mıydı? Özellikle «Milli Mesele» ve «Çin-Sovyet Çatışması, Türkiye'de Maocu akım» anabашlıkları ile tartışılan ve üstelik kitap haline getirilen yazılarda, genel doğruların, bilenenlerin, hele Anti-Maoist binlerce sayfa tutarındaki tartışmaların saptamalarına herhangi bir katkı yapılmadan, onca zahmete girmenin gereği ne idi? Bırakalım sosyalistleri, politize olmuş kitlelerin bile büyük bir kısmının bu konuları şu ya da bu biçimde bildikleri bilinmiyor mu?

Bütün bunların yanında «ÖY» nun 28 sayı boyunca ve sayfalarca CHP üzerine söyledikleri de ortada. «ÖY», birçok defa altını çizip çizip sosyalist diye adlandırdıklarına bunları öğretim çabası içinde olduğunu, özellikle TİP ile bu konuda adeta boğazlaştığını nasıl unutabilir? Aşağıda bunların genel bir dökümünü vereceğiz. Fakat burada, oldukça önemli bir konuya dik-

kati çekmek gerekli. Rızgari, «ÖY» nun iddia ettiği gibi, «sayfalar boyu sadece CHP'nin, burjuva partisi olduğunu saptamaya, onun şöven olduğunu ispatlamaya, anti-empyrialist olmadığını göstermeye» çalışmış değil. Bu bilinen (ve bilindiği, bilimsel olarak ispatlandığı ve pratikte de defalarca kanıtlandığı) nitelikleri ısrarla, inatla, bıkıp usanmadan teşhir etmek, ona karşı kararlı olarak mücadele etmek gereği üzerinde detaylı olarak durmanın yanında, en az bunlar kadar önemli olan ve CHP'nin «Kürdistan siyaseti»nin odak noktasını oluşturan sömürgeci niteliği üzerinde, bu yakalanması gereken en önemli halka üzerinde durmuş, CHP'nin bu niteliğini teşhir etmeye çalışmıştır.

Kabul edelim ki sosyalistler, Kürdistan'ın sömürge statüsünü bilmiyorlardı. Bilenler de bilmezlikten geliyorlardı. Halen de bu görüşlerde ısrar edenler, sağdan soldan kıvırtıp «teori» üretenler var. «Özgürlük Yolu» da ilk kez yirminci sayısında, bu temel olguya şöyle bir dokunup geçti ve Mart 1977'lerde olguyu tartışma gereği duydu.

«ÖY» nda genel olarak «doğu ve güneydoğu», «halkımız», «halkımız üzerindeki ırkçı-şöven baskılar, katmerli sömürü» ve benzeri şeyler söylenmiştir. Bunlar bilinmiyor muydu? Her sınıflı toplumda sömürünün olduğu, üretim araçlarına sahip olan sınıfın, üretim araçlarına sahip olmayan sınıf ve katmanları sö-

mürdüşü bilinmez mi? Sosyalistler bunları bilmezler mi? «Doğu»da ırkçı-şoven baskıların olduğu bilinmez mi? Ne gerek var mı denilecek? Elbette ki hayır!..

Konuya dönelim: Herhangi bir çalışmanın kitleleri bilinçlendirmeye yönelik olup olmadığı kişilerin öznel (subjektif) değerleri ile ölçülmez. Bu nedenle, şu dergi, ya da bildiri kitleleri bilinçlendirme yolundadır, bu çalışma değildir gibi metafizik formülasyonlar etrafında «eleştiri» zemini oluşturmak tutarlı bir tavır değildir.

Gelelim sosyalistlere. Sosyalistler sadece öğretmen değil, aynı zamanda öğrencidirler de. Onlar, öğrenir ve öğretirler. Ben bunu biliyorum, şu öbür konuyu biliyor, öyleyse bu konularda hiçbir zahmete gerek yok yargısı, diyalektiğe de, Marksizm-Leninizm'e de aykırıdır. Sosyalistler birbirlerine de öğretirler. Öğretmek zorundadırlar. Bilinenleri, bilindikleri kadarıyla değil, onu çoğaltarak, yeniden üreterek daha somut, daha anlaşılabilir, kavranabilir hale getirirler. «Sosyalistler bunları zaten biliyorlar, hiç zahmete gerek yok» mantığı, bilgi üretmeyi, üretilen bilgiyi değerlendirmeyi, yeniden üretmeyi, üretilen bilgiyi kendini var eden parçalara ayırarak her parçayı yeniden incelemeyi, parçaları birleştirerek, bütünsellik içinde yeniden ve yeniden değerlendirmeyi, pratikte sınamayı, eksikleri-

aksakları —en mükemmele varılamasa bile— en mükemmele varılacak ölçüde arındırmayı ortadan kaldırmak, olanla yetinmeyi, idealizmi getiren bir mantıktır.

Nitekim (yukarıda belirttik) sosyalistler, genelinde T.C. sömürgeciliğini, özelinde de CHP'nin sömürgeci niteliğini bilmiyordu, bilenler de bilmezlikten geliyordu, bir çoğuda bu olguyu reddettiler. Ama öğrendiler de. Öğrenenler bilgilerini derinleştirdiler. Örneğin KURTULUŞ Sosyalist Dergi, Kasım 1976 tarihli 6. sayısında «Sömürgecilik sorununu» tartıştı. (14) Bu gelişmelerden sonra «ÖY» da ilk kez 20. sayısında sömürge Kürdistan olgusuna değindi ve 21-22. sayısından itibaren olguyu tartışma çabasına girdi. (15)

«ÖY» nun, bu uzun tartışmada da CHP'nin sömürgeci niteliğini tartışma dışı bıraktığını vurgulayalım.

Yukarıda «ÖY» nun sosyalistlerin bildikleri konuları uzun uzun ve sosyalistlere öğretme eğiliminden söz ettik. Ama biz bunu hiç de, «bunca zahmete gerek yok, sosyalistler zaten bunları biliyor» yargısı ile karalamayı düşünmedik.

«ÖY», Rızgari'nin sayfalarca CHP'den söz edişini, gereksiz bir zahmet olarak görüyor, Ne var ki, «ÖY»

14) Bak. Kurtuluş Sosyalist Dergi / Sömürgecilik Sorunu ss. 78-132 (Kasım 1976)

15) Bak. C. Aladağ / Kürdistan'ın Geri Kalışının Şekillenmesi «ÖY» S. 21-22, 23, 24, 25.

nun 28 sayıda toplam 2236 sayfanın —ilan, reklam ve boş sayfalar dışında— ortalama beşte biri 372 sayfası CHP ile ilgili yazılara ayrılmış, bunlardan 190 sayfa ise bütünü ile CHP ile ilgili. Rızgari'nin CHP ile ilgili sayfalarının sayfa olarak üçbuçuk katı. İşin ilginç yanı, bunca sayfa boyu tartışmalarda —eğer amaç kitleleri bilinçlendirme ise— kitleleri feci bir karmaşanın içine atma işinin sorumsuzca yapıldığıdır. «ÖY» bunun tam tersini de iddia edebilir. Kaldı ki, tartışmalarında sosyalistlere bir şeyler öğretme çabasında olduğunu da kabul etmelidir... Ve zaten esas olarak yaptığı da budur... TİP liderlerine, DİSK yönetimine... vb. birşeyler anlatılmak istenmektedir. Tartışmalar bu noktada odaklaşmaktadır. Zaman zaman da kendi siyasetinin dışındaki devrimci gruplara bir şeyler anlatılmaktadır. Bütün bunlara «bunca zahmete gerek yok mu» diyeceğiz. Kesinlikle hayır. Değil bunca zahmete, daha bunun birkaç misli zahmete gerek vardır. «Zaten sosyalistler bunları biliyorlardı» mantığı, tepe üstüne oturtulmuş bir mantıktır. Örneğin «ÖY», sosyal demokrasi ile güç birliğinin gerekliliğinden söz ediyor. Ama güç birliğinin ayrı şey, sosyal-demokrasinin kuyruğuna takılmanın ayrı şey olduğunu belirtiyor. Elbette doğru. Ama bunları yaparken, «Özgürlük Yolu»nun kendi ifadesi ile, «bütün bunları adeta sosyalistlere öğretmeye kalkışıyor ve neredeyse sosyalistleri bütün

bunları bilmemekle suçluyor». İki örnekle bu tesbiti doğruluyalım: TİP ve Sosyalist Birlik, anabashklkly yazıda şunlar söyleniyor:

«Anti-faşist mücadelede ve olabildiği kadarıyla demokrasinin sınırlarını genişletmek için CHP ile dayanışma yolları aranmalıdır. Ancak hiçbir zaman CHP'nin kuyruğuna düşmemeli, işçi sınıfının bağımsız politikasından sapmamalı ve asıl hedefi şaşırmamalıdır.» (S. 13-14, s. 27)

«ÖY» burada, sosyalist bir siyasi parti olduğunu söyleyen TİP'e ve onun yöneticilerine, bütün sosyalistlerin bildiği ilkeleri, doğruları öğretmeye çalışmaktadır. Sadece öğretmek ile de yetinmemek de, TİP'in «akıllı sol» adı altında «CHP kuyrukçuluğu» yaptığını de eklemektedir. Zaten, yazı bütünü itibariyle TİP'in eleştirisi üzerine kurulmuştur. İlgili konuda tekrar ele alacağımız yazıda, TİP yöneticileri için şunları söylüyor:

«Hareketi sosyal-demokratların, daha doğrusu burjuvazinin dilediği çerçevede hapsetmeye çalışıyorlar. Sosyalizm adı altında kötü bir örnek sunuyorlar. TİP yöneticileri Ecevit'in kendilerine yaptığı teşekkürler karşısında biraz düşünmelidirler.» (Aynı sayı, s. 29)

Sosyal-demokrasi —özel olarak da CHP— ile ilişkiler konusunda TİP'in sayfalar ve sayfalar boyunca yazıp çizdikleri «ÖY» nun önerilerinden farklı şeyler değil. Çünkü bunlar genel doğrulardır. Sosyalistler bunları bilirler. TİP yöneticileri de bilir. Buradan şu sonuca varmak gerekli! Bir şeyin bilinmesi yeterli değildir. Önemli olan, pratiğin bu bilgilerle ne kadar yönlendirildiğidir. «Sosyalistler bunları zaten biliyorlar, öyleyse bilgi üretmeye ve yeniden üretmeye —hatta bilinen bilgileri defalarca inatla, ısrarla tekrarlamaya— gerek yok, bunca zahmete gerek yok» denilip geçilemez. «Özgürlük Yolu Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap» isimli broşürümüzde belirtmiştik, tekrarlayalım: Lenin, bunca okumuş olan sosyalistlerden söz ederek şöyle diyor:

«Onlar da Marksist diyalektiği öğrenmişlerdi ve başkalarına da öğretiyorlardı, ama bu diyalektiği uygulama zamanı gelip çattınca, o kadar büyük bir yanlışlık yaptılar ki, diyalektikçi olmadıklarını, hızla biçim değiştirmeleri gözönünde bulundurmakta yeteneksizliklerini, eski biçimlere yeni içeriğin girişini hesaplamada anlayışsızlıklarını öyle açığa vurdular ki, ... ezbere öğrenilmiş ve ilk bakışta üç sayısının ikiden daha çok olduğu gerçeği kadar tartışma götürmez gibi görünen il-

kel gerçekleri tekrarlayıp durdular.» (16)

Anti-sömürgeci mücadelenin başlıbaşına bir nitelik olduğunu, «eski biçime giren yeni içerik» olduğunu da vurguladık. (17) Ve bu nedenle de, «seçim siyaseti»nde bu yeni içeriğin meselelerini tartıştık. CHP'nin bilinen karakteristiklerinin yanında, esas olarak belirleyici olan ve üzerinden es geçilen sömürgeci niteliğini açıklamaya, bu konuda —acımasızca eleştiriye açık olarak— ideolojik-teorik belirlemelerimizi, saklısız-gizlisiz ortaya koyduk. Bunlar eksik olabilir; kimilerine —örneğin «Özgürlük Yolu»na— çok ters, çok yanlış gelebilir. Bu durumda siyasi dostluk-ideolojik mücadele ilkesinin gereği olarak eksikler, «yanlış»lar tartışılır elbette. Tartışmada esas ise en azından «ciddi ve dürüst olanla, dürüst olmayanı ayırtetmektir», «ÖY» nun ciddi olmadığını, dürüst olmadığını, «Özgürlük Yolu Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap» broşüründe açıklamaya çalıştık. «ÖY» bu broşürde «fikir olmadığını, bir küfürname olduğunu belirtip geçti. «Bu arada» diyerek bazı açıklamalar da yaptı. Yeri geldikçe buna değineceğiz.

Başa dönelim; «ÖY», «bunca zahmete gerek olma-

16) Bak. «Özgürlük Yolu» Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap s. 4, 5; ayrıca bak. V.I. Lenin / «Sol» Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı s. 13, 14 (Sol y., 2. b., Aralık 1974 Ank.)

17) Yagk., s. 12.

dığını, sosyalistlerin bunları zaten bildiğini» ifade ediyor. 28. sayısına kadar sayfa adedinin beşte birine yakın bir bölümünü bu konuya ayırıyor. Hem de, sosyalistlerin bildikleri genel doğruları defalarca ve defalarca tekrarlayarak, sosyalistlere bunları öğretmeye çabalayarak, hatta sosyalist saydıklarıyla bu konuda adeta boğazlaşarak. «ÖY» nun zahmete değmez olarak değerlendirip Rızgari'ye «eleştiri» yönelttiği bu çabanın, Rızgari tarafından «zahmete değer» olumlu bir çalışma olduğunu da belirttik.

Okuyucu dilerse bu yazılarda söylenenleri okuyabilir. (*) Tabii, bundan sonra feci bir fikir karmaşa-

sının, hedefsizliğin içine düşmeyi göze almayı da hesap etmelidir. Nedenlerini biraz sonra tartışacağız.

28 sayı ve 2300 küsur safya yayın yapan «ÖY»-ndan CHP ile ilgili belirlemeleri sayfalarca aktarmak mümkün. Esas olarak, burada işaret etmek istediğimiz «ÖY» nun aynı sayısında ayrı ayrı değerlendirmelerin yapılması, fakat her yapılan işin de doğru olduğu, akla gelenin akla estiği gibi yapılması, kendiliğindenciliğin son derece açık olarak görüldüğü, durmadan zikzaklar üzerinde yalpalanıp durulduğu, fakat her zaman haklı olunduğunun da ön plana çıkarıldığıdır.

(*) «ÖY»da, ana başlıkları ile yazılar ve CHP ile ilgili bölümlerin sayı ve sayfa no'ları şöyle:

DİSK Üzerine— Kemal Burkay, S.2, ss. 3-13; Ağalardan Yana Bir İktidar Toprak Reformu Yapamaz, M. Yıldız, S.2, ss. 42-44; Sosyalist Partileşme, S.3, ss 6-9; CHP ve Doğu, M. Tekincan, S.3, ss 13-19; Doğuda Feodal Yapı ve Aşiret, C. Aladağ, S.3, ss 33, p 2; Kıbrıs, Silah Ambargosu ve Üsler, M.Yıldız, S.4 ss. 441-42; 46-49; Seçimlerde MC'yi Geriletelim, S.5, s.61, p.8; Zorunlu bir Açıklama, Kemal Burkay, S.5, s.76-80; DİSK Mitingleri, S.5, s.86-88; Hakkari Olayları, S.6, s. 9-10; Doğubeyazıt Olayları Bir Tertibin Devamı Mı?, S.6, s.85; Türkiye'de Faşizme ve Emperyalizme Karşı Güçbirliği ve Demokratik Cephe Sorunu, S.7, s.4-11-12-18-20-22; Cephe Ortakları Ne Yapmak İstiyor?, S.8, s. 13-14; Cephe Birbirine Girdi— Bir CHP-AP Koalisyonu Söz konusu Mu?, S.8, s.70-72; Gizli Otur-

um ve Düşündürdükleri, S.10, s.36, 44; Devrimcilikle Göşizmi Ayrılalım, S.11, s.7,8,11; Ankara'da Ellibin Kişi Yürüdü, S.80; Faşizmi Yenme Yolunda Kitle Hareketler-Kadir Özgür, S.12, s.21; CHP'nin Tandoğan Mitingi ve «Halklara Özgürlük» Üzerine, S.12, s.49-59; TİP ve Sosyalist Birlik, S.13-14, s.19-29; CHP Gizli Raporu, S.89,90; Fiat Artışları ve Zamlar Kitleleri Bunalıyor S.15-16, s.5, s.12-14; Faşizme Karşı Tek Cephe-C.Aladağ, S.17, s.26, 29; Eylül Direnişi-Kemal Burkay, S.18, s.6-8,11,14,15; Türkiye Burjuvazisinin Azami Programı ve «Ak Günlerin Şafağı»-Sedat Özkol, S.20, s.29-50; S.21-22, s.48-70; Haziran Seçimlerinde Tavrımız Ne Olmalı, S.24, s.3-17; 1 Mayıs Olayları Faşist Güçlerin Bir Tertibidir, S.25, s.4,5; Seçimler, S.26, s.3-10; Rızgari Dergisinin «Siyaseti» Üzerine, S.27, s.14,15,19,24,25; Ecevit Kimden Yana, s.30-32; Malazgirt Olayları ve Komando Baskınları, s.59; Rızgari Dergisinin «Siyaseti» Üzerine, S.28, s.27,28,33

Toprak ağalarıyla iç içe bir CHP, ırkçı-şoven bir CHP, MHP'li adaylarla iç içe bir CHP, ırkçı-şoven baskıların ve sömürgeci ilişkilerin sürdürüleceğine inanılan bir CHP, anti-sosyalist bir CHP, devrimci potansiyeli burjuva politikasının batakhanelerinde çar çur eden, bar fedaileri ve bar hatunları ile seçim götüren bir CHP... vs. vs...

Fakat «bütün bunları sosyalistler bilmektedir». «ÖY» na göre sosyalistler bile bile «ülke»ye çökmek isteyen «daha zalim» bir rejime karşı bu CHP'yi desteklemelidirler. «Ama» denmektedir, «CHP kuyrukçuluğu yapmadan». «Çünkü» denmektedir, «faşizme karşı ve demokrasi için en tutarlı mücadeleyi sosyalistler verirler», «işçi sınıfının ideolojisinin rehberliğinde siyaset yapabilen bir öncü hareket, işçi sınıfının örgütlü, bağımsız politik hareketi», «İşçi Sınıfı Partisi» bu işleri yapabilir. («ÖY» S. 12, s. 21). Ve «ÖY» bütün bunlara rağmen ve CHP ile herhangi bir diyalog kurmadan; gölge etmeyin başka ihsan istemem diyen CHP'yi desteklemeyi şartsız tercihsiz istemektedir.

Bu noktada «ÖY» nun belirleyici karakteristiklerinden biri ortaya çıkıyor: Doğrularla yanlışları birbirine karıştırarak, kitleleri hedefsiz ve siyasetsiz bırakmak.

Faşizm Üzerine Demagoji

«ÖY», «anti-faşist mücadele siyasi programın neresine, —dolayısıyla eylem programının neresine— oturtulacaktır. ... Rızgari, Özgürlük Yolu'na anti-faşist mücadeleyi görev sayıp saymadığını değil —şimdi ekliyelim çünkü sosyalist olduğunu iddia edenlere anti-faşist mücadeleyi görev sayıp saymadıkları sorulmaz— anti-faşist mücadeleyi nerede görüp görmediğini sorar.» alıntısını alıp şöyle diyor:

«İşte Rızgari, anti-faşist mücadeleyi görev sayıp saymadığı konusunda böyle cevap veriyor, böyle-sine 'bilimsel bilgi' üretiyor. Herkes faşizme karşı mücadele ederken ve bu yolda güçbirliği için çaba gösterirken Rızgari oturup düşünecek: 'anti-faşist mücadeleyi siyasi programın neresine oturtmalı?'»

Ve bu demagojiye şöyle devam ediyor:

«Rızgari bunu düşünedursun ve 'bilimsel bilgi'ler 'üretip' onlarla oynamaya devam etsin, biz de kendi işimize, 'Rızgari'nin siyasetini' tahlile devam edelim.» (S. 28, s. 29)

Bu çok ucuz bir magazin edebiyatıdır. Kaçaklıktır. Rızgari (o, herkes denilenler kimlerse bilemiyoruz ama) oturup anti-faşist mücadeleyi siyasi programın

neresine oturtmalı diye düşünedurmuyor. Anti-faşist mücadeleyi eylem programına oturtmuştur. Hayata geçirmenin, hayata geçirilenlerin de eksikliklerinin, kusurlarının tesbiti ile yaşayan, hareket halinde olan somut bir siyaseti, ideolojiyi inşa etmektedir. «ÖY» na bu soru, anti-faşist mücadeledeki çarpıklığını düzeltme imkânı verilsin diye sorulmuştur. Şovenizme teslim olarak, emperyalizme karşı tavır almaktan titizlikle kaçınan bir burjuva partisinin, iktidarında sömürgeci ilişkilerin devam edeceği bir burjuva partisinin, emekçileri aldatan, kapitalist köleliğin modern organizasyonu olan bir burjuva partisinin kuyruğuna takılarak anti-faşist mücadele yapılamayacağını «ÖY» tarafından bilinmesi için, biliniyorsa —ki biliniyor— bu tür çarpıklıklarla ve «ÖY» nun ifadesiyle «değil sosyalizm için, ülkenin demokratikleşmesi için bile güçbirliği oluşturma mümkün olmadığını» (13-14'üncü Sayı, 33. s., son paragraf) bunun çıplak bir oportünizm olduğunu, açık bir teslimiyet olduğunu belirtmek içindir. Çünkü anti-faşist mücadeleyi «ÖY» nun gördüğü yer burası. Koyduğu tavır bu. Önce bu işi yapalım diyor «ÖY», ama kararlı ve tutarlı mücadeleyi «demokratik halk iktidarı» için mücadele dönemine erteleyelim. Anti-sömürgeci mücadele başka şey, faşizme karşı mücadele başka şey derken ve kitleleri şoven, sömürgeci, anti-emperyalist tavır almaktan titizlikle kaçınan

bir burjuva partisine (CHP) oy vermeye çağırırken yapılan budur. «Ama biz onu kitleler önünde eleştiririz de» diyerek soyut belirlemelerin arkasına gizlenmek bir şeyi değiştirmez. CHP'den seçime girenlerin yaptıkları ortada değil mi?

Kaldı ki, «ÖY» nun bu «eleştiri»leri döktürdüğü dönemde kısa süreli olarak güvenoyu alamayan bir CHP hükümeti de işbaşına geldi. Ve bu kısa sürede de her gün, her saat «ÖY» nu tekzip etmeye devam etti. (Bugün artık CHP üzerine demagojik varyasyonlarla oyalanacak bir durum olmadığı açık. Bunun yanında, «ÖY» nun «düşünce salatası» olarak değerlendirdiği Rızgari 3'deki belirlemelerin de birer birer doğrulandığı yaşadığımız günlerin somut bir gerçeğidir.)

«ÖY» nun tarihsel-toplumsal temellerinden koparak çarpıttığı bir diğer olgu da Alevi hakim sınıflarının laik kemalistler yanında saflaşmaları olgusudur.

Laisizmin, Cumhuriyet döneminde kapitalistleşmenin dayattığı bir üst-yapı kurumu olduğu bilinmektedir. Bu olgu, yığınlar üzerinde ne tür bir saflaşmayı getirdi? Tartışılacak sorun budur. Biliniyor ki, yüzyıllarboyu Osmanlı, Hilafetin Sünni niteliği gereği Aleviler üzerinde baskı ve zulüm uygulamıştı. Bu çember, bilebildiğimiz kadarıyla ilk olarak 1908'lerde İttihatçılar tarafından kırıldı. Gene biliniyor ki, Hamidiye Alay-

ları'nın da tümü Sünni Kürt aşiretlerine dayandırılmıştı. Ve Kemalistlerin, İttihatçılardan devraldıkları anti-kürdizm, Cumhuriyet döneminde jenosidlerle olabildiğince boyutlanmıştı.

Bu bağlamda, Kürt ulusallığı, salt Sünni Kürtlerle ilgili bir olgu mudur? sorusu sorulabilir. Elbette ki değildir. Alevi Kürtlerle Sünni Kürtler arasında bu tür bir ayırım yapmak elbette ki abesle iştigaldir ve sonuç olarak yapay çelişmelere saplanarak, temelde duran maddi olguların değerlendirilmesini ortadan kaldırır.

Cumhuriyet döneminde Alevi Kürtlere, ya da Sünni Kürtlere yönelen bir imha hareketinden değil, bizatihi Kürt ulusuna yönelen imhadan sözedilebilir. Tersini iddia etmek, —eğer kara bir cehalet gösterisi değilse— basbayağı idealizmdir. Burada, bu konuyu ispata kalkışmanın ne yeri ve ne de zamanıdır. Kaldı ki, bu konu yeterli derecede tartışılmış ve bilimsel sonuçlara ulaşılmıştır. Bir tarihsel örnek vererek, geçelim: Çoğunluğunu Alevi Kürtlerin oluşturduğu Erzincan yöresinde, Pülümür Jenosidinden önce, Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak, Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığına gönderdiği raporda şunları yazmaktadır: «Erzincan merkez ilçesinde onbin Kürt vardır. Bunlar Alevilikten yararlanarak, mevcut Türk köylerini Kürtleştirmeye ve Kürt dilini yaymaya çalışmaktadırlar.

Birkaç sene sonra, Kürtlüğün bütün Erzincan'ı istila edeceğinden endişe edilebilir.» (18 Eylül 1930 tarihli rapor)

Gene, Mülkiye Müfettişi Hamdi Bey, 2 Şubat 1926 tarihli raporunda şunları yazmaktaydı: «Yaptığım temasların bende hasıl ettiği izlenime göre, Dersim git-tikçe Kürtleşiyor, ölküleşiyor ve dolayısıyla tehlike büyüyor».

Açıktır ki, resmi ideolojinin tahribatı altında bulunanlar, daha hâlâ Kemalistlerin Kürt ulusunu imhasından değil, şekavete, ağalığa, şeyhliğe karşı olan enerjik reformlarından (!) söz etmeye devam edeceklerdir. Bizim bunlara burada söyleyeceğimiz bir şey yok.

«ÖY», Rızgari'nin diğer tarihsel-toplumsal olgulardan verdiği örnekler ve bu örneklerin siyasal sonuçları ve görüntülerini nasıl tahrif etmeyi, çarpıtmayı bir yöntem haline getirmişse, Alevi hakim sınıfları ve doğal olarak bu hakim sınıfların hegemonyası altında hedefleri şaşırtılan ve değerleri tahrip edilen Alevi yığınları ile ilgili bir olguyu da, kendince istediği biçimde sağa-sola çekiştirip, istediği sonuçlara varmayı amaçlamıştır.

Kuşkusuz, Alevi hakim sınıflarının Kemalistlerin yanında saflaşmaları yalnızca, laisizmin getirdiği din-

sel özgürlüklerden yararlanmaya bağlanamaz. Temelde duran olgu, bu sömürücü sınıfların, sınıf çıkarlarıdır. Laisizm, kitleleri yanıltan siyasal ve ideolojik bir silah olarak kullanılmıştır. Ve bu somut bir olgudur. Egemen sınıflar, bilinebilen en eski zamanlardan beri kitleleri yapay çelişmelerle kuşatarak, hedeflerini şaşırtmışlardır. Hâlâ da aynı işi daha modern yöntemlerle sürdürmektedirler.

Asıl olarak, burada tartışacağımız olgu, laisizmin Alevi Kürt yığınlarına belirli yörelerde kazandırdığı görece ilerici niteliktir. Ve bu görece ilerici nitelik, sınıfsal temellere oturmadığı için de, sonuç olarak resmi ideolojinin egemenliğine hizmet etmiştir. Hâlâ da etmektedir. Bunun yanında, kanlı jenosidlerle delik deşik edilen Alevi Kürtlerle meskun yörelerde —örneğin Tunceli’de— Kürt ulusallığının kötürümleştirildiği de bir gerçektir. Öte yandan, bu olguyu tamamen pragmatik eğilimlerle değerlendiren bir kısım sol da, Alevi Kürt emekçilerinin görece ilerici dinsel muhalefetlerini sosyalist potansiyeller olarak değerlendirip, bu yörelerde örgütlenme gayreti içine girmektedirler. Bu pragmatik solcu akımlar, olguyu sınıf temelinde, madde şartları içinde ele almadıkları için de, sözde enter-nasyonalist şiarlarla Kürt ulusallığı karşısına, sürekli olarak Türk ulusallığını çıkarmaktadırlar. Türk milli-

yetçiliğinin ağır tahribatı altında bulunan bazı sol grupların Tunceli ve benzeri yörelerde yüzeysel örgütlenmeleri de bu gerçeğin somut bir göstergesidir.

Toparlarsak, «ÖY»nun, genel olarak belirlenen bir ögesini öne çıkararak, Alevi Kürt emekçileriyle ilgili spekülâtif ve demagojik bazı sonuçlara varması, olguyu bilinçli olarak çarpıtmanın bir ürünüdür. Gerçek şu ki, Alevi hakim sınıfları ve onların hegemonyası altında bulunan yığınlar laisizmin getirdiği dinsel özgürlük çerçevesinde resmi ideolojinin hizmetine koşmuşlardır. Giderek anti-kürdizmin taşıyıcıları, yayıcıları olmuşlardır. Ve bir kısım aydın-solcu da, dinsel muhalefetin görece ilerici niteliğini çarpıtarak, olguyu sosyalist potansiyeller olarak değerlendirmişler ve Yavuz Selim’den bu yana süregelen bu yapay çelişmenin Kürdistan’da yarattığı tahribatlara kendi ölçüleri içinde yardımcı olmuşlardır. Hâlâ da olmaktadırlar. O kadar ki, Kürdistan’ın kimi yörelerinde bu baylar, örgüt tabanlarını salt Alevi Kürtlere dayandırma sapkınlığı ile, Sünni Kürt emekçilerine karşı adeta savaş açmaya kalkmaktadırlar.

«ÖY» da, yapay bir çelişmenin siyasal görüntüsüne işaret edilen bir paragrafa çakılıp kalarak, Rızgari’ye tecavüz etmek için kendine malzeme sağlamaktan öte, ele avuca gelir bir şey söylememektedir.

Ayrıca, kimi yörelerde, Alevi Kürt emekçilerinin oylarının CHP'ye akmasının, faşizme karşı bir tepki olduğunu belirtmekte, diğer yörelerde de böyle olsa kötü mü (!) olurdu, diyerek hata üstüne hata yapmaktadır.

**«Özgürlük Yolu» Diyalektiği
Değil, Metafizigi
Yöntem Edinmiştir**

«ÖY» şöyle diyor:

«Türk ulusu için demokratik bir ilke, Kürdistan için ya hiçbir şey ifade etmez, ya dolaylı olarak 'bazı potansiyel birikime' neden olur, ya da çoğu zaman 'anti-demokratik zecri uygulamaya neden olur'. Doğrusu bu kadar yanlış bir arada bulmak belki güçtür ama söz konusu yazıda adım başı mümkündür.» («ÖY», S. 27, s. 17; tırnak içindeki sözler Rızgari'ye ait)

Belirtmek gerekir ki, «ÖY» Rızgari'yi eleştirmek için, adına bizim, «cimbızlama» dediğimiz ucuz bir yöntem seçmiştir. Metnin bütünlüğü içinden, işine gelen yerleri, işine geldiği gibi, anlatılmak istenen olgunun kafasını gözünü kırarak almakta, bu alıntıya dayanarak veryansın etmektedir.

Yukarıdaki alıntı da bu «cimbızlama» yönteminin tipik bir örneğidir.

Tartışılan olgu şudur: «Bir liberalin genel olarak demokrasiden söz etmesi doğaldır, ama bir Marksist 'hangi sınıf için?' sorusunu sormayı ihmal etmez» Lenin'in bu belirlemesinden sonra Rızgari 3'de, «Türkiye'de nedense bu sorunun pek sorulmadığını» belirterek, bir de asıl «hangi ulus için» sorusunun hiçbir zaman sorulmadığına dikkati çekti. Çünkü Türkiye'nin siyasi sınırları içinde sömürge statüsü içinde bulunan bir ulus vardır: Kürt ulusu. Bu ulusun, ulusal varlığı inkâr ve tüm demokratik hakları gasp edilmiştir. Ülkesi eşine nadir rastlanır barbar bir uygulama ile dört parçaya bölünmüştür.

Genel olarak burjuva demokratik haklar dediğimiz ve burjuvazinin, gönlü öyle istediği için değil, bir nimet olarak da değil, sömürdüğü ve baskı altında tuttuğu sınıf ve tabakaların dinamizmini köreltmek için sermayenin diktasını sürdürmek için kabul ettiği haklar vardır. Bu haklar, burjuvazi tarafından çoğunlukla işlemez hale getirilir. Sadece hakları değil, kapitalist toplumdaki özerk, demokratik kurumları da aynı şekilde yozlaştırır, işlemez hale getirmek için sürekli bir mücadele verir. Bu nedenle, burjuva demokratik hakların hayata geçirilmesi için en tutarlı demokratlar

olarak sosyalistler mücadele ederler. Oportünistler ise bunu bir türlü anlamazlar, saptırırlar.

«Demokrasi mücadelesinin Marksist çözümü, proleteryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesinde, onun devrilmesi için hazırlanmak ve kendi zafelerini sağlamak için, bütün demokratik kurumlardan ve özlemlerden yararlanması içindir.», «Ama Marksistler, demokrasinin sınıf baskısını yok etmediğini bilirler. O sadece sınıf mücadelesini daha doğrudan, daha geniş daha açık ve kesin kılar. Ve bizim muhtaç olduğumuz da budur.» (18)

Bu doğruları Rızgari 3'de defalarca ve ısrarla belirttik. Örnek verelim: Rızgari 3, Sayfa 70, paragraf 2:

«Elbetteki burjuva diktatörlüğünün biçimlerinden, özellikle burjuva demokrasisine karşı, devrimcilerin titiz bir duyarlılık göstermeleri tabiidir. Burjuva demokrasinin klasik kalıpları içinde işlerlik kazanması, burjuva demokratik hakların hayata geçirilmesinin varlık şartlarını hazırlar. Ve bu özelliğinden ötürü de devrimciler, burjuva

demokrasisinin kendi diyalektiği içinde işlerlik kazanmasından yana olan burjuva tasarrufları, burjuva fikir ve eylem perspektiflerini genel mekanizmanın iç çelişmelerinden sonuna kadar yararlanmak için titizlikle ayırtederler ve proleter ideolojinin siyasi hegemonyasının belirleyici fonksiyonları altında, toplum katmanlarının, burjuva demokrat haklarına sahip çıkmaları doğrultusunda geliştirir, desteklerler.»

Ve sayfa 20'de:

«Hakim ulusun emekçi sınıf ve tabakaları, biçimi ne olursa olsun, özünde sermayenin diktası üzerine inşa edilen kapitalist devlette, hakim sınıfların kendi aralarındaki iktidar tepişmelerine taraf olamaz, birinden birine tercih kullanamaz. Ancak devrimci durumun yapısal özellikleri gereği, halkın demokratik iktidarının yollarına dizilen engelleri temizleme eyleminde kendi siyasetini hakim kılarak, demokratik hakları (burjuvazi tarafından içi boşaltılarak değersiz bir süs eşyası haline getirilen demokratik hakları) korumak ve geliştirmek doğrultusunda iradesini kullanabilir. Türkiye şartlarında icazetli solun, militarist burjuvaziye karşı kendisini sigorta ettiren

18) V.I. Lenin / Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm s. 26, 84 (Koral y., 1. b., Ocak 1977 İst.)

hedef saptırıcı siyaseti değil, iktidarı hedef tutan bir irade beyanı olarak, devrimci müdahale olarak anlıyoruz bunu. Ayrıca halkın demokratik iktidarı derken, 'silahlı halk yığınlarının doğrudan gücüne dayanan bir iktidar'ı anladığımızı da vurgulayarak geçelim.»

Tartışmamızın odak noktası ise şu idi: Sömürgeci devletle, sömürge arasındaki ilişkilerde, sömürgeci devletin hakim sınıflarının burjuva tasarrufları, genelinde, sömürgeci sömürgeciliğin tescili, pekiştirilmesi ile yakından ilgilidir. Örnek olarak da «seçim»leri ve ilk öğretimin mecburi olmasını vermiştik.

«ÖY» özellikle ilköğretimle ilgili olarak, bizim üzerinde durduğumuz konunun kenarından bile geçmeden, bunların Türk halkı için de demokratik sayılamayacağını söylüyor. (s. 20) Bu elbetteki başlıbaşına bir konudur. Elbetteki sadece ilköğretim değil, genel olarak eğitim mekanizmasının ne denli Anti-demokratik olduğu bilinmekte buna karşı hayatın her alanında mücadele verilmektedir. Ama tartışılan olgu bu değil, parasız ilköğretimin demokratik bir kurum olduğu —işleyişte anti-demokratik uygulamalar bu gerçeği değiştirmez, hele hele burjuvazi elbetteki kendi ideolojik hegemonyası ile bu kurumları denetler— ancak tartışılan konu mecburi ilköğretimin sömürge Kürdistan'da

zorla asimilasyonun en tipik örneklerinden biri olduğudur. Ortada olan şey, bu kurumlardan yararlanmak ya da yararlanmamak değil, ama, asimilasyon olayını, anti-demokratik, zecri uygulamayı görmektedir. Tartışma budur.

«ÖY», «Eğer» diyor, «Türk parlamentosundan çıkan bir yasa, Kürt halkı açısından anti-demokratik nitelikte ise, hiç kuşkusuz Türk halkı içinde aynı niteliktedir. Çünkü Türk ve Kürt emekçilerinin çıkarları birdir; birine uygulanan zulüm, diğerrinin işine gelmez.» (S.27., s.18)

Böylece kaba bir demagojiye giriyor. Ezen ulus ile, bu ulusun hakim sınıfları ile, ezen ve ezilen ulusun emekçilerini özdeşleştiriyor. Bir doğru ile, bir yanlış yanyana getirerek Rızgari'yi suçlama çabasına giriyor. Oysa meseleye hakim ulus, dolayısıyla hakim ulusun kendi emekçilerini de baskı altında tutan ve sömüren hakim sınıfları açısından bakma zahmetine girse, karalama yerine tartışılan konunun açıklığa kavuşmasına en azından küçük bir katkıda bulunabilir! İlköğretim bunun en tipik örneğidir. Parasız mecburi ilköğretim Türk emekçileri için demokratik bir kurumdur. Türk hakim sınıfları, eğitim-öğretim sürecinde elbette kendi ideolojilerini hakim kılacaklardır. Ay-

rı bir konu. (*) Ama mecburi ilköğretim, Kürt çocuklarının zorla asimile edilmesi değil midir? Yatılı bölge okulları ile yapılmak istenen nedir?

Kaldı ki, «ÖY», zahmet edip, alıntı yaptığı paragrafın tümünü okusa şunları görecektir Rızgari 3'de:

«Burada ters anlaşılmayı getirmemek için belirtelim ki, Türk emekçi sınıf ve tabakalarının gerçek özlem ve çıkarları, Kürt ulusunun ulusal demokratik haklarını gasp etmeyi ya da inkar etmeyi gerektirmez. Ve bu iki muhteva birbirleri ile çelişmez ve çatışmaz. Tam tersine enternasyonal planda, emperyalist - sömürgeci kapitalist sisteme karşı, proleterya ve devrimci halklar cephesinin en zengin cephaneliği bu birlikten doğar.» (s.18)

Olgu sömürgeci devlet ile sömürge ülke arasındaki ilişkilerde düğümlenmektedir. Tartışma yeterli boyutlarda ele alınmamış olabilir; belirleyici olan bu değildir. Belirleyici olan, tırnak içindeki demokratik ilkelerin —ki bunu özellikle belirttik— («ÖY» Marksist literatürde tırnak içinde kullanılan kavramların ifade ettikleri muhtevadan boşaltılmış kavramlar oldu-

ğunu bilir, ama, nedense, birçok yerde kavramları çarpıtmayı iş edinmiş kendisine) evet tırnak içinde dahi olsa belirlediğimiz, (yani burjuvazinin kendi çıkarına hizmet eden «demokratik» ilkelerdir bunlar) bu ilkelerin, sömürge üzerindeki tasarruflarda, anti - demokratik niteliğine işaret ettik.

«ÖY», «Pes doğrusu» diyor, «bir ilke ya demokratiktir, ya anti - demokratiktir, ikisi birden olamaz.»

Ve esas olarak bu çıplak idealizmle, mekanik mantığı sergiliyor. Bizim yukarıdaki alıntıları yapmamızın gereği yoktu aslında. Olgu kavransa, kavranabilse, tartışma bulanıklıktan çıkarılır, yeniden ve yeniden üretilerek, bağlantıları ve ara bağlantıları ile, en geniş kapsamlı ilişkileri ile mücadelemizin hizmetine sunulacak berraklığa kavuşturulabilirdi. Ama kavranmamıştır. Karvanamayınca da, kaba demagoji tercih edilmiştir. O kadar ki, diyalektikten metafiziğe düşülmüş ve metafizik verilebilecek en sefil haliyle verilmiştir: «bir ilke ya demokratiktir ya da anti - demokratiktir: ikisi birden olamaz» Oysa ustaların bize öğrettikleri bu değil. Bu metafiziktir, diyalektik değil.

Engels şöyle yazar:

«Metafizikçi için, şeyler ve onların düşüncedeki yansılar, kavramlar, biri öbüründen sonra ve öbürü olmaksızın dikkate alınacak, sabit, eğilip

(*) Konunun teorik yorumu için bak. Resmî ideolojinin Eğitim Üzerindeki Fonksiyonları (...) Rızgari Özel ek 5.

bükülmez, her zaman aynı kalan, yalıtık (izole) inceleme konularıdır. O orta terimler olmaksızın, sadece anti-tezler aracılığıyla düşünür: evet evet, hayır hayır der, bunun ötesine geçen metelik etmez. Ona göre birşey ya vardır, ya yoktur: bir şey aynı zaman hem kendisi, hem de başkası olamaz. Olumlu ile olumsuz birbirini mulak olarak dışıtlarlar. Neden ve sonuç aynı derecede sert bir biçimde birbirlerine karşı gelirler... tekil nesneler karşısında onların oluş ve yok oluşlarını; hareketlilikleri karşısında hareketlerini unutmalarıdır; ağaçlar, onun ormanı görmesini engeller.» (19)

Lenin ise şöyle yazar:

«Diyalektik zıtların nasıl özdeş olabileceğini, özdeş hale gelebileceğini, (değişip özdeş hale gelebileceğini); hangi şartlar altında birbirine dönüşüp özdeş olabileceğini; insan aklının bu zıtlara niçin ölü, katı şeyler olarak bakmayıp, yaşayan şarta bağlı, ve birbirine dönüşebilir şeyler olarak görmesi gerektiğini anlatan teoridir.» (20)

19) F. Engels / Anti-Dühring s. 67, 68 (Sol y., 1. b., Mart 1977 Ank.)

20) Lenin'den zikreden Mao Tse Tung / Teori ve Pratik s. 57 (Sol y., 1. b., Kasım 1966 Ank.)

Diyalektiğin bel kemiği olan bu belirlemeler, zıtların birliği ve çatışması kanununun özüdür. Metafizik ile diyalektiğin en belirgin karakteristiği de budur. Çünkü;

«metafizik düşünce hareketin ve çeşitliliğin somut birliğinin yerine, hareketin sadece dış ürünlerinin ve objenin dıştan görünen veçhelerinin tasvirini koyar. Diyalektiğin tarihi, bu problemler etrafında cereyan eden tartışmaların ve bunlara çözüm arama denemelerinin tarihidir.» (21)

«ÖY», «bir ilke ya demokratiktir, ya anti-demokratiktir, ikisi birden olamaz» deyip işin içinden sıyrılıyor. «Yaşayan, şarta bağlı, değişebilir ve birbirine dönüşebilir» diyalektiğini metafizik kalıplarda boğazlıyor.

**«Özgürlük Yolu»nun
«Umar»cı Siyaseti
Reformizmin Göstergesidir**

«...düşmanımızın sınıf içgüdüğü, sınıfsal görüşü, her zaman sınıf bilincine sahip olan her proletarin en yakın dikkatini gerekli kılar.»

21) Materyalist Felsefe Sözlüğü s.254,255 (Sosyal y.2.b., 1975 İst)

Görevimiz «burjuvaziden gelecek olan her yeni ve önceden görülmez tutarsızlıkları ve ihanetleri sergilemektir.» (22)

Devrimci siyaset, kesin, kararlı ve mümkün olan en geniş biçimde olguları açıklanabilir, kavranabilir bir düzeye sıçratmakla yükümlüdür. Devrimci bir mücadelenin tereddütlere, kararsızlıklara sapkınlık açık ortada iken kitlelere sabır ve umut önermeye tahammülü yoktur ve olamaz. Eğer tehlike saptanmışsa, devrimciler bunu tesbit edebiliyor, görebiliyorsa, «umarız ki olmaz» mantığı ile iyi niyet gösterileri yapılamaz. Örneğin, üstümüze bombalar yağarken, «umarız ki düşmanlar bu işin kötülüğünü görürler de, üzerimize bomba yağdırmaktan vazgeçerler.» denilemez. Bunun gibi devrimci saflarda, hele de devrimci örgütlerin üst yönetimine postu seren «sınıf düşmanlarımız, işçi hareketinin içine sızmış burjuvalar», sınıf uzlaşmacılığını, oportünizmi yaygınlaştırır, «yasal» laştırırlarken, «umarız ki bu 'hata'larından dönerler» mantığı, hiçbir yönü ile açıklanabilir, kabul edilebilir

22) V.İ.Lenin / Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği s.133,141 (Sos y., 3. b., Nisan 1976 Ank), Suda yayınevini çevirisi ise şöyle: her bilinçli proleter, düşmanımızın sınıf sezgisi ve sınıf yargısı üzerinde büyük bir dikkatle durmalıdır. (İki Taktik s.162)

bir mantık değildir. «ÖY» bu konuda büyük bir iyimserlik içindedir. Türk işçi sınıfının ve «doğu ve güneydoğu»lu halkımızın çıkarları gereği ve inanarak yapmaktadır bunları!!! Ne var ki bütün iyi niyetine rağmen yapılan iş, «ÖY»nu sık sık karar değiştirmeye, dolayısıyla bilinç taşıma görevini üstlendiği kitlelerin fikir karmaşası içine düşmelerini getirmektedir.

İki örnek verelim:

«ÖY» Sayı 2'de:

«Türkler kongre öncesinde (1975) verdiği demecinde CHP'ye açık destekten sözedilmektedir. Oysa kongre kararında CHP ile 'güçbirliği'nden söz edilmiştir, bu ikisi aynı şey değildir. abç.» (s. 4)
«DİSK Kongresinde ilerici ve demokratik bir güç sayılan CHP ile, demokratik hedefler için güçbirliği önerilmesi olumlu bir tavrıdır. Bunu söylemek DİSK'i, CHP'nin güdümüne sokmaz» (s. 5)
«Umarız ki, bugüne dek DİSK'in gelişiminde önemli payları olan Türkler ve bir kısım arkadaşları da, geriye doğru adım atılmasına yol veremeyeceklerdir.» (s. 13)

«ÖY» Sayı 5'de:

«DİSK mitinglerinde, hareketin üzerine gölge düşüren ve üzerinde önemle durulması gereken şeyler olmuştur.»

«Birincisi, başta Türkler olmak üzere, diğer bazı DİSK yöneticilerinin, devrimci işçi hareketini CHP'nin kuyruğuna takma yönündeki çabalarıdır. Kemal Türkler, DİSK Büyük Kongresinden bu yana verdiği demeçlerde ve yaptığı konuşmalarda daha açık bir şekilde, tek alternatif olarak CHP'yi göstermeye çalışmış, işçi sınıfının politik örgütünü oluşturma görevine dokunmamış; bu yöndeki örgütlenme çabalarına sırt çevirmiş hatıta açık açık karşı tavrı almıştır.» (s. 27)

İkibuçuk aylık bir süreç içinde Türkler ve arkadaşlarından umulan değil, tam tersi gerçekleşmiştir. Fakat bundan çok daha önemli olarak, «ÖY» kendini hep haklı çıkarma eğiliminden ve siyasi kararsızlığından dolayı bir başka yanlışı daha yapmıştır. İşte örneği; yukarıdaki alıntıda açık destek ile, güçbirliğinin birbirinden ayrı şeyler olduğu, güçbirliği önerisinin DİSK'i CHP'nin güdümüne sokmayacağı» ifade edilmektedir. Oysa iki yıl sonra, 21-22 Şubat 1977'de DİSK Genel Yönetim Kurulu ve Başkanlar Konseyi:

«... bugün ülkemizde iktidara en yakın güçlü aday durumunda tek ilerici ve demokrasiden yana örgüt olan CHP'yi 1977 seçimlerinde DİSK'in 5. Genel Kurulu 33 nolu kararı doğrultusunda ve

ileri demokratik bir düzenin kurulmasının ön şartı olarak desteklemeyi» karar altına almıştır.

Bu destekleme, «ÖY» tarafından olumlu karşılanmış, fakat nedense DİSK'in CHP'nin kuyruğuna takılacağı üzerinde durulmamıştır. Esas olarak «ÖY» da aynı kanıdadır. «ÖY»nun bu kanısını örneği ile gözden geçirmeden önce, oldukça önemli bir noktayı açıklayalım:

«ÖY», Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı yürütülen eylemler düzeyinde DİSK'in tavrını şöyle eleştiriyor:

«DİSK'in 16 Eylül (1976) tarihli kararında MC iktidarının yerine kurulması önerilen 'halktan yana' iktidarla kastedilen, bir CHP iktidarı olduğu açıktır. Bir burjuva partisi olan ve giderek büyük burjuva kesimleriyle bağlarını güçlendirip sermayenin her türlü kuşkusunu gidermeye çalışan CHP'nin iktidarının ne biçim bir 'halktan yana' iktidar olacağı bir yana, görünen odur ki, bu eylem sırasında CHP ile MC iktidarının düşürülmesi konusunda ciddi bir diyalog olmamıştır» (S. 18)

«Özlemlerimiz ne olursa olsun, yakın dönemde MC iktidarının düşmesiyle yerine geçebilecek

'ilerici' iktidar bir CHP iktidarı, en azından CHP'nin ağır basacağı bir iktidar olabilir. O zaman da bir CHP iktidarını kayıtsız şartsız istemek onu halktan yana bir iktidar diye nitelemek yerine CHP ile diyalog kurulmalı, diyaloga zorlanmalı, CHP'den ne beklendiği, hangi şartlarda destek sağlandığı kitleler önüne açık seçik konmalıdır. Oysa görünen odur ki giderek sağa kayan CHP yönetimi kendi solundan şartsız destek bekliyor.» (s. 7)

«Sosyalistler, demokratik güçler CHP iktidarını kayıtsız şartsız desteklemek zorunda değillerdir. Bu destek bugünkü şartlarda ancak sosyalist ve demokratik güçlerin asgari bazı demokratik istek ve önerilerine katıldığı ve bunlar için mücadele ettiği zaman sağlanabilir.»

«CHP'nin şimdilik (1976) iktidar olmayı düşünmediği de açığa çıkmıştır.»

«CHP'nin tavrı bu olunca da, DİSK'in adeta CHP'den habersiz bir CHP iktidarı önerdiği anlaşıyor. Bütün bu nedenlerle de, DİSK'in 'MC'nin düşürülmesi' ve yerine 'halktan yana bir iktidar kurulması' biçimindeki önerisi boşlukta kalmıştır.» (s. 7-8) (*)

(*) «ÖY»nun bu bir kaç alıntıda yanlış olarak belirlediği tavırla-

«ÖY» 5. sayısında kayıtsız-şartsız «seçimlerde MC'yi geriletelim» çağrısını yapmıştı. «İlerici ve devrimci güçler kitleler arasında yapacakları çalışmalarda Milliyetçi Cephe partilerinin geriletilmesi için ellerinden geleni yapmalıdırlar» gibi doğru bir öneriden sonra «kitleleri bu partilere oy vermemeye ve bunun dışındaki partilere (yani CHP'ye) oy vermeye çağırırken, CHP'nin gerçek niteliğini de kitlelere anlatmaktan geri durmayalım.» (s. 61)

Aynı sayıda, Kemal Burkay imzalı «Zorunlu Bir Açıklama»da ise, «Tunceli'de mücadelenin bizimle (KB) CHP arasında olacaktı», belirlemesi yapıldıktan sonra TİP üyesi olan Kemal Burkay'ın, «partim seçimlere girmememi istedi» diyerek seçimlerden çekildiği belirtilmektedir. Şayet seçimlere girilse «kitlelerin devrimci potansiyeli CHP'nin kuyruğuna takılmayacak ve kitleler burjuva politikasının batakhanesinde kendi başına, dağınık, umutsuz bırakılmayacak»tı. Ama parti, öyle isteyince, seçimlere girilmemiş ve kitleler CHP'nin kuyruğuna takılmaya terkedilmiş, burjuva politikasının batakhanesinde dağınık, umutsuz bırakılmıştır. Üstelik CHP'den seçilen aday; bar fedaları ve bar hatunları ile seçim propagandası yürüt-

rın içine aynen girdiğini, 5 Haziran seçimlerinde bu yanlış tavırları kelimesi kelimesine uyguladığını vurgulayalım.

müş, onbinler harcamış, senetler imzalamış ve Pertek'de komandolar tarafından omuzlara kaldırılarak 'Başbuğ Türkeş' diye naralar atılmış.» (s. 76-80)

1975 kısmı senato seçimleri ile ilgili «ÖY» bu tavrı içinde.

1976'larda DİSK'i CHP kuyrukçuluğu ile suçlamakta.

1977'lerde DİSK aynı tavır içindedir ama «ÖY» da «özlemleri ne olursa olsun» aynı noktaya gelmiştir.

Bu nokta CHP'ye rağmen CHP'yi desteklemektir. Güçbirliğinden sözeden yoktur: Çünkü 1976'larda olduğu gibi CHP soldan kayıtsız şartsız destek beklemektedir. DİSK bu desteği vermiştir. «ÖY» da CHP'ye rağmen CHP'nin desteklenmesinden yanadır. Oysa 1976'larda DİSK'i eleştirirken, «CHP'nin sosyalist ve demokratik güçlerin asgari bazı demokratik istek ve önerilerine katılması, diyaloga zorlanması, CHP'den ne beklendiği, hangi şartlarda destek sağlandığı»nın açıklanması gerektiği belirtilmişti. Bilindiği gibi CHP, 1977 seçimleri öncesi TİP Genel Başkanı ve Genel Sekreteri ile bir görüşme yapmış, güçbirliği önerilerini kabul etmemiş; TBP ile görüşmeyi bile reddetmiş, kendi dışındaki solla diyaloga girmek bir yana şartsız destek istediğini açık açık belirtmiştir.

«ÖY» 24. sayısında «Seçimlerde Tavrımız Ne Olmalıdır» anabашlıklı yazıda şunları yazıyor:

«Hiç kuşkusuz CHP bir burjuva partisidir. İster sosyal-demokratların sağ, ister sol kanatları tarafından yöneltilsin, CHP ülkede düzeni değiştirebilecek, zulme ve sömürüye temelden son verebilecek bir örgüt değildir. Ama, CHP'nin durumu içinde yaşadığımız dönem bakımından büyük önem taşıyor. CHP ona oy veren ve yer yer kadrolarını, geniş olarak da tabanını oluşturan kitlelerin de itmesiyle anti-faşist bir tavır içerisindedir. CHP demokrasinin sınırlarını genişleteceğini vadetmiştir. Ve varlığı ve gücü de bir bakıma buna bağlıdır. Sosyalist hareketi temsil edebilen herhangi bir örgütün (TİP varsayılmıyor-R) giremediği (anlaşılan sosyalist hareketi temsil eden örgütler vardı ama seçime girememektedir-R) 5 Haziran seçimlerinde gerici partilerin iktidardan düşürülebilmesi için oyların bölünmesi gerektiği de gözönüne alınarak demokrasi cephesinin oyları CHP'de toplanacaktır. CHP'ye oy veren sosyalistler elbette CHP'nin ne olup olmadığını bilerek ona oy vereceklerdir.» (Neden CHP'ye Oy Vermeli, arabaşlıklı bölüm ss. 5-6) (*)

(*) «ÖY», TC parlamentosu ile, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi arasındaki antagonizmayı es geçerek, «Seçim» siyasetinin eleştirisini yaptığını sanmaktadır.

1976'larda DİSK'e yöneltilen eleştiri, böylece «ÖY» tarafından Mayıs 1977'de gündeme getirilmektedir. Şu farkla ki, DİSK «halktan yana bir iktidar» olarak değerlendirdiği CHP'yi «ÖY», «anti-faşist, bir tavır içinde olan ve demokrasinin sınırlarını genişleteceğini vaadeden» bir iktidar olarak sunmaktadır. Anti-fa-

Ya da, bilinçli olarak bu olguyu atlamayı yeğlemiştir.

Konuyu Rızgari 3'de enine boyuna tartıştığımız için burada tekrarına girişmeyeceğiz. Ancak, «ÖY»nun bu konuda hiçbir şey söylememesi, esas olarak kendi çarpık ideolojisinin bir ürünüdür. Çünkü, önüne, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını değil, Türk burjuvazisinin demokrasi düzeyini koymuştur ve Kürt ulusunun varlığını, bu çerçevede ancak bir malzeme olarak değerlendirmektedir.

İlginç olan şu ki, «ÖY», mahalli seçimlerde Rızgari'nin siyasal-ideolojik perspektifine sezdirmeden yanaşmaya kalkışmıştır. Diyarbakır'da sahip çıktığı seçim perspektifi, şartlar aynı olduğu ve hatta daha da nazik bir duruma geldiği halde, Rızgari'ye demediğini bırakmadığı çerçeveye dört elle sarılmıştır. Çünkü, CHP'nin genel seçimlerde mutlaka kazanması gerektiğini, bir tek oyun bile kaybedilmemesi gerektiğini belirterek Rızgari'yi demokrat bile saymamaya kadar varan hezeyanlarını bir elde terk ederek, mahalli seçimlerin bir iktidar değişikliğine gebe olduğunu aklı başında herkes bilirken -ki böyle oldu ve CHP mahalli seçim sonrası 11 «bağımsızlı» hükümeti kurdu- «ÖY», CHP'yi destekleyenlere, gene demediğini bırakmadı. (Bu konunun kısa bir değerlendirmesi için bak. Rızgari 5, ss. 86-95)

şist tavrın ve demokrasinin sınırlarının genişletilmesinin halktan yana olmadığı herhalde iddia edilemez.

İkinci olarak, DİSK'in «ilerici», «halktan yana» bir iktidar olarak tanımladığı şeyin, olsa olsa bir CHP iktidarı olacağı ve bunun açık olacağı ifade edilmektedir. Ve eleştirilmektedir. Oysa, «ÖY», apaçık bir CHP iktidarı önerme durumuna düşmüştür.

Üçüncü olarak, diyalog kurulması vb. üzerinde ısrar edilmiş, oysa bundan geri dönülerek daha da gerilere düşülmüş, sadece CHP'nin ne olup ne olmadığı anlatılarak «şartlar gereği» CHP'nin kayıtsız-şartsız desteklenmesi istenmiştir.

Dördüncü olarak, destek ile güçbirliğinin ayrı ayrı şeyler olduğu belirtilmiş, fakat güçbirliği yerine destek —yani «ÖY»nun DİSK'e yönelterek uyardığı CHP'nin güdümüne girmek— önerisi getirilmiştir.

Beşinci olarak, 1975'de «CHP'nin oyları bölünecek ve böylece CHP'nin tek başına iktidar olma şansı kalmayacak, bu da karşı güçlere yarayacak. Bu düşünce tarzı yanlıştır. ...sosyalist bir partinin seçim hesaplarını herşeyin üzerinde tutacağı varsayımı yanlıştır» denilmiş (S. 3, s. 8) «küçük bir oy yüzdesinin bile sonuca tesir edeceği ve seçimlerde sonuç alınamayacak bağımsız aday göstermek yanlıştır; bu AP ve yandaşlarının ekmeğine yağ sürer» yargısına varılmış, (S. 24,

s. 11) CHP tek alternatif olarak gösterilmiştir. DİSK'in CHP'yi tek alternatif olarak göstermesi ise bilindiği gibi eleştirilmiştir.

CHP'de oyların toplanması üzerinde ısrarla durulmuş, ilkeli birlik üzerinde, güçbirliği üzerinde durulmamıştır. Sorun genel doğruların tekrarlanması ile değiştirilmiş; CHP'nin burjuva partisi olduğu, düzeni değiştirmeyeceği, şovenliği, anti-emperyalist tavır almaktan titizlikle kaçındığı, tüm bunların demokratik halk iktidarında yapılabileceği, CHP'nin kuyruğuna takılmaması gerektiği anlatılmıştır!

«ÖY», DİSK'i eleştirirken «özlemlerimiz ne olursa olsun, MC'nin yerine CHP iktidara geçecektir, bu da halktan yana bir iktidar değildir» diyordu.

CHP Nedir ve Ne Değildir? arabashlıkta anlatılan CHP'nin niteliklerinin tesbiti ve ondan istenenler, ona karşı takınıldığı sanılan tavır ne olursa olsun eylem—ve öneriler—apaçık bir CHP kuyrukçuluğu olarak ortaya çıkmaktadır.

«ÖY», DİSK için, «CHP'den habersiz bir CHP iktidarı önerdiği ve bu nedenle de önerinin havada kaldığı» iddiasındaydı. Bundan daha ileri öneriler getirdiği iddia edilebilir mi? CHP'nin soldan gene kayıtsız şartsız destek istediği, gene anti-emperyalist tavırdan titizlikle kaçındığı, gene büyük sermayeye hızla ya-

naştığı, gene şoven damarlarının oldukça kabarık olduğu ve gene hiçbir diyalog kurulmadan, kurulmak istenenler de reddedilerek CHP'ye sadece «tutarsız anti-faşist tavır, demokrasinin genişletilmesi için kitlelere verdiği söz» nedeniyle desteklenmesi 1977'lerde «ÖY»nun siyaseti olmuştur. O kadar ki, Rızgari'ye yönelttiği «eleştiri»ler geniş ölçüde bu perspektif içinde ele alınmıştır.

Rızgari 3'de sorunu şöyle koyduk: Sömürgeci-sömürge konumu, somut olarak tesbit edilmeden hiçbir meselenin anlaşılamayacağı ya da en azından havada asılı kalacağı açıktır. Kaldı ki, sömürgeci-sömürge gerçeğinin sadece tesbit edilmesi de yetmez, açık yüreklilikle ve cesaretle kabul ve teslim edilmesi gerekir. Bu somut gerçeğin, kıyısından-köşesinden kıvırtarak «teori» üretmek, ancak oportünizmin kucağında reform çığlıkları atan kaçakların ve militarist burjuvazinin icazeti ile «sol»culuk yapanların harcı olsa gerekir.

«Kürdistan'ın günümüzde sömürge statüsü tartışılmaz. ...sömürge midir değil midir? Tartışmaları ciddi değildir, bilimsel değildir. Bu konudaki ısrar ancak, Kürdistan'ı gözardı eden, anti-sömürgeci kaynakları çarçur ederek hedeflerinden saptıran ideolojik-siyasi yoğunlukların öz-eleştiri-

ri yerine, bunu gerekçelendirme çabaları olarak ele alınabilir.

«Bundan dolayı, Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesi kendisini dayatmışken, bu mücadeleye şu ya da bu şekilde destek olmak yerine, objektif olarak bu mücadeleyi engelleyenlerin subjektif olarak görüşleri ne olursa olsun sömürgecilerin suç ortağı saymakta tereddüt etmeyeceğiz.» (s. 7)

Ama bu değerlendirmeye katılınmayabilir, eleştirilir. Eksiği, aksağı tesbit edilerek ciddi ve dürüst olarak ortaya konulur. Çünkü bir sorunu bu kadar açık olarak koyarken, elbette ki ittifaklar siyasetini de bu temel üzerinde inşa ederiz.

«ÖY» ise, anti-sömürgeci mücadeleyi ertelemeyi öneriyor.

«ÖY»nun 24. sayısında şunlar yazılı:

«... demokratik halk iktidarı ulusal soruna çözüm getirebilir, ulusal baskıya son verebilir, Kürdistan'ı bir sömürge durumundan çıkarabilir.» (s. 10)

26. Sayıda ise şunlar yazılı:

«(sosyalistler) CHP iktidarının Kürt ulusal sorunu hakkındaki herhangi bir demokratik adım at-

masını beklemiyorlar. Onlar CHP iktidarında da sömürgeci ilişkilerin devam edeceğini biliyorlar. Ama bu başka şey, ülkeye çökmek isteyen çok daha zalim bir rejime karşı, faşizme karşı Türk ve Kürt emekçilerinin, Türkiye'de yaşayan herkesin güç ve mücadele birliği etmesi başka bir şey.» (s. 9)

Ve aynı sayıda, aynı yazıda «ÖY» şöyle yazıyor: «Rızgari anti-faşist mücadele ile, anti-sömürgeci mücadeleyi karşı karşıya koyuyor, işte yanlış olan da budur.» (s. 10)

Burada söylenecek tek şey şudur: biraz ciddiyet «baylar»!..

«ÖY»nun Kürdistan'ı bir sömürge durumundan çıkarabilir» dediği ve «işçi sınıfının asgari programı» olarak ele aldığı «demokratik halk iktidarı»nda ise «her türlü ırkçı-şoven baskıya zulme son verilerek şu alanda da, yani halklar açısından gerçek bir eşitliğin ve demokratik örgütlenmenin sağlanması...» gibi yuvarlak formülasyonlar ileri sürülmektedir. (S. 13-14, s. 33)

Yukarıda belirttik, yineleyelim:

«Somut siyasi görevler, somut bir çerçeveye otur-

tulmalıdır. Soyut hakikat yoktur, hakikat daima somuttur.» (23)

«ÖY»nun «umarcı» siyasetinin bir diğer örneğini CHP ile ilgili tavrında görelim:

26. sayıda:

«Ama, CHP de kitlelere verdiği sözleri unutmaz.» (s. 5)

27. sayıda:

«(Ecevit) İzmir'de 'asla bir AP-CHP koalisyonu olamaz, böyle bir şeyi halkımıza ihanet sayarız' dediğini ne çabuk unuttu.» (s. 30)

26. sayıda:

«... CHP yöneticileri, eski bir İsmet Paşa alışkanlığıyla 'hem sağa, hem sola' vurma hatasına umarız kendilerini kaptırmazlar.» (s. 5)

2 satır aşağıda:

«Ancak daha şimdiden Eyüboğlu'nun can güvenliğini sağlamak yolunda alınan tedbirlerden söz ederken 'ister sağdan, ister soldan gelsin' tarzında bir tekerlemeyi kullanması, CHP yöneticilerinin yapısını gösteriyor. (s. 5)

«CHP yöneticileri, eğer hükümet güvenoyu alabilirse, kendilerini rehavete kaptırıp, soyut barış

çağrılarını yapmakla yetinir ve faşist kadroların etkinliğini kırmak için ciddi tedbirler almazlarsa kitlelere verdikleri vaatleri çiğnemiş ve faşist saldırganlığa, ileride belki de daha güçlü biçimde kapıları açık tutmuş olurlar.» (s. 5-6)

12. sayıda:

«Ecevit bugünkü silahlı faşizan örgütlere dokunmayı, özgürlük ve demokrasi hatırına pek düşünmüyor. Faşistlerimiz 'silah istimal etmemek şartıyla' rahatça örgütlenme ve propagandalarına sayın Ecevit'in koruyucu kanatları altında devam edebilecekler... Böyle olacağına kimsenin kuşkusunu olmasın!» (s. 55)

27. sayıda:

«Doğrusu sosyal-demokratların ne menem şey oldukları tarihte çok yazılıdır; kaypaklıkları, zikzakları, ünlüdür. Ama bu kadar hızlısı ancak CHP'ye nasip olabilir. Daha dün oylarını aldığı kitlelerin eğilimlerini hiçe sayan böyle bir parti az bulunur.»

24. sayıda:

«Kürt halkının varlığını tanımayan, bu konuda tüm burjuvazinin ortak tavrını sürdüren CHP, elbette halkımızın ulusal ve demokratik hakları uğrındaki mücadelesini bugün hoş karşılamıyor

23) V.İ.Lenin/«Sol» Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı s.29,yagb.

ve iktidarda olduğu zaman da hoş karşılamayacak.» (s. 9)

«CHP işçi sınıfının örgütü olmadığı gibi, halkımızın ulusal özlemlerini de temsil etmemektedir; bu konuda burjuva politikasını yürütmeye kararlıdır.» (s. 10)

26. sayıda:

«Elbette sosyalistler, CHP'nin şoven yapısını iyi biliyorlar, onlar CHP iktidarının Kürt ulusal sorunu hakkında herhangi bir demokratik adım atmasını beklemiyorlar.» (s. 9)

Ve 27. sayıda:

«Ama söyler misiniz, Türkiye'de nüfusu on milyon aşan Kürt halkı hakkında ne düşünüyorsunuz? Niçin onlara kendi dillerinde eğitim olanağı tanınmasından yana bile değilsiniz? Niçin «Halklara Özgürlük» denince o kadar öfkeleniyorsunuz? Barış taraftarı olmak, özgürlük taraftarı olmak bu mudur? Ve siz nasıl dönüp de, aynı Kürt halkının gidip başka ülkelerde doğuşmesini isteyebilirsiniz? Halkımız, kendisi kendi ülkesinde (ülke kavramı burada öz anlamında kullanılıyor, oysa belirtmiştik, diğer bir yazıda ülke T.C.'nin siyasi sınırları olarak değerlendirilmişti-R) boyunduruk altında iken, gidip de başka ülkele-

rin emekçileri ile ne adına dövüşecek? Siz adamı budala mı sanıyorsunuz?» (s. 31)

Bir önceki sayıda: «CHP'nin şoven yapısının iyi bilindiği, Kürt ulusal sorunu hakkında herhangi bir demokratik adım atmasının beklenmediği» iddia edilir, bir sonraki sayıda neden şovensiniz, neden demokratik adım atmıyorsunuz» diye sorulursa, bir yazıda «CHP, faşistlerin etkinliğini kırsın» denir, bir diğerinde, «faşistler Ecevit'in koruyucu kanatları altında çalışacaklar» denirse söz konusu olan «adamın budala sanılıp sanılmaması» değil, basbayağı budalalık yapıldığıdır. Üstelik, imzasız yayınlayıp, dersinin siyasetini yansıtan bir yazıda bu yapıyor-sa, söz konusu olan «ÖY» nun budala yerine konulması değil, «ÖY» nun kendi dışındaki herkesi budala yerine koymasıdır ki, yapılan da budur.

«ÖY» nun «umarıcı» siyasetinin adı; sağ oportünist, reformcu uzlaşma ve teslimiyet siyasetidir.

**Faşizme Karşı Burjuva Demokratik
Hakları Koruma, Burjuva Demokrasisine
Teslim Olma Değildir**

«ÖY» eleştiri yöntemi ile, horlamayı ve alay etmeyi, eleştiri yöntemi ile tahrifatı ve söyleneni değil, söylenmek isteneni, söylendiğini sandığı şeyleri bir-

birine karıştırıyor. «Rızgari'nin saçma sapan şeyler söylediği, bu kadar yanlış şeyler söylemek için Rızgari yazarı olmak gerektiği, bu kadar yanlışın başka yerde bulunması zor ama, Rızgari'de adım başı mümkün olduğunu, fikir karmaşasını» vb sık sık tekrarlıyor.

«ÖY»nun bu tür bir «eleştiri» yöntemi ile giriştiği ve üç sayısında devam eden yazının demagoji ile sulandırılmış, tepetaklak edilmiş yanları ile uğraşmak, bunları teker teker ele alıp irdelemek, tahrifatlardan arındırmak sayfalar tutar. «Özgürlük Yolu Oportünizmine İsteddiği Bir Cevap» broşüründe belirttiğimiz gibi, «bu pisliği karıştırmaktan, şuraya buraya dağılmış imaları toplamaktan, onları karşılaştırmaktan ve hiç olmazsa bir tane ciddi itiraz aramaktan daha yorucu, daha nankör ve daha tiksindirici bir iş» düşünülemez. (s. 29)

«ÖY» şöyle diyor:

«Örneğin Rızgari'nin şu sözlerine bakalım: Kürt ulusu üzerinde sömürgeci boyunduruk sürüp giderken bağımsızlık, demokrasi ve hele sosyalizm mücadelesi yapmak mümkün değildir. Yapılanlar sahtedir.» (Rızgari S. 2, s. 30)

Ve şöyle devam ediyor:

«Söylenenler son derece açık. Ve insanın bu kadar yanlış şeyler söylemesi için ancak Rızgari ya-

zarı olması lazım. Peki bugün Türkiye'de, İran'da, Irak'da Kürt halkı üzerinde sömürgeci boyunduruk devam ediyor; bu ülkelerde bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için mücadele edilmiyor mu? Niçin edilmesin?» (S. 28, s. 26)

Ve «ÖY» bir paragraf aşağıda çok yanlış olarak tanımladığı ve «eleştirdiği» bu belirlemeyi şöyle doğruluyor:

«Örneğin Türkiye'de demokrasi mücadelesi, Kürt halkının ulusal demokratik haklarını da kapsamalıdır: eğer onu kapsamazsa bu eksik bir mücadele olur, 'sahte' bir demokrasi anlayışı olur.»

Görüldüğü gibi «ÖY» sorunu esas olarak kavramıştır. Ama Rızgari'yi 'eleştirmek' için kelimelerle oynamayı tercih ediyor. Doğru olarak tesbit edilen bir olguyu, pek çok yanlış olarak değerlendiriyor, birkaç satır aşağıda ise, doğru olduğunu kabul ediyor. «ÖY»nun kelimelerle oynama «oyunu»nu sürdürelim:

«Yapılanlar sahtedir» demek, birşeylerin yapıldığını ifade eder.

Bir adamın bataklığa saplandığını varsayalım. Eli ni uzatsa yakalayabileceği bir dal var. Adam bu dalı görüyor. Fakat ona bakması ve hele tutması yasaklanmıştır. Ve bu adam, yasağa şu veya bu biçimde uy-

maktadır. Uzanarak dalı tutmamakta, olduğu yerde çarpınıp durmaktadır. Şimdi bu adamın bataklıkta çarpınıp durması, bataklıktan kurtulma mücadelesi midir? Çarpınarak bu adamın bataklıktan kurtulması mümkün müdür? Görünmeyen, bilinmeyen güçlerin sihirbazlığı olmazsa kurtulması mümkün değildir.!?

«ÖY» devam ediyor:

«Örneğin, Türkiye’de işçi sınıfının, köylülüğün, gençliğin tüm ilerici ve demokratik güçlerin yürüttüğü bu mücadeleler neyin nesidir?» (Aynı sayı, s. 26)

Ve «ÖY» gene kendisi cevap veriyor:

«Halkımızın (yani Kürt halkının-R) ırkçı-şoven baskılara, zulme eşitsizliğe karşı; demokratik hak ve özgürlükler uğrunda mücadelesi» gündemdedir. (s. 33)

Ancak dikkatle okuyalım:

«... burjuvaziyi kızdırmama pahasına bu konudaki görevlerden yan çizilirse, işte bu, açık bir teslimiyetçilik olur. Böyle bir pasifist çizgiye düşenler kitlelerle diyalog kuramazlar. Tüm etkinliklerini yitirirler. Hareket içinde maceracı akımlar, hatalar, yanlışlar işte böyle ortamlarda boygösterir, güçlenir ve korkulan tehlikeler de o zaman ortaya çıkar.» (s. 35)

«ÖY», Rızgari için, «kendisini bazen aynı cümle içinde tekzip eden Rızgari, bir sayı öncesinde yazdıklarını nereden hatırlasın» diyor. (S. 28, s. 31).

Şu yukarıdaki örnekler ve metin boyu altalta sıraladığımız alıntılar neyin kanıtıdır?

Devam ediyor «ÖY»,

«Dikkat ediniz; Rızgari Kürt halkı üzerindeki sömürgeci boyunduruk sürüp giderken, toplum gerçek anlamda demokrat veya sosyalist olamaz demiyor; ‘bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi yapılamaz’ diyor.» (s. 26)

Gerisini biz ekleyelim: yapılanlar sahtedir.

«ÖY»nun alıntı yaptığı bölüm (Rızgari 2, s. 2-32) eğer dikkatlice okunsa, önyargısız olarak okunsa 7. sayfada şu cümle elbette görülür:

«Kürt halkının sömürge durumu ortada iken, bu sömürge alanına basa basa, bu sömürge yok kabul edilerek demokrasi mücadelesi yapılamaz; toplum demokratlaşamaz.»

Ve «Özgürlük Yolu»nun kendi ifadeleri ile yapılan işin ne olduğunu tekrarlayalım: «Açık bir teslimiyetçilik, pasifist bir çizgi, kitlelerden kopukluk, maceracı akımlar, hatalar ve yanlışlar...» («ÖY» S. 13-14, s. 35)

«ÖY» şunu da ekliyor:

«Demokratik hak ve özgürlükler uğrındaki mücadeleyi (yani **halkımızın** ırkçı şoven baskılar, zulum ve baskıya karşı sürdürdüğü mücadeleyi) dışarıda bırakarak, erteleyerek, bırakınız sosyalizm için güçbirliği sağlamayı; demokrasiyi ya da 'ülkenin demokratikleşmesi' için güçbirliği sağlamak bile mümkün değildir.» (S. 13-14, s. 33)

Şimdi «ÖY»nun dili ile bunu irdeleyelim: güçbirliği sağlamak mümkün değildir demek, güçbirliği için mücadele edilmeyecektir mi demektir. Elbette ki hayır. Niçin edilmesin? Türkiye'de, Irak'da, İran'da bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm için, halkların eşitliği için güçbirliği yolunda mücadele edilmiyor mu? Peki bunca yapılanlar neyin nesidir? vb.

Rızgari'nin «ÖY»na göre o pek çok yanlış dili ile» cevap verelim.

«Marksist düşüncenin bir yanı proletaryanın ve halkların, diğer yanı ise burjuvazinin ve işbirlikçilerinin hizmetinde değildir, olamaz. Bir yanı özgürlüğe bir yanı köleliğe dayanamaz. Tarafsız da olamaz. Çünkü tarafsızlık burjuvazinin ideolojik tahrip araçlarından en sinsisi, en tehlikelidir. Toparlarsak; Türkiye'de, demokrasi, özgürlük, hukuk üstünlüğü ve benzeri kavramlarla,

sömürgeye «anayasal» çerçevede mücadele önermek sahtedir ve bir yığın sahtekarlıkla iç içe yürümek zorundadır. Sömürge alanında bunların kapatılması değil, teşhir edilmesi, oportünist gerekçelerle sınırları (biçimsel demokrasinin sınırlarını) genişletmek değil, devrimci müdahale ile zincirleri parçalamak siyasetimizin temelini oluşturur.» (Rızgari S. 3, s. 19)

Elbette «burjuvazinin yarattığı ve içini boşaltarak çarpıttığı kurumlardan sonuna kadar yararlanınız». Bunun için mücadele ederiz. Bu mücadele stratejik niteliğe bağlı, ondan kaynaklanan, onun yönlendirdiği taktik bir sorundur. Bu mücadele sürecinde kazanılan her mevzii kısıkanlıkla koruruz. Zindanlarda bunun için başı dik olarak yatılmaktadır. DGM'lerde bunun için yargılanma reddedilmekte, bunun için açlık grevine gidilmekte, miting alanlarında mücadele edilmektedir.

«Burjuva demokratik hakların hayata geçirilmeleri süreci ve mücadelesinde devrimcilerin taktikleri nitelik değiştirerek her an stratejik bir karakter kazanabilir. Bu değişimler en azından, sınıf mücadelesinin sınıf uzlaşmacılığına dönüşmesi gibi, devrimci mücadeleyi burjuvaziye teslim etmek ihaneti ile çiftleşir.» (Rızgari S. 3, s. 70)

Bu da «'silah bırakışması' adı altında devrimci hareketin cephaneliğini burjuvaziye teslim etmek demektir.» (Rızgari 3, s. 71)

Bundan dolayı:

«devrimciler, karşı-devrimcilere, hıyanet şebekelerine karşı değil, en azından bunlar kadar, hareketin içine sızmış olan bozgunculara, oportünist girişimlere, savsaklayıcılara, saptırıcılara karşı da acımasızdırlar. Dünya devrimci pratiği de bu gerçeğe şahittir. Ve rehberlik etmektedir. Bu nedenle tecavüz ve sorumsuzluklar karşılıksız bırakılmayacağı gibi, bunlara izin de verilemez.» (Rızgari 3, s. 10).

«Sömürgeye götürülen öneri nedir? Demokratikleşme mi? Kürt ulusunun gasp edilen ulusal demokratik haklarının üzerine basıla basıla demokratikleşme mümkün müdür?» (Rızgari 3, s. 17)

«ÖY» «değil demokratikleşme, bunun için güçbirliği sağlamak bile mümkün değildir» diyor. Ama kendiliğindenci harekete, oportünizm ile devrimci mücadeleyi birbirine karıştırarak, «yapılanlar neyin nesidir?» diye soruyor ve Rızgari'nin «yapılanlar sahtedir» diyerek ortaya koyduğu gerçeği, «çok yanlış» buluyor.

Rızgari 3'de bu sorunlar üzerinde ısrarla duruldu.

«sömürgeci ulus proletaryası ve emekçileri ile sömürge ulusun proletaryası ve emekçilerinin dolaysız ittifakları» ısrarla vurgulandı. (s. 21) «İttifaklar sistematizmasının kundaklandığı ilkelerin pazarlık konusu yapıldığı» ısrarla belirtildi.» (s. 14) «Sömürge Kürdistan üzerinde homurdanan burjuvazinin «demokratik» teminatlarının, ancak sömürgeciliğin tescili ve pekiştirilmesi» olduğu belirtildi. (s. 124); «Kürt halkı ile, Türk emekçi sınıf ve tabakalarının» ittifakı (s. 1, s. 11) vurgulandı ve «bunun», «proletarya ve devrimci halklar cephesinin en zengin cephaneliği» olduğu (S. 3, s. 18) defalarca ve ısrarla belirtildi.

Bu bölümü konu ile ilgili Rızgari 3'ün tesbitleriyle bitirelim.

Rızgari 3, s. 70;

«yığınlarla etkin bağlar kuramayan, oldukça rahat ve acısız bir 'sosyalist' mücadelenin üzerinde homurdanan küçük-burjuva aydınları, şartlar olgunlaştıkça, devrimci mücadele kendini dayattıkça, burjuva demokratik hakların hayata geçirilmesi sürecinde devrimcilerin taktik tavırlarını, stratejik bir nitelik olarak ortaya sürmektedirler.»

Rızgari 3, s. 14,

«Anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin dinamizmi Kürt ulusunun bünyesindedir. Ve el-

betteki, bu dinamizmin motoru emekçi sınıf ve tabakaların ideolojik, siyasi, örgütsel kararlılığı ve tutarlılığı üzerine kurulur. Bu platformun sislerden arınması, kristalleşmesi de, hiç şüphe edilmesin ki Kürdistan'ın özgül şartlarının tesbitini ve somut durumun tahlilini gerektirir. Ne ithal edilen kalıplaşmış 'devrim' şemaları ve ne de icazetli 'sol'un sahte 'birlik' önerileri ve müdahaleci tutumu mücadeleye yarar getirmez.»

«Kürdistan'ın üzerine basa basa, Kürt halkının varlığını, mücadelesini, ekmek ve bağımsızlık kavgasını boğazlaya boğazlaya hiçbir durağa varılamaz.» (s. 120)

Ekleyelim: varılacak durak; oportünizmin, sınıf uzlaşmacılığının, sosyal şovenizmin bataklığıdır.

Toplumsal (Ekonomik) iktidar Başkasının, Siyasal İktidar Başkasının Elinde Olabilir Gerçeği ve «ÖY»nun Marksist Teoriye Tek Yanlı Kavrama Sakatlığı

Sosyalist lafazanlığı kendisine iş edinen «ÖY», olguları tepetaklak etmek için muhtevası açık olan kavramlarla oynamayı, bu kavramlara kendince yorum getirmeyi ve bunlara dayanarak bilgiçlik taslamayı «eleştiri» yöntemi olarak seçmiştir. Örneğin, «hakim

sınıf» kavramı üzerinde uzun uzun demagojik değerlendirmelere giriyor. Hakim sınıf kavramının literatürdeki en açık ve en anlaşılır, kavranabilir tanımı: üretim araçlarına sahip olan sınıftır. «ÖY», bunu bilir, böyle kullandığını da bilir, ama; lafazanlığı sürdürüp gidiyor. Bir dizi genelleme yapıyor. Sorular soruyor. Rızgari'de açık açık söylenenlerin altında bir şeyler arıyor. Bulamayınca, aradığını kendisi söylüyor. Ama tartışılan olguyu karmakarışık edip, mekanik formüllere indirgedikten sonra! «ÖY»nun bu tür demagojilerinin bir tek cümlesinin bile eleştirisi -içtenlikle söylüyoruz- başlıbaşına bir yazıya konu olacak kadar çarpıktır.

«ÖY»nun, 1919-22 savaşı ve sonrası ile ilgili yorumlarımızı anlamadığı, bu konuda hazır reçetelerle yetindiği anlaşılıyor. Her ne kadar satır aralarında zaman zaman bizim tesbitlerimizi doğrulayan belirlemeler yapıyorsa da, -belki de eleştiri için eleştiri yapmak zorunda olduğundan dönüp dolaşıp hazır reçetelerinde karar kılıyor.

Konuya girmeden önce belirtelim ki, «ÖY»nun bu konudaki temel yanlış, Marksizmle, ekonomizm-doğmatizm arasındaki derin farkı görmemesinden ileri gelmektedir. Engels daha 1890'larda şöyle yazıyordu:

«...Materyalist tarih anlayışına göre, tarihte belirleyici etken, son aşamada, gerçek yaşamın üre-

timi ve yeniden üretimidir. Ne Marks ve ne de ben, hiçbir zaman daha fazlasını iddia etmedik. Eğer sonradan herhangi biri çıkıp da, ekonomik etken tek belirleyicidir dedirtmek üzere bu önermenin anlamını zorlarsa, onu boş, soyut, anlamsız bir söz haline getirmiş olur. Ekonomik durum temeldir, ama, çeşitli üst-yapı öğeleri sınıf mücadelesinin siyasal biçimleri ve sonuçları savaş bir kez kazanıldıktan sonra, kazanan sınıf tarafından hazırlanan anayasalar vb. -hukuki biçimler, hatta bütün gerçek mücadelelerin gidişi üzerinde etki yaparlar ve birçok durumda ağır basarak, onun biçimini belirlerler.» (24)

«ÖY» Marksizmi kaba bir dogmalar yığını olarak benimsediğinden olsa gerek, süreçleri somut gerçeklikleri içinde değil, elindeki reçetelere uygunluğu açısından değerlendiriyor. Somut durumun somut tahlilini yapan, devrimci teorinin rehberliğinde özgül şartları değerlendiren, hareket halindeki durmadan değişen ve gelişen toplumun her somut evresini bilimsel olarak irdeleyen her düşünce, «ÖY» için bir «salata»dır, «saçma sapan»dır, «yanlış»tır.

24) K.Marks-F.Engels/Felsefe İncelemeleri s.172 (Sol y. 2.b., Aralık 1975 Ank)

Ama Marksizm-Leninizm bunun tam tersini öğretiyor bize.

Örneğin «ÖY», «üretim araçları yani ekonomik güç başkasının, iktidar başkasının elinde olamaz» (*) diyor. Ve Marksizmi bir dogmalar yığını haline getiren başkaları gibi, yapabileceği en kaba ekonomizmi, en kaba dogmatizmi yapıyor.

Gelgelelim Engels ne yazık ki «ÖY» gibi düşünüyor. Şöyle diyor Engels: «gerek eski mutlak monarşide ve gerekse modern bonapartist monarşide yönetme gücü özel bir memur ve subaylar kastının elindedir.» (25)

«ÖY», Rızgari'nin ilgili konulardaki tahlillerini «çocuksu», «kendi içinde dökülen iddialar» olarak niteliyor.

«Rızgari'ye göre» diyor, «ÖY»; «iktidarı alan 'bürokratlar' ve 'geleneksel yöneticiler', ise kendilerini 'kapitalist devletin esas sahiplerini (burjuvaları) yetiştirme işine vermektedirler.. İyi ama niçin? Niçin burjuva olmayanlar, burjuva yetiştirmek için çabalyorlar? Peki onlar nasıl iktidarı almışlar; onlar ekonomiyi kontrol edebiliyorlar mı?» («ÖY» S. 27, s. 8)

25) Zikreden, S.W.Moore, yagk.,s.104

(*) «ÖY»nun kavramları da çarpıtan bu belirlemesi için bak: Sayı 27, s.11,12.

Ve bu sorulara Rızgari'den anladığını sandığı bazı tahlillere bağlayarak, «yüzeysel, bilimsel bir temelle oturmayan, tutarsız görüşler» olarak «eleştiriyor». (S. 27, s. 8)

«ÖY» yazarlarından Kemal Burkay, bu soruların cevaplarını 1970 kasımında şöyle vermektedir:

«Kemalist yönetim aslında bir burjuva yönetimidir ya da burjuvalar adına bir yönetimdi. Ancak burjuvalar zayıf olduğu oranda, yöneticiler güçlüydü. Sonraları, burjuvalar palazlandıkça sesi de gürleştirdi ve patronluğunu iyice kabul ettirdi. Bu 1950'den sonraki dönemdir.» (26)

Rızgari, burada «ya da» bağlamıyla ifade edilen bulanık tesbitin tahlilini, bağlantılarını ve ara bağlantılarını tarihsel süreç içinde somut olgulara dayanarak açıklamaktadır. Elbette bu tahliller, Rızgari'nin keşifleri değildir. Genel olarak Marksistlerin değerlendirmelerinin ortak paydası bu doğrultudadır ve doğrudur. Ne var ki «ÖY» «eleştiri için eleştiri» saplantısından kurtulamadığı için gerçekleri ters-yüz etmekten, olguları tepesi üzerine oturtmaktan, «sınıflar var mı, yok mu?», «Osmanlı ve Türkiye toplumu sınıfsız toplum

mu?» gibi saplantılarına, önyargılarına gerekçeler icat etmekten geri durmuyor.

Aslında Kemalist iktidar erkini, bırakınız Marksistleri, burjuva demokratlar bile kavramışlardır. Örneğin; İsmail Cem, Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi kitabında bu olguyu şöyle koyuyor:

«19. yüzyıl Osmanlıları, bütün imtiyazlı zümreler gibi, dışa bağımlı olması bir yana, bürokrasinin de vesayeti altındadır. Bölgesinde büyüdüğü bürokrasi, onun iplerini asla bırakmayacak, alanı ona terketmeyecektir. Devletin hakimi, toy burjuvazinin güçsüzlüğüne karşılık yüzlerce yılın gücüne dayanan bürokrasidir.

Cumhuriyetin kuruluşuna kadar bürokrasi egemenliğini hem fiilen, hem de şeklen sürdürmüştür. İktidar özünde, bürokratlarla burjuvaların ortak malıdır ama, gereğinde kendi tercihini yaptırır ve öne çıkan bürokrasidir. Karar ve icra organları bürokrasinin tekelindedir. (27)

Yukarıda Engels'in; «özel bir subaylar ve memurlar elindeki yönetme gücü» olarak belirlediği budur. İsmail Cem'lerin bile gördüğü bu olgu, «ÖY» için «yü-

26) Kemal Burkay/Sosyalizm-Kemalizm ve Doğu Sorunu, Emek Sosyalist Dergi S.6,s.17

27) İsmail Cem/Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi s.368,369 (Cem y.,3.b.,Nisan 1973)

zeysel, bilimsel temellere oturmayan, tutarsız görüşlerdir. Çünkü «ÖY» için materyalizmden, idealizme; diyalektikten, metafiziğe kayış olağandır. Doğrularla yanlışları içiçe koyma yöntemidir. «ÖY» için bir şey ya aktır, ya karadır; ya vardır, ya yoktur.

Aynı olguyu -eleştirisine girmeden- TİP Genel Başkanı Behice Boran'dan dinleyelim:

«Jön Türkler ve İttihat ve Terakki özünde, yani boy atmakta olan müslüman-Türk ticaret burjuvazisinin sınıfsal hareketleriydi. Öncülüğünü ve sözcülüğünü asker-sivil küçük-burjuvazi yapıyordu. Kapitalistleşmenin ve kapitalizme özgü sınıfsal ayrışmanın güçlü olmaması, asker-sivil kesimin bu rolü oynamasına olanak veriyordu. İmparatorluğun otokratik devlet biçimi ve devlet aygıtını ve ordusunu elinde tutan asker-sivil kesimin, böyle bir rol oynamasını kolaylaştırıyordu.

«Sınıfsal güçler oranlarının çok az dengeleştiği ve bir iktidar boşluğunun meydana geldiği durumlarda ordu kadrolarının iktidarı alışları biçimine bürünen asker-sivil küçük burjuvazinin siyasi rolü...»

«1919-23 arasında ulusal kurtuluş savaşını yürüten, Millet Meclisine egemen olan küçük burjuva asker-sivil unsurlar...»

«1925-45 yılları burjuvazinin politik iktidar mekanizmasına, devlet aygıtına doğrudan sahip ve egemen olmadığı, küçük burjuva bürokrasisinin elindeki ve yönetimindeki bu aygıt aracılığıyla dolaylı siyasal egemenliğini sürdürdüğü, yüksek düzeydeki politikacılar ve yüksek kademe bürokratlarla burjuvazi arasında ortak çıkarlara yönelik ilişkilerin kurulup zenginleşen bürokrat-burjuvaların oluştuğu bir dönemdir.»

«Burjuvazi, bürokrasinin rolünü iyice sınırlayarak doğrudan iktidara ve devlet aygıtına sahip olma gücüne ve isteğine 1940'ların ortasında geldi.» (28)

Aynı olguyu Birikim (Sosyalist Dergi) yazarı Ömer Laçiner'den izleyelim:

«Devlet görevlileri, fonksiyonlarının çapı oranında ekonomi üzerinde birey olarak hak ve etki sahibidirler. Sonuç olarak (Osmanlılarda), toplumsal ürünün artık değere tekabül eden kısmına el koyanlar devlettir, onun görevlileridir.»

«..Bu açıdan bakıldığında zaten devlet görevlileri olan asker-sivil bürokrat kadroların gelenek-

28) Behice Boran/Demokrasi ve Demokratikleşme Sorunu; Yurt ve Dünya S.1,s.76,77,79,80 Ocak 1972, altı çizilen yerler bize ait.

sel Osmanlı toplumunun egemenleri oldukları görülür.»

«Toparlarsak, Osmanlı toplumunda egemen sınıf fonksiyonu ile devlet fonksiyonu iç-içedir ve bu çifte fonksiyon, **sonradan** (abç) sivil-asker bürokratlar olarak tanımlanan kesimlerce yerine getirilir.»

Ömer Laçiner;

«Marksizm'i bir formüller yığını gibi anlayıp kullanmaya kalkanların doğru formülasyonlar arkasında yanlış işler yaptıklarını; Marksizm'in canlı gerçeğini hayattan, tarihi bağından kopuk bir dogma gibi kullananların en doğru sözleri tekrarlarken, bağıra çağıra söylerken takındıkları pek keskin tavırların yanıltıcı» olduğunu belirttikten sonra 12 Mart'a kadar olan süreci şöyle irdeliyor;

«12 Mart döneminde artık, ekonomik-toplumsal hayatımızın temel, belirleyici üretim biçimi haline gelmiş olan kapitalizmin egemen sınıfı tekeldi burjuvazi ile (kendi siyasal partileri aracılığıyla) tarihimizde asker-sivil bürokrasi olarak tanımlanan güçler arasındaki iktidar mücadelesi, özgül biçimler olarak sürmüştü ve dönem tekeldi

burjuvazinin zaferiyle sonuçlanmıştı. (abç)»
(29)

Yukarıda belirledik, tekrar edelim, 1919-22 (23) savaşı sırası ve sonrası üzerinde ve özel olarak da Kemalizm için -son derece değişik ve farklı tahliller olmakla beraber- üzerinde ittifak edilen ortak payda, iktidarda, devlet aygıtında (yasama yürütme - yargı-militarist güç) kökleri Osmanlı toplum yapısında olan asker-sivil bürokrasinin etkinliğidir.

«ÖY» satır aralarında Rızgari'nin tahlillerini doğrulayan belirlemeler yapmakla beraber, Rızgari'yi eleştirmek için bu ortak paydayı -kendisinin de yer yer kabul ettiği tahlilleri- karmakarışık etmek için özel bir gayret gösteriyor, ideolojik mücadelede yapılabilecek en kötü şeyi, tahrifat ve çarpıtma üzerine kurulu yöntemi uyguluyor.

«Devlet sınıf karşıtlıklarını frenlemek gereksiniminden doğduğuna, ama aynı zamanda, bu sınıfların çatışması ortasında doğduğuna göre, kural olarak en güçlü sınıfın, ekonomik bakımdan egemen olan ve bunun sayesinde, siyasal bakımdan da egemen sınıf durumuna gelen, ve böylece ezilen sınıfı boyunduruk altında tutmak ve sö-

29) Ömer Laçiner/12 Mart Üzerine, Birikim S.8 ss.14-34

mürmek için yeni araçlar kazanan sınıfın devletidir. İşte bundan ötürüdürki, antik devlet, herşeyden evvel köleleri boyunduruk altında tutmak için köle sahiplerinin devletiydi; tıpkı feodal devletin, serf ve angaryacı köylüleri boyunduruk altında tutmak için soyluların organı ve modern temsili devletin de, ücretli emeğin sermaye tarafından sömürülmesi aleti olması gibi. Bununla birlikte, istisnai olarak mücadele halindeki sınıfların birbirlerini karşılıklı dengelemeye çok yaklaştıkları öyle bazı dönemler olur ki, devlet iktidarı, sözde arabulucu olarak, bir zaman için, bu sınıflara karşı belirli bir bağımsızlık kazanır.» (30)

Engels'in istisnai olarak belirttiği «bu dönemdeki devletin, ayırıcı niteliğinin biçimi, iki sömüren sınıfın -çöken feodal toprak sahiplerinin ve yükselen burjuvazinin- birbirini dengelemesinden kendi göreceli bağımsızlığını elde eden bürokratik bir monarşidir.»

«Ama» der Engels, bu istisnai durumda «gerçek yönetme gücü özel bir subaylar ve memurlar elindedir.» (31)

Marks, Lui Bonaparte'ın 18 Brumaire'i isimli eserinde şunları yazar:

30) Engels'ten zikreden S.W.Moore, yagk.s.54

31) yagk. s.104

«Ve sonunda 'din ve düzen'in büyük rahiplerinin de kendileri de üç ayaklı vaaz kürsülerinden tekmeyle kovuldular, gece yarısı yataklarından kaldırıldılar, cezaevi arabalarına tıkıldılar, zindana atıldılar ya da sürgüne gönderildiler. Tapınakları yerle bir edildi, ağızları mühürlendi, kalem-leri kırıldı ve onların yasaları, din, mülkiyet, aile ve düzen adına yırtılıp atıldı. Düzenin bağınaz burjuvaları, kendi balkonlarında sarhoş bir başıbozuk asker tarafından kurşuna dizildiler, kutsal aile ocakları hakarete uğradı, evleri sırf vakit geçirmek için bombalandı, ve bütün bunlar, mülkiyet, din, aile düzen adına yapıldı. Burjuva toplumunun tortusu, son olarak düzenin ordusunu (falanj) oluşturuyor ve kahraman Crapulinsky (Lui Bonaparte) «toplumun kurtarıcısı» olarak Tuileries sarayına giriyor.» (32)

Neden mi?

«burjuvazi (...) toplumsal gücünü muhafaza edebilmek için, siyasal gücünü kırması gerektiğini, burjuvaların ancak kendi sınıflarının da öteki sınıflarla aynı siyasal hiçliğe mahkum olması koşuluyla öteki sınıfları sömürmeye ve mülkiyetin, ailenin, dinin ve düzenin rahat rahat zevkini çı-

32) K.Marks-F.Engels/Seçme Yapıtlar s.478.yagb.

karmaya devam edebileceklerini; kesesini kurtarmak için, burjuvazinin zorunlu olarak tacını kaybetmesi gerektiğini ve kendisini koruyacak olan kılıcın kaçınılmaz olarak başının üzerinde asılı bir demokles kılıcı olduğunu teslim ediyor.» (33)

Şüphesiz, ne Lui Bonaparte'ı, Mustafa Kemal'le özdeşleştirmek ve ne de 1919 ve sonrasının Türkiye'sini, 1848 ve sonrası Fransı ile aynı şartlarda değerlendirmek mümkün değildir. Ve zaten esas olarak Bonapartizm ile Kemalizm arasındaki farklılıklar da açıktır. Burada, anlatılmak istenen şey, «ekonomik güç başkasının, siyasal iktidar ise başkasının» elinde —is-tisnai olarak— nasıl olabileceği ve olduğudur. Oysa «ÖY», «üretim araçları, yani ekonomik güç başkasının, iktidar gücü başkasının elinde olamaz diyor. Ve böylece Engels'in ifadesi ile, Marksizm'i «boş, soyut, anlamsız» bir hale getiriyor.

«ÖY» Rızgari'den: «modern üretim mekanizmasının temel sınıfları ne sınıfsal siyasi bir organizasyona sahiptirler ve ne de —en önemlisi— belirgin sınıf özellikleri taşımaktadırlar» belirlemesini alarak, kendince yorumlar yapıyor, alay ediyor, büyük keşiflerde bulunuyor.

Modern üretim mekanizması, temeli sömürüye da-

yalı toplumların en gelişmiş olanı, kapitalist üretim mekanizmasıdır. Kapitalist üretim biçimidir. Kapitalist üretim biçiminin modern sınıfları ise burjuvazi ve proletaryadır. 1922-25 döneminde —olguları idealize etmeyeceksek— burjuvazinin ve proletaryanın ne sınıfsal ve ne de siyasal organizasyonlarına sahip oldukları iddia edilebilir mi? Ve zaten ünlü Tahriri Sükun kanunu ile yapılanlar biliniyor. Ama aynı dönemde burjuvazinin ve proletaryanın öncüleri ellerini kollarını bağlayıp durmamışlardır elbette. Örneğin TKP'nin, THİF'nin, TİÇKP'nin yanında Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası bu çalışmaların ürünleridir. Meclisi Mebusan'ın sınıf bileşiminin bütün unsurlarını içinde taşımakla beraber Kemalist bürokrasinin partisi olan Halk Fırkası, daha sonra Cumhuriyet Halk Fırkası'nın yanında eylül 1924'de kurulan TCF esas olarak burjuvazinin siyasi organizasyonudur. Rızgari 3'de de belirttiğimiz gibi, 1950'de iktidara gelen Demokrat Parti'nin prototipi TCF'dir.

«DP'nin lideri Celal Bayar, 27 Mayıs darbesini değerlendirirken: «Bu Osmanlılardan kalma geleneksel yönetimimizdeki ordu - medrese işbirliğinin, kanun yapma ve yürütme gücüne karşı direnişi, müdahalesidir» diyordu. (34) «Önemli olan, devletin gerçek sahi-

33) yagk. s.523

34) Celal Bayar/Başvekilim Menderes, Hürriyet Gazetesi Haziran 1969

bi olan milletin —bunu burjuvazi olarak okuyalım— yanına getirilen ortaklardır. Anayasanın karakterine bakarak bu ortakları ordu ve aydın diye niteleyebiliriz. Ordu, Milli Güvenlik Kurulu ile, aydın, Anayasa Mahkemesi, Üniversite, TRT, Planlama hatta Senato'nun seçim - dışı gelen üyeleriyle ortaklığa girmektedir.» (35) 1924'lerde ise TCF'nın basındaki sözcüleri «Ordu kumandanları, eşkiya reisleri birbirleriyle çarpışarak reiscumhur mevkiini gaspediyorlar» diyorlardı ve «riyaseticumhura çıkmış mütegalibe», «reiscumhur namını taşıyan müstebit» bürokratlardan söz ediyorlardı. Soluğu istiklal mahkemelerinde aldılar. (36)

«ÖY», varsayımlarla sınırlı, dogmatik tahlillere dayanıyor. Tarihsel süreci, olguları, olgusal ilişkileri gözardı ediyor. «Bir toplumu somut olarak çözümlemek için; egemen sömürü tipinin saptanmasıyla gerekli fakat yeterli olmadığını, toplumun fizik ve biyolojik çevresinin ayrıntılarını, egemen sömürü tipinin ulaştığı ekonomik etkinliğin ve teknik gelişmenin derecesini ve ek sınıfların ekonomide oynadıkları rolleri» de dikkatle incelemek gerektiğini gözardı ediyor. Engels' in ifade ettiği gibi «tek bir tarihsel örnek üzerinde ol-

sa bile, materyalist anlayışın geliştirilmesi yıllar süren bir çabayı gerektirirdi. çünkü besbelli ki, burada basit cümlelerle sonuç almak mümkün değildir ve böyle bir sorunu çözüme bağlayabilmek için eleştirel biçimde ayıklanmış ve bütünü ile hakimiyet altına alınmış tarihsel malzeme kitlesi gereklidir.» (37)

«ÖY», eleştiri adı altında Engels'in bu değerlendirmesindeki kavramlarla nasıl alay edecek, merak ettiğimizi belirtelim Ama sorun gayet açıktır. Varsayımlarla, ilkel bilgileri, kompleks bir ilişkiler bütünü olan olgular açıklanamaz.

«ÖY» Rızgari'den şu bölümü almış: «Genel olarak hakim sınıf ve tabakalar kavramı ile ifade ettiğimiz bu güçler; feodal ögeleri, pre-kapitalist ögeleri, sömürge ilişkilerinin ürettiği kozmopolit ögeleri vb. hep beraber bünyelerinde taşımaktadırlar.»

Ve soruyor: «Osmanlı toplumunda ve genç Türkiye devletinde (anlatılan odur) sınıflar var mı, yok mu? Yoksa bunlar sınıfsız toplumlar mı?» (S. 27, s. 9)

Ne harikulade bir eleştiri yöntemi!

Ve devam ediyor: «eğer varsa —ki yazarımız da başlangıçta «hakim sınıf ve tabakalar» diyerek var olduğunu söylüyor— o zaman «büyük bir karmaşa içinde» olmaları ve belirgin sınıf özellikleri taşımamaları da ne oluyor?»

37) S.W.Moore, yagk.s.27,29

35) yagk.

36) Nutuk C. 2, s. 877-878 (Türk Devrim Tarihi Enstitüsü y.,8.b.,1968 1st)

«ÖY»nun eleştiri diye yazdıkları böylece devam ediyor. İlginç olan, aynı paragrafta «dünyanın hiçbir yerinde sınıflar keskin bıçakla birbirlerinden soyutlanmış değildir» demesi. Elbette böyledir. Sınıflar toplumun toplumsal kategorileridirler. İnsanların üretim araçları karşısındaki durumları, sınıfların belirleyici özelliklerini ortaya koyar.

Sınıflı toplumlar, tarihsel süreç içinde son derece girift bir yapı gösterirler. Bir sonraki üretim biçimi, bir önceki üretim biçiminin kurumlarını ve o üretim biçiminin varlık şartı olan sınıfları, sınıfsal ilişkileri içinde taşır. Üretim biçimi de böyledir. Tarihin herhangi bir evresinde egemen olan üretim biçimi, kendinden, önceki üretim biçimlerinin çeşitli ilişkileri ile iç-içedir. Değişmeyen şey, ezenle ezilenin, sömürülenle sömürülenin, yönetenle yönetilenin durumudur. Sınıflı toplumların tümünde bu toplumsal kategoriler «bıçakla kesilmiş» gibi apaçık görülebilir.

Rızgari'de, hakim sınıf ve tabakaların sosyo-politik durumları tartışılmış, bu sınıfların büyük bir karmaşa içinde oldukları belirtilmiştir. «ÖY» bu olguyu çarpıtıp duruyor. Eğer sınıflar varsa, bunların karmaşa içinde olmaları da ne demek oluyor, belirgin sınıf özellikleri taşımamaları da ne demek oluyor? Bu çarpık mantığa göre sınıflar varsa, bu sınıflar yerli yerine oturmuştur, karmaşa içinde olamazlar. Belirgin

(bıçakla kesilmiş gibi) sınıf özellikleri taşırlar! Marks, Amerika'dan söz ederken «artık meydana gelmiş, ama henüz yerine oturmamış sınıflardan» söz eder. Marksizmin büyük ustalarında da, hakim sınıfların sosyo-politik düzeydeki karmaşasını her somut olgunun tahlilinde görmek mümkündür. 1919-22 şartlarında hakim sınıf ve tabakaların sosyo-ekonomik karmaşası gayet açıktır. Hele bu sosyo-politik düzeyde apaçıktır. Rızgari 2'de bu konuda verilmiş oldukça ilginç bir örnek var; Samsun mebusu Nazif Bey, Meclisi Mebusan'ı şöyle tarif ediyor:

«Hükümetimizin adını belirtmediğimiz gibi, ne olduğu da belli değildir. ...Yani bu hükümet bir meşruti hükümet midir? Krallık mıdır? İmparatorluk mudur? Ne suretle idare edilir? Meclisin görevi ile hükümetin görevi nelerdir? Bunları kesinlikle belirtmemişiz. Bakanlar hem meclisin vekilleri olarak görev yaptıklarını söylemektedirler, hem de Osmanlı meşrutiyet hükümetine anayasa ile verilmiş olan görevlerini kullanmaktan vazgeçmemektedirler.» (s. 71)

Siyasal düzeydeki karmaşa bu. Ekonomik. düzeyde de, «ÖY»nun aldığı bölümde ifade edilen, feodal ögeler, pre-kapitalist ögeler, sömürgeci ilişkilerin yarattığı kozmopolit ögeler, asker, sivil bürokratlar iç-

içedirler. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası tahribatı 1919-1922 savaşının bir araya getirdiği çeşitli milliyetlerin hakim sınıf temsilcileri ve bunların birbirleriyle çatışan çıkarları, Tanzimat'tan bu yana gelişen yapay batıcılığın çarpık değerleriyle malûl soy-lular ve aydınların İngilizci, Almanci, Amerikancı eği-limleri vb. Bunlar gerek sosyo-politik ve gerekse sos-yo-ekonomik düzeyde başlıbaşına bir karmaşadır. Bu sınıfların belirgin sınıf özellikleri taşımamaları ise, si-nıfsal taleplerin iç-içe geçmesi ile ilgili bir olgudur. Eğer sadece sömürü açısından ele alınırsa, elbette, sö-mürücü sınıf feodal olarak da, burjuva olarak da sö-mürünün sürmesi yönündeki talepleriyle son derece belirgindir. Ama çıkarları birbirini dışlayan feodalite ile burjuvazinin, Kürdistan'dan gelen ağalar ve şeyh-lerle özellikle batının kıyı şeridinden gelen ticaret bur-juvazisinin; iktidar üzerinde dikta oluşturan Kemalist bürokrasi ile «genç burjuvazi»nin iç içe geçmiş talep-leri; karmaşasının da, belirgin sınıf özelliklerinin kris-talize olmamasının da göstergeleri ve somut şartlarıdır. Öte yandan, sınıf özelliklerinin belirgin olmama-sı, çözülen ve çürümeye doğru yol alan feodalite ile, yükselen kapitalizmin bu evrede iç içe olmalarından-dır.

Fakat «ÖY»nun ilgili alıntıyı çarpıtması, Rızgari'nin bir «yanlış»ına «maddi» dayanak hazırlamasın-dandır. Diyorki;

«bu sınıf ve tabakaları sonsuz bir karmaşa içinde göstermesinin ve onları belirgin sınıf özelliklerin-den yoksun saymasının bir nedeni var. Çünkü he-men ardından «hareketin» burjuva özü vardı, ama burjuvazi iktidarı ve ekonomiyi kontrol edebile-cek durumda değildi, diyor ve arkasından asker-sivil zümreyi devreye sokuyor?» (S. 27, s. 10)

Ve buradan çıkıp bir sürü ıvır zıvır suçlamalara girişiyor. Rızgari'nin «itiraflar»ından sözediyor. Met-nin bütünlüğünü istediği biçimde daraltıp büzerek, metni şuradan buradan cımbızlayarak «bilimsel bil-giçlik»lere devam ediyor. Ve gerçekten çok kaba tah-rifatlar yapıyor. Örneğin, tartışılan konuyu ve Rızga-ri'nin bu konu üzerindeki tahlillerini kırpıp kırpıp bü-tünsellikten kopararak, kafasını gözünü yararak «eleş-tiri»yor. Aynı sayının 10. sayfasında şöyle yazıyor «ÖY»: «Rızgari'de aynı yazının bir başka yerinde —za-ten «ÖY» bu 'bir başka yer'ler de dolaşıp durmasa, metni bütünselliği içinde değerlendirse en azından tu-tarlı eleştiriler, geliştirici, yapıcı eleştiriler yapabilir. En azından bu olanağa sahip olur, ama bu 'bir başka yerler'de metni cımbızlayıp durmaktan kurtulamıyor— «sınıflar üstü görünümü altında basbayağı burjuvazi-nin siyasi sözcüsü durumunda bulunan, diyerek bu tür bir yönetimin, burjuvazinin adına bir yönetim oldu-ğunu itiraf etmektedir.»

9. sayfada ise: «Rızgari'nin de itiraf ettiği gibi, böyle durumlarda da bir kapitalist devlet ve 'onun asıl sahipleri' var,» diyor «ÖY».

Bunlar «itiraf» mı, yoksa Rızgari'nin tahlilleri mi? Bir bakalım:

«ÖY»'nun cımbızlayıp durduğu Rızgari 3'ün 56.ncı sayfası:

«Türkiye şartlarında (evre evre tahlili gerekmele beraber) genel olarak denilebilir ki, 1919-22 savaşından sonra iktidar güçleri sömürü tipi olarak kapitalizmi ve devlet biçimi olarak da cumhuriyeti getirdiler. 'Milli' irade 'parlamento'da ifadesini buldu»

Rızgari 1, sayfa 70'de:

«Osmanlı paşaları ile mütegalibe, tefeci tüccar, eşraf ve feodal birimlerin —ve benzeri sınıf ve tabakaların— yönetmesinin tabii bir sonucu olarak, emperyalist-sömürgeci otoritenin yönlendirdiği bu hareketin (1919-22) hedefi, üzerinde yaşanan toprakları ve bu toprakları yöneten mekanizmayı korumaktır. Mekanizmanın komuta noktaları padişahıtan kademe kademe inen ve aşiret reislerinde düğümlenen feodal zincir üzerinde yer almaktadır. Dolayısıyla 'gavura karşı verilecek cihat' bu unsurlara dayanır. Bu unsur-

lar da bünyelerinde diyalektik olarak kapitalist üretim biçiminin tohumlarını taşırlar.»

İzmir İktisat Kongresini ve 1922'de toplumun yukarıdan aşağıya doğru örgütlenmesini, Mustafa Kemal'in meclisi açış konuşmasında işaret ettiği tahlilleri, burada sıralamaya gerek yok.

«ÖY» bu arada 1946-50 dönemi ile ilgili belirlemeleri de bir hayli cımbızlayıp, kendince «eleştiri» noktaları buluyor. Hatırlatalım: 1946'larda burjuvazinin bir sınıf olarak ortaya çıkışı en azından 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyıla indirilebilir. Özellikle ticaret burjuvazisinin varlığı bu evrelerde oluşmaya başlamıştır. Birinci Emperyalist Paylaşım savaşı ve sonrasında ise —ki 1908'lerden itibaren gayri-müslim burjuvaziye karşı müslüman burjuvazinin mücadelesi açığa çıkmıştı— Türkiye şartlarında kapitalist üretim biçimi, devletin geleceğini ipotek altına alan belirleyici bir nitelik kazanmıştır. İzmir İktisat Kongresi burjuvazinin, Cumhuriyet Türkiyesini kendi politikası ve emperyalizmin vesayeti alan bir evredir. Ama, bu, iktidarı ele geçiren asker-sivil bürokratik kastın, yönetimdeki etkinliğini ortadan kaldırmaz. Cumhuriyet Türkiyesinde bu süreç zaman zaman kırılrsa da 12 Mart müdahalesine kadar sürer. Engels şöyle yazar:

«İlkin her siyasal zor, önce toplumsal nitelikte

iktisadi bir göreve dayanır ve ilkel toplulukların dağılmasının toplum üyelerini özel üreticiler haline dönüştürdüğü, yani onları ortak toplumsal görevlerin yöneticilerine daha da yabancı ölçüde artar. İkinci olarak, toplumdan bağımsız kılındıktan, hizmetkâr durumundan efendi durumuna geldikten sonra, siyasal zor iki yönde etkili olabilir ya normal iktisadi evrim yönünde, bu durumda ikisi arasında bir çatışma yoktur, iktisadi evrim hızlanır. Ya da zor, iktisadi evrime karşı çıkar ve bu durumda, birkaç istisna dışında, iktisadi evrim karşısında her zaman yenik düşer.» (38)

«Şimdiye kadar hemen hemen her siyasal iktidar bakımından belirli bir aşamada olduğu gibi, ülkenin iktisadi evrimi ile çatışma haline girdiği her yerde, mücadele her zaman siyasal iktidarın yıkılması ile sonuçlanır. İktisadi evrim, istisnasız ve acımasız kendi yolunu açar.» (39)

Engels,

«Feodalizmin tümüyle yok edildiği Fransa'da bile, sınıf olarak burjuvazi iktidarı ancak kısa dönemler için ele geçirebildi» diyor ve «burjuvazi-

nin siyasal gücü, feodal aristokrasinin ortaçağ boyunca elinde tuttuğu o kendine özgü biçimde, hiçbir Avrupa ülkesinde —hiç değilse uzun denilebilecek bir süre— ele geçirememesi, tarihi gelişim yasalarından biri olarak görünüyor.» (40)

Engels'in teorik belirlemelerinden Türkiye için çıkarılacak dersler gayet açıktır. Kemalist iktidar erkini 1950'lerdeki çatlamasından sonra 12 Mart'larda. Dr. Kıvılcımlı'nın ifadesi ile «ordu kılıcını attı» ama, Ö. Laçiner'in ifadesi ile «galip burjuvazinin ayakları dibine. Atarken eğilmiş ve öylece kalmıştır. Yani olması gerektiği gibi.» (41)

Vatan gazetesine verdiğimiz ve fakat özellikle yayınlanmayan metinde bu olguyu şöyle değerlendirdik:

«Köklerini Osmanlı feodal devletinin hiyerarşisinden alan ve cumhuriyetle beraber burjuvazinin geliştirilmesi için yönetici ve yönlendirici fonksiyonlarını daha da pekiştirip kurumlaştıran sivil ve asker bürokrasi, 12 Mart'la beraber burjuvaziye geliştirme gibi tarihsel işlevini terk ederek, sömürgeci burjuva devlet yapısında sermayenin hizmetinde bulunduğunu kabul ve teslim

38) F.Engels/Anti-Düring s.282 yagb

39) F.Engels, yagk. s.283

40) K.Marks-F.Engels/Felsefe İncelemeleri s.172 yagb.

41) Ömer Laçiner/Birikim yagy. s.34

etmiştir.» (s. 20-21)

Engels'in yukarıdaki teorik belirlemesi en açık biçimiyle Türkiye'de böyle gerçekleşmiştir.

Bu bakımdan «ÖY»nun dediği üzere «asker-sivil zümreyi devreye sokmak» gibi zorlama bir değerlendirmeye söz konusu değildir. Siyasal iktidarı gasbeden bu yönetim erkinin irdelenmesidir söz konusu olan Ve bu son derece açık bir gerçektir. Türkiye'de de toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, iktisadi evrimin istisnasız ve acımasızca kendi yolunu açan evrimi içinde siyasal iktidarı bürokratik kast vesayetinden söke söke almıştır. «ekonomik güç başkasının, iktidar gücü başkasının elinde olamaz» diyerek, kavramları da çarpıtarak marksizmi bir formüller yığını, bir dogma olarak boğazlayan «ÖY»na bu gerçeği Rızgari 3' de de belirttiğimiz üzere Kemalizm tartışmalarında yeniden ele alacağız.

Bu konunun ciddi ve kapsamlı olduğu açık. Burada «ÖY»nun DP hareketini de çarpıtıp, tahrif ettiğini belirtelim.

«ÖY»nun cımbızlama yöntemi; ile metni, olguları bütünsellikten, sürecin belirleyici fonksiyonlarından soyutlayarak ele alması büyük bir talihsizlik! DP'nin siyasal mücadelenin çok sınırlı bir evresinde ırkçılık silahına sarılmamasını evirip-çevirip, Rızgari'de bütünü ile verilen, sürecin karakterini belirleyen tahlil-

leri uzun uzun tartışıyor. Sermayenin karakterinde bulunan dinsizlik ve milliyetsizlik ögesinin ayrı şey, burjuvazinin dini ve milliyeti sömürü ve baskısı için, egemenliği için sonuna kadar kullanması ayrı bir şey, gerçeğini karmakarışık edip Rızgari'ye saldırmayı «eleştiri» sayıyor.

Demokrat Parti'nin siyasi iktidara yöneldiği günlerde Kürt hakim sınıfları ile olan ilişkileri son derece kısıtlı bir evrede burjuva demokratik şiarlara dayalıdır.

Ama «ÖY», Rızgari 3'ün 119' sayfasını okuma zahmetine girseydi, DP'nin 10 yıllık Cumhurbaşkanlığı yapan kurucusu ve başkanı Celal Bayar'ın Dersim katliamındaki fonksiyonunu hiç olmazsa anlar, Rızgari'nin detay bir sorunu belirtmesine saplanıp kalmaz, bu sorunun DP için salt siyasal bir entrika olduğunu kavrarırdı. Kaldıkı «ÖY», Rızgari'nin DP'nin irdelenmesi değil, TC parlamentosunun fonksiyonlarının ve burjuva partilerinin, sömürgeci devletin temel tasarrufları üzerinde hiçbir müdahale yapamayacakları, yapmadıkları gerçeğini belirtmek için dokunup geçtiği bu olgulardan hareket edip bunları zaman ve mekan şartları içinde, Rızgari'nin belirlediği süreçler içinde —ki bunlar TC'nin en belirgin evreleridir— değerlendirmeye yan çiziyor, bu belirlemelerin taşıdığı özgün nitelikleri genelleştiriyor, fakat sonuç olarak Rızgari'nin

vurguladığı doğruları tekrarlayıp, Rızgari'yi «eleştiri» yor.

Örneğin; 1959 olayını Rızgari'de görmüyor. Bu olayın, sürecin başında değil sonunda cereyan ettiğini gözardı ediyor, zaman ve mekan şartlarını birbirine karıştırıp, «bir yanlış»ı doğrulamaya çabılıyor. Tıpkı Erzurum Kongresinde ve sonrasındaki Kürt-Türk kardeşliğini, (!) 1921'lerden, fakat özellikle 1925'lerden sonraki «dağlı Türkler»in katledilmeleri, asimile edilmeleri ile birbirine karıştırmak gibi.

«ÖY» zahmet edip «eleştiri» konusu yaptığı cümlelerin devamını okusaydı, mücadeleimizde tartışılması gereken konuların böylesi cımbızlanan kelimeler değil, daha önemli ve hayati konular olduğunu görürdü elbet. Ama, «ÖY» esas olarak mücadeleimizin kendini dayatan sorunlarına teğet geçmektedir. «ÖY»nun 49'larla ilgili geçerken dokunduğu olay da, Rızgari'de gerektiği boyutlarda irdelendi. Hem de, 2 sahife sonra. Rızgari'de, DP'nin tahlili «seçim siyaseti»nin parlamento ile ilgili önemli ilişkisi nedeniyle bu perspektif içindeki nitelikleriyle ele alındı. 48. sayfada şunlar yazıldı:

«Bu dönemin (DP döneminin) iki özelliği önem taşımaktadır. Birincisi; siyasi literatür şarlatanca ve seviyesiz olarak anti-komünizm silahı ile donatıldı. («ÖY», daha önce seviyesizlik, şarlatanlık,

anti-komünizm yok muydu? diyerek kendisine üzerinde sayfalar boyu yazacağı bir «eleştiri» konusu çıkarabilir ve neden yapmadığı gerçekten ilginç. Ola ki gözden kaçmıştır.) En basit burjuva demokrat şiarlar bile komünizm propagandası olarak sıfatlandırıldı. («ÖY» için bir «eleştiri» konusu daha: 1920'lerden —daha öteye şimdilik gitmesin— bu yana bunlar yapılmadı mı?, komünistler karadenizde katledilmedi mi, istiklal mahkemelerinde asılmadı mı, her türlü demokratik düşünce ve örgütlenmeler yasaklanmadı mı vb. vb. diyerek sayfalar doldurabilir).

İkinci olarak da «Kürtçülük» daha vurgulayıcı olarak da «Komünist-Kürtçülük» yaftası siyaset bezirganlarının boyunlarında yaldızlı bir haç olarak taşınmaya sunuldu. İlginç olan, her iki «şiar»ın da resmi devlet ideolojisinin en temel silahları olmasıdır.»

Bu dönemde Kürt hakim sınıflarının çok partili sistemdeki yerini şöyle belirledik:

«Meclisi 'şereflendiren', 'doğu ve güney-doğu' mebusları ise değil mazlum Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinin en basit yasal çizgisinin, 'doğu ve güney-doğu'lu 'vatandaş'ların bile insan olarak demokratik haklarını savunabilecek,

taleplerini ortaya sürebilecek niteliklere sahip değillerdi. Bunlar artık metropol sermayesinin içinde erimiş, hiçbir ulusal talebin sahibi olmayan ve yağmadan pay kapmak için kişiliklerini pazarlayan 'esnaflar', 'kasaba bakkalları' olmaktan öte bir nitelik taşıyorlardı» (s. 48-49).

49'lar olayı da şöyle verildi Rızgari 3'de;

«DP'nin son dönemi traji-komik bir operasyonla Kürdistan'lı aydınları zindanlarda bırakarak yapılmıştır. Söz konusu operasyon, 49 Kürt aydını nı 'komünist-kürtçü' isnadı ile ve son derece gizli bir tevkifatla gerçekleştirildi. Operasyon bizzat Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve İçişleri Bakanı Namık Gedik ve MİT yetkilileri tarafından hazırlanmıştı. 'Tevkif' olayına yayın yasağı bile konuldu. Fakat olay, kısa sürede duyuldu. Olay 17 Aralık 1959 günü cereyan etmişti. 6 ay sonra 27 Mayıs darbesi yapıldı.» (s. 50)

«ÖY» soruyor: «ırkçı olmayan ve demokratik ilişkiler bunun neresinde?» (Demokratik sözcüğü Rızgari'de tırnak içinde kullanılmıştı.)

Cevabını bırakalım Rızgari 3'ün bütünselliğini —sadece bu alıntı— vermiyor mu? Ama 1959'un Aralığı ile 1948'leri, 50'leri birbirine karıştırırsanız şüphesiz kafa karıştırıcı sorular oldukça bollaşır. Ne var-

ki «ÖY» burada durmuyor, çünkü DP'nin ortaya çıkışı gelişme sürecinin özelliklerini biliyor. Ve Rızgari'ye bir sürü abuk-sabuk suçlamalar yönelttikten sonra kendi kendisini yalanlayarak şöyle devam ediyor:

«DP, yine oy avcılığı için Kürt şeyh ve ağalarına nüfuzlu dedelerine, burjuvalarına giderken, terör yöntemlerine karşı olduğunu, Kürtlere daha iyi davranılacağını yer yer fısıldadı. Demokrat Parti zaten başlangıçta Türkiye'de genel olarak kitlelere demokrasi ve geniş özgürlükler, ucuzluk vaad etti. Tek parti diktasından, jandarma dayığından, ağır vergilerden bıkmış halkın DP'ye koşması, ilerici, demokrat aydınların da DP'yi başlangıçta desteklemesi bundandı.» (s. 28, s. 17) Ve soruyor: «ama sözünü tuttu mu?»

Sözünü tutup-tutmadığını Rızgari 3'de görebilirsiniz. Ama Kürt hakim sınıfları ile kurulan ilişkinin Rızgari'de konulan biçimiyle ve bu kadar açık olarak kabul ettikten sonra eleştirinin ne menem şey olduğunu kendi ifadesiyle «bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu» ya da gene «ÖY»nun kendi ifadesiyle «kendi içinde dö-külen» tutarsızlığını görmek daha önemli!

«ÖY», cımbızlama yöntemi ile yeni yeni türeyen «ağa»larla ilgili olarak da sayfalar boyu yazıp duruyor. Gözüne bir tek yerde çarpmış bu. Rızgari'yi ağa-

ların kuyruğunda göstermek önyargısı var ya. Hasbel kader ne bulduysa onunla oynayıp duracak. «ÖY», yazarlarından Kemal Burkey bu yeni «ağa»ları, 1970'lerde şöyle koymuştu:

«Ağalar, ağa-dedeler, hatta şeyhler ticaret yapıyorlar, topraklarını traktörle işliyorlar. Banka kredilerinin aslan payı onların. Encümen azası, Belediye başkanı, mebus, bakan da oluyorlar. Partiler onların avuçlarında. Şimdi 'Kürdistan Emirliği' davasını gören bir Şeyh Said yok, ama, meclislerde grup sözcülüğü filan yapan 'doçent şeyhler' var... Şimdi Dersim dağlarında hüküm ferman olan bir Seyit Rıza yok, ama aynı dağlarda çıkan ve önce İskenderun'a oradan da İtalya ya, Amerika'ya sevk edilen krom madeninin ulaşımından önemli miktarda komisyon alan torunu var... Doğulu feodalite kalıntıları şimdi bürokrasi ile rahat anlaşıyorlar. O günden bu yana kravata ve fötr şapkaya alıştılar». (Emek, s. 6, s.16)

Demek ki, maddi hayatın şartları kitle bağı, kişiye doğruları (eksik de olsa) (42) kolay kavratıyor. Ama, «ÖY»nda cisimleşen sağ oportünizmi üretip, metropolün darmaduman havasında, emin korunaklarda

«teori» üretenler için, doğruları tartışarak derinleştirmek, bilgi üretmek, üretilen bilgiyi kitlelerin kavrayabileceği, kullanabileceği düzeylere taşımak, mücadeleden hizmetine sunmak yerine kör doğuşu tercih ediliyor.

Diyor ki «ÖY», «Rızgari, onların yeni yeni türemiş olduğunu da söylese de bir takım 'ağa'ların ve onların Kürt halkı üzerine yıkılan mezaliminin farkında» (S. 28, s. 12).

Mantığını bu çarpıklığın üzerine kurduğu için de «ÖY» eleştiri yerine tahrifatı, suçlama ve karalamayı, iftirayı oturtuyor.

Sermayenin «dinsizlik ve milliyetsizlik» karakteri üzerine söylenenler de bu perspektifte. Sömürü için, sömürülenin dini ya da milliyeti hiçbir şey ifade etmez. Esas olan sömürüdür. Ama, burjuvazi, gene, sömürü için din ve milliyet öğelerini sonuna kadar kullanır. Ki zaten milliyetçiliğin ortaya çıkışı, burjuvazinin ortaya çıkışı ile yaşıttır. Bu, pazarın kontrolünü, birleştirilmesini gerektiren en önemli faktördür. Ve bunlar öyle ahım şahım bilgiler değil. Sosyalizmin alfabesi ile birlikte öğrenilen ilkel bilgilerdir. Bu bilgilerin ilkel olmaları onların temel bilgiler olmalarını ortadan kaldırmaz.

Rızgari 3'de birkaç kez okuyucunun dikkatini şu noktaya çektik:

42) K.Burkey'in bu görüşlerinin bir eleştirisi için bak. İbrahim Kaypakaya/Bütün Yazılar s.161,162 (tufan y.,1.b.,Ekim 1976)

«Bu yazıda özellikle 'Seçim' siyaseti ile ilgili belirlemeler ve önermeler yapacağımızdan bu çok hassas dönemleri ve bu dönemlerin tahlillerini son derece sınırlı tutmaktayız. (...) Okuyucunun bilgilerini tazelemek, —sözünü ettiğimiz dönemlerin ve bu dönemlerin sosyo-ekonomik ve siyasal eleştirilerini, Kürdistan'ın sömürgeleşmesinde oynadıkları rolleri ele alıp tartışma umudunu saklı tutarak— bu önemli evreleri hatırlatmak, özellikle bu evrelerde sömürgeci parlamentonun Kürdistan'la ilgili işlevini göstermek,» bu bölümün başlıca hareket noktalarıdır. (s. 49)

«ÖY» ise, stratejik konuları atlayıp, bunları bilinçli olarak karmaşıktırıp Rızgari'yi yerden yere çalmak için, kendi deyimi ile «bin dereden su getiriyor.»

Şu yukarıdaki konuları önyargısız ve içtenlikle değerlendirelim. Yapılan iş eleştiri midir, yoksa demagoji mi?

Bu demagojidir. Ve yapılan işin adı, devrimci literatürde, siyasi iflas, ideolojik körlüktür.

«ÖY» soruyor: «Niçin burjuva olmayanlar burjuva yetiştirmek için çabalıyorlar?»

Bu soruya Mustafa Kemal 1923'lerde şöyle cevap vermiştir:

«Kaç milyonerimiz var? Hiç. Binaenaleyh biraz

parası olanlara da düşman olacak değiliz. Bilakis memleketimizde birçok milyonerin, hatta milyarderin yetişmesine çalışacağız.» (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, e. 2, s. 98)

Ve Osmanlı Paşası İnönü şöyle cevaplıyor bu soruyu:

«Cumhuriyet Halk Partisi'nin prensipleri Atatürk'ün düşüncesini gösteriyor. Başından beri özel teşebbüsü esas tutmuş ve ölünceye kadar bu prensibi tatbik etmiştir.» (Abdi İpekçi; İnönü Atatürk'ü Anlatıyor, s. 39)

«Peki onlar iktidarı nasıl almışlar?» diye soruyor «ÖY». Bunun için yüzlerce ciltlik kitap var, herhangi birini okuyun yeter. Sadece Rızgari 1 ve 2'de kısmen verilen Şeyh Said 1925-Silahlı Miting incelemesini okumanız da yeter.

Bu bürokratların, kendileri için burjuva seviyede çıkarlar sağladığını belirtmiştik. (*) «ÖY» bunun al-

(*) Örneğin, paşalık üniformasını Erzurum'da çıkarıp, sivil giysileri giyen Mustafa Kemal meteliksiz bir bürokrattır. Ama, 1936'larda bir numaralı burjuva durumuna gelmiştir. Kemalist Doğan Avcıoğlu'nun ifadesi ile «örnek müteşebbis» olmuştur. Meteliksiz Mustafa Kemal'in, ya da asker Mustafa Kemal'in, burjuva Atatürk haline geldiği zaman, mal varlığı şöyleydi: Yeri gelmişken bürokrat-burjuva Atatürk'ün mal varlığına kı-

saca bir göz atalım:

Araziler:

- a-582 dönüm çeşitli meyva bahçeleri,
 - b-700 dönüm fidanlık (650 bin fidan var),
 - c-400 dönüm Amerikan asma fidanlığı (560 bin kök bağ çubuğu var)
 - d-220 dönüm bağ (88 bin bağ çubuğu var)
 - e-370 dönüm sebze bahçesi,
 - f- 220 dönüm zeytinlik (6 bin 6 yüz ağaç)
 - g-27 dönümlük portakallık (1654 ağaç)
 - h- 15 dönümlük kuşkonmazlık,
 - r-100 dönüm park ve bahçe,
 - k-2650 dönüm çayır ve yoncalık,
 - l-1450 dönüm yeni tesis edilmiş orman,
 - m-148 bin dönüm ziraate elverişli arazi ve mer'a,
- Toplam: 154 bin 720 dönüm arazi.

Bina ve tesisat:

- a-45 adet büyük ve küçük idare binası ve ikametgah bütün mefruşat ve demirbaşlarla beraber,
 - b-7 adet 15 bin baş koyunluk ağıl,
 - c-6 adet Aydos ve Toros yaylalarında mandra,
 - d-8 adet at ve sığırlara mahsus ahır,
 - e-7 adet umumi ambar,
 - f-4 adet hangar ve sundurma,
 - g-4 adet lokanta, gazino ve eğlence yerleri, lunapark,
 - i-2 adet fırın,
 - k-2 adet çiftlik,
- Toplam: 51 bina.

Fabrika ve imalathaneler:

- a-Bira fabrikası,

b-Malt fabrikası,

c-Buz fabrikası,

d-Soda ve gazoz fabrikası,

e-Deri fabrikası,

f-Ziraat aletleri ve demir fabrikası

g-2 süt fabrikası (Biri Ankara'da biri Yalova'da)

h-2 yoğurt imalathanesi (Ankara, Yalova)

i-Şarap imalathanesi,

k-İki taşlı, elektrikle işleyen bir değirmen,

l-Bir çelik fabrikasının %40 hissesi (İstanbul'da)

m-15 bin teneke beyaz peynir, 600 teneke tuzlu, yağ yapan iki imalathane,

Umumi Tesisat:

a-İki tavuk çiftliği, (Ankara, Yalova)

b-İki özel iskele ve liman tesisatı (Yalova)

c-5 satış mağazası, bütün tesisat ve demirbaşları ile (İkisi İstanbul, üçü Ankara'da)

d-Orman Çiftliğinde özel sulama tesisatı, kanalizasyon, telefon tesisatı, elektrik tesisatı, küçük beton köprüler, özel yollar, içme suyu dağıtım şebekesi, Yalova çiftliklerinde özel su tesisatları, teelfon, elektrik tesisatları, küçük beton köprüler ve yollar.

Silifke Tekir çiftliğinde: Özel sulama tesisatı, beton köprüler, e-Orman çiftliğinde kurulu çiftlik müzesi, ufak çapta hayvanat bahçesi, bunların işletme levazımı ve bütün demirbaşlarh.

Canlı demirbaşlar:

a-13 bin baş koyun,

b-443 bağ sığır,

c-69 baş cins at ve 58 çoban merkebi.

tını çizip, önüne bir sürü soru işareti koymuş. İlginç. Burjuvazinin anti-feodal bir devrimle değil, evrimleşerek feodal üretim biçimin içinden çıkıp geldiği haliyle sürecin başında bir güç olmadığı açıktır. Burjuvazinin —özellikle de ticaret burjuvazisinin— oluşumu, kapitalist sömürgeciliğin Osmanlılarla olan ilişkilerinin bir ürünüdür. Yirminci yüzyılın başlarından itibaren siyaset sahnesinde görünmüşse de 1919-22'lerde

Cansız demirbaşlar:

a-16 adet traktör, 13 adet harman ve biçer-döver makinası ve ziraat alet ve edevatının tamamı,

b-35 tonluk bir deniz motoru (Yalova'da)

c-5 adet kamyon ve kamyonet,

d-2 adet binek otomobili,

e-19 adet çiftliklerde kullanılan binek ve yük arabası,

Atatürk'ün arazilerinin üzerinde kurulu çiftlikler ise şunlar: Orman çiftliği, (Ankara'da; Orman, Yağmurbaba, Balgat, Macun, Güvercinlik, Takar, Etimesut, Çakırlar, çiftliklerinden meydana geliyor)

Yalova'da Millet ve Baltacı çiftlikleri.

Silifke'de, Tekir ve Şovalye çiftlikleri.

Dörtöyol'da portakal bahçesi ve Karabasmak çiftliği.

Tarsus'da Puloğlu çiftliği. (43)

- 43) Mazhar Leventoğlu/Atatürk'ün Vasiyeti, zikreden Fethi Naci/ Atatürk'ün Temel Görüşleri s.72; İsmail Cem, yagk.ss.291-295; Doğan Avcıoğlu/Türkiye'nin Düzeni s.246 vd.

bile siyasi iktidarı ele geçirecek niteliklere sahip değildir. 1919-22'lerde savaşa fiilen öncülük etmemiştir.

Savaşa öncülük edenler de doğal olarak iktidarı ele geçirmemişlerdir. Ve iktidarın bütün olanaklarını kullanarak «kendileri için burjuva seviyede çıkarlar» sağlamışlardır. Ki bu da doğaldır.

«ÖY» dogmaları eylem kılavuzu olarak kabul eden, varsayımlara, önyargılara dayalı «bilimsel» görüşleri bir yana bırakıp olgulara, olgusal ilişkilere, sürecin somut gerçeklerine gelse, elbetteki ortak paydalarda tartışmak mümkün. Ama, «eleştiri için eleştiri» zorlaması, onu, tepesi üzerine oturmuş, siyasal-ideolojik kemikleşmelere götürüyor. Örneğin, 4 sayı devam eden «Milli Mesele» yazısı bu konuda ilginç bir örnek. Us-taların verilecek en mükemmel biçimde verdikleri eserleri, tırnakları açarak altalta sıralamak marifet değildir. Evrenselde takılıp kalmak marifet değildir. Görev, evrenseli özgüle indirgeyebilmek, somut durumun somut tahlilini yapabilmektir. Ama «ÖY» bunu yapmaktan titizlikle kaçınıyor. Kaldı ki, Rızgari'nin Seçim Siyaseti'nin eleştirisi adı altında yaptığı da, Rızgari'de tartışılan temel tezlerin stratejik niteliklerin irdelenmesi değil, kaba demagoji ile stratejik nitelikleri ayıklayıp taktik sorunlar üzerinde —deyim yerinde ise— gevezelik etmektedir. Rızgari'de Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinin, se-

çim siyaseti'nin şah damarı olan TC Parlamentosunun fonksiyonları, Kürt halkı ile sömürgeci devlet arasındaki uzlaşmazlık gözardı ediliyor. «ÖY»nun bu konuda söylediği doğru dürüst bir cümle var; «Kürt halkı, Türkiye'de Türk halkı gibi oy hakkına sahiptir. Bu hakkı niçin Türk halkı gibi kullanmasın, niçin daha ileri ve demokratik bir yönde kullanmasın.» (S. 27, s. 19)

Ama sorun bu mu? Bu belirleme reformist sosyalistlerle, Marksistler arasındaki farkın billurlaşmış ifadesi değil midir?

Evrensel doğruları papağan gibi tekrarlayarak durulursa elbette «hata» yapılması mümkün değil. Örneğin, sömürgecilik konusunda ustaların tahlillerini alt-alta sıralayarak anlatmak mümkün. Esas olan bu doğruların ışığında Kürdistan'ın statüsünü çözümlemektir.

Feodalitenin çözülüp dağıldığı ve burjuvazinin yükselmeye başladığı bir dönemin özgün iktidarı olan Kemalizm'i (ortak paydalardan da yararlanarak) yerli yerine oturtmak zor iş. Bu zor işi şu ya da bu biçimde yüklenenler var. Bu çabalar hergün daha çok gelişmekte, zenginleşmektedir. Genel doğrularla yetinip, varsayımlarla oyalanmaktan bir sonuca varılması mümkün değil. Bu arada hatalar olmayacak mı? Elbette olacak. Ve zaten olmaması düşünülemez.

Bu bölümü Kalinin'in büyük dersler çıkarılması gereken şu sözleri ile noktalayalım:

«Marksizmin kelimesi kelimesine bilinmesi, Marks'ı kelimesi kelimesine bilen her kişinin her soruna Marksistçe yaşayabilmesi demek değildir. Eğer her insanın Marksist olması için yalnızca Marks'ın, Engels'in, Lenin'in, Plehanov'un eserlerini tanınması ya da onları az çok öğrenmesi yeterli olsaydı, o zaman hiç kuşkusuz ki, sıcak ekmek gibi Marksist pişirirdik.» (44)

Marksizmi öğrenmek demek, Marksist yöntemi öğrendikten sonra, uğraşınıza bağlı tüm diğer sorunlarda da Marksistçe çözümler getirmeyi başarabilmek demektir. (...) Doğru bir çizgiyi başarmak demektir. Doğru bir Marksist çizgiyi tutturabilmenin yolu ise, çalıştığınız her alanda eksiksiz bir uzman olmanızı gerektirir (45)

İcazetli Sol

«ÖY» şöyle diyor:

«3 sayıcık çıkabilen ve bu üç sayıda herhangi bir 'temel tez' getirmek şurda kalsın, garip bir

44) M.İ.Kalinin/Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak s.17 (Ser y.,lb., Aralık 1976 Ank)

45) yagk. s.12,13

kafa karışıklığının, düşünce salatasının eşsiz örneklerini veren Rızgari burjuvazinin onca baskısına, hapis, işkence, öldürme yöntemlerine karşı yıllardır mücadele veren sosyalistleri, onların örgütlerini bir kalemde 'icazetli sol' diye niteleyip geçiyor. Ve böyle yapmakla da yakayı ele veriyor.» (s. 28, s. 36) (*)

Rızgari'nin, «ÖY»nun kafasını karıştırdığı açık. Sosyalistlerle ilgili çarpıtmaya gelince, «ÖY»na 3 sayıcık dediği Rızgari 1, 2 ve 3'ü yeniden ve defalarca okumasını salık veririz.

Rızgari 2, s. 8'de sorun şöyle konulmuştur:

«Öte yandan bay Nadi, tel örgülerin, silahların ve bin türlü zulüm ve zindanın arasında, sömürge mahkemesinde varlık mücadelesi verenlerle, bulvar kahvelerinde çene çalanları, Fransız kızlarına hoş görünmek için çalım atanları birbirine karıştırıyor. Bu bilinçli bir karıştırmadır. Hesaplı bir tavidir. (Özgürlük Yolu dikkatle okusun.) Kaldı ki Türk sosyalistleri de ortadadırlar ve döne döne döğüşmektedirler. «Elin oğlu/Sen-Mişel'de/Koyuvermiş sakalı/ Neylesin Bizim Köy'ü/Nit-sin Mahmut Makal'ı» popülizminin zevzekliğini teşhir eden Türk sosyalistleri, idam sehparında,

bombardıman altında sınav vererek mücadeleyi yürütmektedirler. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bu gerçek militanları ile, militarist burjuvazinin maskeli ajanlarını, Kemalizmin dalkavuklarını ikinciler lehine birbirine karıştırmak egemen sınıfların işidir.»

Demek ki, bir kalemde «icazetli sol» diye nitelenip geçilmiyor. Tam tersine «icazetli sol» üzerinde ısrarla durulmuştur. İcazet siyasetinin hıyanet belgeleri verilmiştir. Bu açıktır. Buradan çıkarak, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin gerçek militanlarını, icazetli sol'un oportünistleri ile aynı kefeye koymak «ÖY»na nasip olmuştur. Ama yapılan iş, bir dik-katsizlik değil, bir tek paragrafa saplampa, olguyu genelleştirmek, böylece çarpıtmaktır. Bilerek yapılan bir iştir. Bilinçli bir tavidir. Rızgari'nin, maskelerini yırtarak teşhir ettiği icazetli sol'a «ÖY»nun mavi boncuk dağıtarak, flört ettiği sol'a son derece ucuz bir yöntemle sinyal verilmektedir. Bu sinyal, «ÖY»nun bütün sayılarında gözlemlenebilir. Bu tavır «ÖY»nun sosyalizme ambargo koyma saplantısıdır. «ÖY» kendi siyasi ideolojik-perspektifinin dışında bulunan anti-sömürgeci güçleri «Kürt feodallerinin, burjuvalarının kuyruğunda gidenler» olarak suçlamaktadır. Bu suçlamaları en kaba biçimiyle Rızgari'ye yöneltmektedir. Ama, 21-22. sayılarından itibaren, eklektik de olsa,

henüz yerli yerine oturmasa da, o yana bu yana yalpalayıp dursa da Rızgari'nin siyasal ve ideolojik perspektifi içinde seyretmeye başladığını görmüyor. Bilmemelikten geliyor.

«Rızgari'nin özel eki'nde dergimiz için «Türkiye'de icazetli solun kokuşmuş oportünizmini Kürdistan'a taşıma görevini gönüllü olarak üstlenen Özgürlük Yolu» deniliyor. Rızgari'nin bu şatafatlı suçlamalarından örkeye kapıldığımız sanılmasın. Tersine onun bu tür sözlerini bir palyaçonun şakalarını ciddiye aldığımız kadar alırız, ancak. Böylesine gülünüp geçilecek şeylere karşı kendimizi savunmak için ,değil, Rızgari'nin bu sözlerinin ne anlama geldiğini belirtmek için bu suçlamaya (!) dokunduk.»

Rızgari'nin «bir palyaçonun şakaları olarak» ele aldığı bu sözlerinin ne anlama geldiğini ise şöyle açıklıyor «ÖY»:

«Aslında Rızgari bu sözlerle, şimdiye kadar sosyalizm düşmanlarının ağa ve bey kuyrukçularının, burjuva ideologlarının yaptığını yapıyor. O, Kürdistan'ı sosyalizme kapamağa çalışıyor. Sosyalizmi 'yabancı bir ideoloji' sayan burjuva mantığına yaslanıyor.» (s. 36)

Önce şu sorunun Rızgari'de nasıl ortaya konduğuna bakalım: icazetli sol nedir?

Rızgari 3, sayfa 13 vd.;

«Ortadoğunun ortasında, böylesine dört bir yanından sarılarak bütün değerlerine tecavüz edilen Kürdistan'ın ulusal demokratik hakları için sürdürdüğü ve sürdürmekte de kararlı olduğu mücadelesini devrimciler gözardı edebilirler mi? Şayet teorik muhtevaları cılız ve tavizler üzerinde kurulmamışsa, ideolojik yapıları 'milli' devletlerinin icazeti ile biçim almamışsa, siyasi alanda devrimciler bu sorunun üstüne gitmekle kalmaz, fakat aynı zamanda talepleri programlaştırırlar da. Yukarıda belirttiğimiz temel yanlışın (BK: s. 5-13) doğal sonuçları olarak üreyen gerçekler ile Kürdistan'ın mücadelesini programlaştırmadıkları için, Türkiye şartlarında sosyalizm, genel anlamı ile bir icazet siyaseti olarak gelişme «şansını» korumak zorunda kalmış ve bu nedenle de tırnak içinden çıkamamıştır.»

Bu belirlemeye bir örnek verelim: Aynı sayının 83. sayfasında 1950 sonrasının Vatan Partisi'ni saymazsak 1973'lere kadar Türkiye'de biricik legal sol parti olan TİP'in 1962'lerde sosyalizm adına Türk milliyetçiliğini nasıl değerlendirdiği icazet siyasetinin kokuşmuşluğunu görelim:

«Kişiliğini kurtuluş savaşında bulan Türk milliyetçiliği halkçılıktan ayrı düşünülemez. Türk devletine yurttaşlık bağı ile bağlı bulunan herkes Türktür. Türk milliyetçiliği ulusun bütün fertlerini kaderde kıvançta ve tasada ortak, bölünmez bir bütün sayan; milletimizi, dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip, kişiliği olan bir üyesi olarak bilimde, teknikde, kültürde, ekonomide ve toplum hayatının her alanında daima yüceltmeyi amaç bilir. Türk milliyetçiliği, başka milletleri aşağı gören, ırkçı, saldırgan ve sömürücü bir ideoloji asla değildir.»

Şaşırmayın. Bu tarih «öncesi» bir belge değil. 1925'lerde «burjuvazi ile kozumuzu sonra paylaşıyoruz» diyen ve katliamlara alkış tutan sosyal-şovenlerin sözleri de değil. 1962'ler, 65'ler, 67'ler Türkiye'sinde sosyalist olduğunu iddia eden bir partinin programıdır.

Rızgari 1'de, s. 25'de şöyle koyduk sorunu:

«Kemalizm (Türk milliyetçiliği) ırkçı bir ideolojidir. Dünyada eşine az rastlanan bir ırkçılık. Kürt halkının ulusal-demokratik haklarını gasbedebilmek için 'Kürt diye bir ulus yoktur, herkes Türktür; Türk olduğu için mutludur' felsefesi Kemalizmin felsefesidir. Bunu uygulayabilmek

için devletin bütün olanakları seferber edilmiştir. Bunu kabul etmeyenler için, aksini savunanlar için yapılan şey zulümdür, baskıdır. Oysa, dünyanın hiçbir yerinde bir halk yok sayılarak ulusal-demokratik haklarının gasp eylemine giren olmamıştır. Bu bakımdan Kemalizm dogmatiktir. Bu dogmatiklik yalandan, inkardan, kaynaklanmaktadır. Kemalizm, aynı zamanda bilim karşıdır. Bilim düşmanıdır. Çünkü Kemalizm, bilim üretmeyi yasaklamış; inançları, dogmaları, bilime egemen kılmıştır.»

Rızgari 3, s.19'da:

«Türkiye şartlarında anayasanın bu temel özelliği, yani, üretim araçlarının mülkiyetini gaspeten hakim sınıflar diktasının, kapitalist mülkiyetin korunması, kalıcı kılınması ve onanması işlevini üstlenen bu temel özelliği yanında, en az bu kadar temel olan bir diğer özelliği de, Kürt ulusunun sömürgeleşmesini onaylayan ve kalıcı kılan kurallar bütünü olmasıdır. Bu bakımdan bu anayasanın 'eksiksiz, tastamam uygulanması' önerisi, Kürdistan'ın sömürge statüsünün, eksiksiz, tastamam kabul edilmesi ile eş anlamlıdır. 'Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alan' bu anayasa etrafında kopartılan şamata ise, tecrik olarak ekonomiyi kontrol altına alan hakim sınıf-

ların bunu siyasi iktidarda sağlama çabalarının abartılması, emekçi sınıf ve tabakalara yanlış hedefler gösterilmesi ve haksız tercihler ile karşı karşıya bırakılmaları olarak değerlendirilmelidir.»

Burada bir noktayı belirtelim: 1961 Anayasası, burjuvazinin en ileri Anayasasıdır. Türk burjuvazisi için günümüze kadar bu Anayasa'dan daha ileri bir yasa getirdiği iddia edilemez. Burjuva demokrasisi için bu Anayasanın işlerlik kazanması da önemlidir. Ama Türkiye toplumu heterojen bir toplumdur. Bu da, asla gözardı edilemez bir olgudur. Hal böyle olunca Anayasa'da ifadesini bulan «Hakimiyet kayıtsız şartsız Türk milletinin» maddesi, Kürt milletinin köleliğinin tes-cili demektir.

Rızgari 3, s. 125-126'da;

«Hem Türkiye'nin doğusunda bir halkın —Kürt halkının— yaşadığını kabul edeceksin ve bunu bir parti kongresi kararı olarak ilan edeceksin, hem de bu halkın tabii asimilasyonuna taraf olduğunu belirteceksin. Parti, ilgili karar nedeni ile kapatılmak için mahkemeye verilecek, durumun anti-demokratik niteliğini teşhir edeceğine, militarizmin kuyruğuna şıkışıp bin dereden su getireceksin. Bir de sosyalist olduğunu iddia edip, ulusla-

rın kaderlerini tayin hakkı üzerine inciler döktüreceksin.»

«Türkiye'de sol siyasi yelpazenin icazetli muhtevasının ilginç bir ölçüsü olan bu belirlemeden sonra şu noktayı da vurgulayalım:

Sol siyasi organizasyonlar sadece siyasi partiler kanununun ilgili hükümleri (Md. 85, Anayasa Md. 27) nedeni ile değil, teorik muhtevaları ve ideolojik biçimlenmeleri itibarıyla Kürdistan'ı yorumlamamaktadırlar. Yorumlayamazlar da! Ama, oturup ırkların ırkları, bölgelerin bölgeleri sömüremeyeceği gibi 'derin' keşiflerde bulunurlar; aynı zamanda Kürt devrimcilerine ağız dolusu küfürler ederek ve jurnalleyerek yaparlar bunu.»

Alıntıları uzatmaya gerek yok. İcazet siyasetinin devrimci siyaseti nasıl boğazladığı, icazetin sonuç olarak nasıl bir uzlaşma ve teslimiyeti getirdiği açık ve Rızgari'nin üç sayısında da bunların örneklerini bulmak mümkün.

Genel olarak bilinir ki: «egemen sınıfın düşünceleri bütün çağlarda egemen düşüncelerdir, aynı zamanda: başka türlü söyleyecek olursak, toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, aynı zamanda, egemen manevi gücüdür de. Maddi üretimin araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda entellektüel üre-

timin araçlarını da emrinde bulundurur...» (46) İcazet siyaseti esas olarak bu egemen sınıfın egemen düşüncelerinin çerçevesinde «bilgi» üretme faaliyetidir.

Böylece icazet siyasetinin genel olarak iki temel ögesi ortaya çıkıyor: **Birincisi**: proletaryanın siyasi, ideolojik-örgütsel mücadelesini, siyasi iktidarı ele geçirme mücadelesini, burjuvazi için kabul edilebilir duruma getiren, Marksizm-Leninizm'i devrimci muhtevasından boşaltarak revize eden, reformist, uzlaşma ve teslimiyet siyaseti ve buna bağlı olarak **ikincisi**: sosyal-şovenizmde billurlaşan Kürdistan siyaseti. Yani Anayasa'da belirlenen «Hakimiyet kayıtsız şartsız Türk milletindir» ilkesi doğrultusunda «devlete yurttaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür» maddesi çerçevesinde «doğu ve güney-doğulu vatandaşların» reddedilen ulusal varlığı ve gasbedilen temel demokratik haklarının inkarı üzerine kurulu, resmi devlet ideolojisinin dolaylı ya da dolaysız onaylanması.

Açalım:

Mustafa Suphi ve arkadaşlarının Karadenizde katledilmelerinden sonra Ankara hükümetinin komünistlere karşı düşmanca girişimleri asla durmadı. Gerçi Mustafa Kemal'in de içinde bulunduğu muvazaalı (danışıklı döğüş) resmi «komünist» partisi de kurul-

du ama, bu, Kemalistlerin anti-komünist eylemlerini ortadan kaldırmadığı gibi, sadece komünistlere karşı değil, demokratlara, ilerici kıpırdanmaları olan küçük-burjuva entellektüellerine karşı bile yaşama hakkı tanınmadı. Doğrudan doğruya Çankaya'ya bağlı olan İstiklal Mahkemeleri marifetiyle, bunlar idam edilerek, ağır hapislere çarptırılarak susturuldular. Ve daha 1921'lerde Komüntern'in 4. Kongresinde Türkiye delegesi Orhan Büyük Millet Meclisinin bir ihanet hükümeti olduğunu belirterek eylemlerini teşhir ettir. (47)

1925'lerde sosyal-şovenizm billurlaştı. Kürdistan'ı sömürgeleştirmek isteyen ve bu yönde vahşi bir imha hareketine girişen kemalistler, sosyal-şovenler tarafından «burjuvazi ile kozumuzu sonra paylaşırız» avuntusu ile arkalandılar. Alkışlandılar. Kemalistlerin Kürdistan siyaseti, devletin resmi ideolojisi, sosyal-şovenler tarafından uluslararası düzeyde, Komüntern (III. Enternasyonal) düzeyinde savunuldu. «Komünist»lerin yayın organı olan Orak-Çekiç, «müfrit sol burjuvazinin tırnakları kafalarına karunuvustayı dolamış yobazların gırtlaklarına sarıldı» diyerek II. Enternasyonal'in dönek liderlerinin, Kautsky'lerin müritliğini yaparlarken, 1921'lerde bir ihanet hükümeti olarak teş-

46) K.Marks-F.Engels/Seçme Yapıtlar 1 s.55,yagb.

47) Zikreden K.Steinhaus/Atatürk Devrimi Sosyolojisi s.115 (Sander y.,lb, 1973 İst) Tam metin için bak. Halkın Yolu S.14,s.16

hir edilen Mustafa Kemal hükümetlerini 1925'lerde —yanlış bilgilerle yanılttıkları— III. Enternasyonal organlarında şöyle tarif ettiler:

«Kemal —Atatürk— genel olarak milli kurtuluş hareketini temsil etmektedir ve Türkiye'nin demokratlaştırılması ve feodal kalıntılar ile müslüman din adamlarının etkisinden kurtarılması için çalışmaktadır. Kemal'e karşı, ilk olarak emperyalizm, ikinci olarak feodal ağalar, üçüncü olarak din adamları ve dördüncü olarak liman şehirlerinin yabancı sermayeye bağlı ticaret burjuvazisi mücadele etmektedir. (48)

Ve denilmektedir ki:

«Bugün söz konusu olan sadece doğu anadoludaki ayaklanmanın bastırılması değil, aynı zamanda bizzat harekete geçmek için doğuda yeni başarılar kazanılmasını bekleyen Anadolunun her tarafındaki ve İstanbul'daki tüm karşı-devrimci güçlerin ezilmesidir.» (49)

Ayrıca, Fethi Bey kabinesinin düşürülmesinden

sonra kurulan İsmet İnönü kabinesinde «birçok radikal ve solcu politikacının yer aldığı» ifade edilmekte, «İsmet Paşa hükümetinin temel işçi yasalarını bir an önce çıkartması ve Türk proleteryasının ana taleplerini karşılaması, güçlerini birleştirmiş olan gericiliğe karşı, verdiği tehlikeli mücadele onun İstanbul, Zonguldak, İzmir, Ergani' (!)nin işçi kitleleriyle ittifak yapmasını sağlayacaktır.» (50)

Bilindiği gibi 4 Mart 1925'de, bu tahlillerin yapılmasından 7 gün önce ünlü Tavriri Sükun kanunu kabul edilmiş ve işçi sınıfının siyasal ve sendikal mücadelesi yasaklanmış, sosyalist ve demokratik hareket bütün birimlerde vahşice boğazlanmış, 1 Mayıs uluslararası birlik ve dayanışma günü de bu dönemde «Bahar Bayramı» olarak ilan edilmiştir.

TKP Programı 1926'larda «Kemalist Partiye karşı mücadelenin başlıca amacı bu partinin halk düşmanı yüzünü yabancı emperyalizmle uzlaşma yönündeki gelişmesini (...) açığa çıkarmaktadır» (51) diyor, ne var ki 1938'lerde sosyal-şovenler hâlâ «Kemalist hükümetin enerjik reformlarından» (52) dem vurarak Dersim katliamını «eşkiya çetelerinin barınakları»nın

50) yagk.s.21-22

51) Doğu Perinçek/Sahte TKP'nin Revizyonist Programının Eleştirisi s.46 (Aydınlık y.lb.,Aralık 1976 İst)

52) Kürt Milli Meselesi yagk.s.84

48) Kürt Milli Meselesi s.15 (Aydınlık y. Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi 2,1.b.,Mart 1977 İst)

49) yagk.s.20

imhası, «feodal yöneticilerin zorbalığa dayanan rejimlerini tasfiye» etmek, «aşiret reislerinin mülkiyetindeki taşınmaz malları devletin mülkiyetine geçirmek», «adı Tunceli olarak değiştirilen Dersim'de Kürt aşiretlerinin yeni bir gerici ayaklanmalarından» (53) vs söz ederek bu görüşleri, yani sömürgeci TC devletinin resmi görüşlerini, Komüntern'in görüşü olarak sunmaktadırlar. Ağrı direnmesini, Güney Kürdistan'daki hareketleri, «Kürdistan'a özgürlük» sloganı adı altında çıkma eğilimi gösteren İngilizler tarafından silahlandırılan ve finanse edilen» hareketler, «Türkiye, İran, Irak ve Sovyetler Birliği arasında tamamen İngiliz nüfuzu altında bulunan ve Sovyetler Birliği'ne karşı askeri bir üs görevini yerine getiren tampon bir devlet» olarak değerlendirilmekte, Musul'un İngiliz emperyalistlerine bırakılmasını Brest-litovsk antlaşması ile aynı statüde görmekte, «Türkiye ile İran arasındaki dostluk ve Güvenlik anlaşmasını, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında imzalanmış olan dostluk ve tarafsızlık anlaşması ile gene Türkiye ile Fransa arasında Suriye sınırında tarafsızlık anlaşmasının mantıksal bir devamı olarak» değerlendirmekte, İngilizlerin, «Arap hürriyet mücadelesine karşı Kürtleri kulanma» siyasetinden söz etmektedirler. (54)

53) yagk.s.82,86

54) yagk.ss.48-67

Görüldüğü gibi, TC devletinin resmi ideolojisi sosyal-şovenler tarafından böylesine açıkça ve uluslararası planda, Komüntern düzeyinde savunulmakta, komüntern'in resmi görüşü haline getirilmek için olgular tepetaklak edilmektedir.

Konu, son derece ciddi ve kapsamlıdır. Bütün ayrıntıları ile ele alınacaktır. Çünkü tarih yeniden yazılacaktır, ve yazılmaya başlanmıştır bile. Biz icazet siyasetinin köklerine burada sadece değinerek geçmek zorundayız.

1962'lere gelindiği zaman, devletin resmi ideolojisi «solcu» aydınlar için bir aşağı bir yukarı kabul edilmiş durumdadır. Çünkü artık icazet, siyaseti boğmuştur. O kadar ki, «solcu» aydınlar, milliyetçiliği, üstelik ezen ulus milliyetçiliğini, halkçı, başka milletleri aşağı görmeyen ırkçı ve saldırgan olmayan, hele sömürücü ise asla olmayan bir ideoloji olarak parti programlarında savunmuşlardır. (Yukarıda belirttik)

Marksizm-Leninizm'i devrimci muhtevasından boşaltarak revize eden, proletaryanın ve ezilen halkların bu biricik ve en mükemmel eylem rehberini burjuvazinin kabul edebileceği biçimde yontup kısırlaştıran oportünizm, elbetteki Kürdistan sorununu da resmi ideolojinin koyduğu sınırlar içinde ve zaman zaman onun gerisine düşerek çarpıtmak, ulusların kaderleri-

ni tayin hakkını iğfal etmek durumundan kurtulamazdı, kurtulamadı da..

Bu dönemlerde, burjuva milliyetçi aydınlar sorunu programlaştırma girişimleri içindedirler. «Solcu» Kurt aydınları ise icazetli solun manyetik alanı içinde soyut bir «doğu» sorunu üzerinde yalpalayıp durmuşlardır. «Doğulu halkımız», «doğu ve güney-doğulu vatandaşlarımız üzerindeki ırkçı-şoven baskılar» literatüre bu dönemde iyice yerleşmiştir. Sosyalist ve yurtsever Kürt gençlerinin örgütü olan DDKO (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) nun kurulduğu dönemlerde ise «halklar sorunu» «Halklara özgürlük» şiarı tartışmalara girmiştir.

«ÖY» esas olarak, icazetli solun «doğulu halkımız», «doğu ve güney-doğudaki ırkçı ve şoven baskılar» çerçevesinde hareket eden ve ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı ilkesini olabileceği en kötü biçimde kötürümleştiren, felsefenin, 1975 şartlarında reformizmle sulandırılmış bir uzantısıdır. Acil görevi faşizm mi, demokrasi mi? ikileminden çıkarak «ülke»nin demokratik bir ortama ulaştırılması olarak saptayan «ÖY» bu birinci sayısında «ilerici-gerici güçlerin yeni bir düzeyde son derece yoğunlaştığını», «dostu düşmandan ayırmak gerektiğini», «acil görevin faşizmi engellemek» olduğunu («ÖY» son sayısına kadar faşiz-

mi engelleme düzeyinde kalmıştır) belirttikten sonra «doğu»dan da şöyle söz etmektedir:

«Doğu illerinde hızlanan uyanış halkın yükselen sesi, onları (gericiler) çılgına çeviriyordu. Örneğin doğuda öyle valiler vardı ki, bir bildiri dağıtmayı, bir miting düzenlemeyi bile devlete karşı isyan sayıyorlardı. Nerede ise tuvalete gitmek için bile bazı ilgililerden izin almak gerekiyordu.» (s. 1, s. 3-6)

«Somut siyasi görevler, somut bir çerçeveye oturtulmalıdır» diyen Leninist ilke «ÖY»nun 1. sayfasında acil görevin tesbitinde böyle konuldu. «Doğulu halkımızın ırkçı şoven baskılara karşı mücadelesine» terfi etti ve Rızgari'nin çıkışından bir yıl sonra Mart 1977'lerden sonra «Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi» 'gündeme' getirildi, fakat, «ÖY» Rızgari'nin üç sayısı ile Kurtuluş Sosyalist Dergisi'nin altıncı sayısının üstünden atlayarak, «Kürdistan'ın sömürge yapısını ilk kez (abç) ekonomik, sosyal ve kültürel yönleri ile açığa kavuştur»duğunu da söylemeden edemedi. (s. 28, s. 36)

«ÖY», izin verilmiş olanı, işlenmesinde suç olmayı en azından yirmi sayı sürdürdü. Ve oyunu kuraları içinde oynadı. Gelişen şartların ve özellikle Kürdistan Cevabını bırakalım Rızgari 3'ün bütünselliğini

tan'daki anti-sömürgeci güçlerin tazyiki ile kendi okuyucusunun bile derginin genel siyasetinin yırtıp çıkması sonucu anti-sömürgeci perspektife girince, sömürgeci devleti de karşısında buldu. Dergiler toplatılmaya, yazılar hakkında davalar açılmaya başlandı. Çünkü oyunun kuralları değişmişti. Bu durumun genel olarak konumunu şöyle tahlil etmiştik:

«Sömürge halklarla sömürgeciler ve emperyalistler; proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadele hangi biçimde ve hangi düzeyde olursa olsun acımasızdır. (...) Anayasalar, yasalar ve burjuva demokrasisi —belli oranda ezilen ve sömürülen güçlerin mücadelelerinin de sonucu olarak— oyunun kurallara göre oynanması için oluşmuştur. Sömürücülerin ve sömürgecilerin, sömürü alanlarının daralmasına yönelik 'devrimci tehlike'nin başgöstermesine kadar oyun kuralları içinde oynanır. Ama sömürücüler ve sömürgeciler için böyle bir 'tehlike' başgösterdiğinde, oyun, yerini maddi hayattaki ilişkilerin gerçek kurallarına bırakır.» (55)

İcasetli Sol, oyunu kuralları içinde, oynuyordu.

55) Kahrolsun Sömürgecilik Yaşasın Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesi, teksir broşür ss.11-11

«ÖY» oyunu kuralları içinde oynadı. Ve «tehlike» işaretleri vermeye başladığı andan itibaren de oyunun kuralları, yerini maddi hayatın gerçek ilişkilerine bıraktı. Baskı yapıldı, bürosu arandı, hakkında dava açılmaya başlandı.

«ÖY», yukarıda değindiğimiz gibi resmi ideolojinin sınırlarının elverdiği oranda, kelime ve kavram oyunları ile, okuyucunun yorumuna sığınarak yayını sürdürdü. Ve esas olarak Kürdistan'a bakışı icazetli sol'un bakışı ile yakın benzerlikler içinde gelişti.

Örneğin TİP Genel Başkanı Behice Boran 1968'lerde şöyle diyor:

«Gerçekçi ve milletin ve yurdun bütünlüğünü koruyucu bir politika bu anlayışı göstermeyi zorunlu kılar. Modern devlet anlayışı ve anayasamızın Türk'ü tanımlaması da bunu gerektirir. (Sayın Boran'ın bu anlayış dediği ise bir üst pragrafta şöyle konuyor: bugünkü anayasamızın hükümleri muvacehesinde Türkçeden başka bir dil konuşan, sosyolojik özellikler gösteren, milyonlarca insanın millet topluluğu içinde ikinci dereceden bir yurttaşlar topluluğuymuş gibi muamele görmeyi, demokratik hak ve hürriyetlerden eşitçe yararlanmaktan engellenmeyi kabul edemeyeceklerini anlamak gerekir).»

Ve şöyle devam ediyor: «bizim kesin görüşümüz şudur ki doğu sorunu ancak, gerek ekonomik ve gerekse sosyal-etnik yönü ile ancak sosyalist düzende çözüme kavuşur.» (56)

1972'lerde Sayın Boran şu kanıdadır:

«Anayasanın tanıdığı hakları söz konusu ettiğimize göre ve anayasada Kürt asıllı yurttaşlarımızı halk olarak, ayrı bir toplumsal bütün anlamında haklar tanınmadığına göre, Kürt halkına halk olarak ayrı haklar tanınmasını önerdiğimiz sonucunu nasıl çıkarabilir.» (57)

Sayın Behice Boran'ın görüşleri gayet açıktır: «gerçekten de Türkiye İşçi Partisi hiçbir zaman Kürt asıllı vatandaşlarımız için azınlık hakkı veya statüsü istememiş, yalnızca bu yurttaşlarımıza uygulanan anayasa dışı baskıların kaldırılmasını talep etmiştir.» (58)

Bu görüşlerin anti-marksist, sosyal-şoven niteliğini eleştirmek gereksiz, ne var ki, sayın Boran 1974'lerde «doğu halkı» dil farkı dolayısıyla farklı muamele görmüyor. Bunu yaratan kapitalizmin eşitsiz geliş-

midir.» derken, çözüm yolu olarak: «Türkiye devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olduğu hükmü çerçevesinde 12. maddenin bütün yurttaşların dil,ırk, din vb.. ayrımlar gözetmeksizin eşit olduğu hükmünün fiilen yerine getirilmesi; bütün yurda şamil gerçek, köklü bir toprak reformu ile ağalık düzeninin kaldırılması»nı önermektedir. (59)

1976'larda da;

«Türkiye'de doğu ve güneydoğu anadolu bölgelelerinin durumu, bir taraftan kapitalizmin eşitsiz gelişme kanununun bir neticesidir, diğer taraftan şoven milliyetçiliğe kendisini kaptırmış olan burjuvazinin güttüğü baskıcı, ayırım gözetici bir politikanın sonucudur.» (60)

TİP yazarlarının Bund'izm üzerine saçmalıkları, ırkların ırkları, bölgelerin bölgeleri sömürmesi suçlamalarını ise burada tekrarlamaya gerek yok.

«ÖY» yazarlarından sayın Kemal Burkay'ın, 1970'lerdeki tahlilleri de aynı çizgidedir. Sayın Burkay: «doğu isyanlarını» tahlil ederken şöyle diyor: «Bu isyan-

56) Behice Boran/Sosyalist Hareketin Sorunları 2-TİP'in İç Çelişkileri (TÜM dergisi S.2,s.9,18 Aralık 1968)

57) Bak.Rızgari 2,s.19

58) Bak. Rızgari 1, s.43 ve Rızgari 3, ss. 124-126

59) Behice Boran/Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, zikreden İsmail Beşikçi/Kürtlerin Mecburi İskanı s.234 (Komal y.,1.b., Mart 1977 İst)

60) Behice Boran, Yürüyüş dergisi S.52, s.16; Zikreden İsmail Beşikçi/yagk.s.234-244

larda iki ayrı çelişki rol oynamıştır: burjuva ile feodalitenin çatışması; burjuva milliyetçiliği ile ezilen halklar çatışması.»

«Bu arada şu hususu da unutmamak gerekir: Anadolu'nun kapitalistleşmesi batıdan başlamıştır. Batı uluslaştığı zaman, doğu hâlâ feodal bölünme ve anarşi içindedir. Bu nedenle çatışma; bir bakıma feodal doğu ile burjuva batı arasında olmuştur. Yani sınıfsal açıdan burjuvazi ile feodalite arasındaki kaçınılmaz çatışma, bu bölgesel yapı farkı nedeni ile bölgeler arası, halklar arası çatışma görünümü almıştır.» (61)

Bilindiği gibi, bu tahlil, Yürüyüş yazarlarından Galip Tekin tarafından şöyle yorumlanmıştır:

«Kimilerinin sorunu ele alış biçimleri de burjuvazinin işini kolaylaştırıyor. Bunlar (...) coğrafi bölgelerin birbirini sömüremeyeceğini unutarak batının doğuyu sömürmesinden söz ediyorlar.» (62)

61) Kemal Burkay/Sosyalizm, Kemalizm ve Doğu Sorunu, Emek d. yags.s.15

62) Galip Tekin/Bölgesel Dengesizlik Kapitalizmin Bir Ürünüdür, Yürüyüş D.S.49,s.8 Bu yazının bir eleştirisi için bak. İsmail Beşikçi yagk.ss.240-244, ayrıca bak. Özgürlük Yolu S.13-14, ss.22-23

Bu yorumun tutarsız olduğunu belirtelim. Ama Galip Tekin, bu yazısında Behice Boran'ı da yalanlamaktadır. Burjuvazinin işini kolaylaştıran görüşlerden birinin de «doğu ve güneydoğunun geri kalmışlığının ırkçılık ve şovenizmden kaynaklandığını ileri sürenler» olarak (63) tanımlıyor. Aynı yazının yayınlandığı aynı derginin Nisan sayısında ise, Behice Boran —yukarıda aldığımız yazıda— burjuvazinin şoven politikasından, baskıcı ve ayırım gözetici politikasından söz ederek «doğu ve güneydoğunun durumunun bir yanını» oluşturduğunu söylemektedir.

Sayın Burkay, adı geçen yazıda: Kürt feodallerinin bürokrasi ile daha rahat anlaştıklarını belirttiikten sonra: «bunun yanı sıra, doğu halkının etnik yapısı ve burjuva milliyetçiliğinin ona karşı tavrı»nın değişmediğini belirtiyor. Sayın Boran'ın «şoven milliyetçi burjuvazinin baskıcı, ayırım gözetici politikası» olarak saptadığı olgu da budur.

Bunun yanında kullanılan kavramlardaki benzerliğe işaret etmek gereksiz. «ÖY» literatürünün «doğulu halkımız»ıdır bu.

Sayın Burkay 1976'larda da aynı perspektifin genel karakteristiğine sahiptir. «ÖY» yazarı olarak, Vatan gazetesindeki bir röportaja verdiği cevapta gene

63) Galip Tekin, yagy. aynı paragraf

«doğulu halkımız»ın durumunu tartışmakta. Daha doğrusu metin içinde üç yerde söz etmektedir. Bu bölümler şöyledir:

«Doğuda halkımızın içinde bulunduğu daha da ağır şartları herkes bilir; ırkçı - şoven baskılar, komando hareketleri daha da yoğun bir sömürü ve kitlelerden esirgenen en basit demokratik insan hakları...»;

«Doğuda halkımızın ırkçı şoven baskılara ve katmerli sömürüye karşı ve demokratik ve insanca haklar uğrunda mücadelesi de bastırılmadı.»;

«Emperyalizme karşı ve doğudaki halkımızca şoven baskılara karşı yürütülen mücadele emperyalistleri ve onların işbirlikçilerini ileri derecede rahatsız ediyordu.» (64) (abç)

Genel olarak «ÖY»nün yirmi sayı boyunca «doğulu halkımız»a bakışı bu perspektif içindedir. Ancak, sayın Burckay'ın bu metni verdiği günlerde Rızgari sorumlusu tutuklu bulunuyordu. Rızgari 2 çıkmıştı. Ve sömürge statüsü tartışılmaktaydı. Rızgari'de Kürdis-

tan'ın uluslar arası bir sömürge olduğu olgusu belirlenmesi yapılmıştı.

Ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı Türkiye şartlarında başlıbaşına bir tartışma, araştırma konusu haline gelmişti.

Öte yandan Vatan gazetesinde, verilen bütün cevapların yayınlanmasına karşılık, Rızgari'nin, sadece Rızgari'nin verdiği cevap metni yayınlanmamış, bu yazı dizisini hazırlayan arkadaş bu konuda bir de açıklama yapmıştı. Bu açıklamada «Kürt solu»nun bir olgu olduğu, fakat bu yazıda «Kürt solu»nun görüşlerine yer verilemediği belirtiliyordu. İlgili açıklamanın eleştirisi ile, Rızgari'nin cevap metnini teksir broşür haline getirerek yayınladık. Bazı bölümlerini de zaman zaman bu yazıda kullanıyoruz.

Şüphesiz ki, Kemal Burckay «ÖY»nün sıradan bir yazarı değildir. Tam tersine C. Aladağ imzalı yazılarla beraber «ÖY»nün siyasal-ideolojik yapısı Kemal Burckay'ın yazılarında yansır. C. Aladağ da, esas olarak Kemal Burckay ile Hıdır Murat'ın ideolojik etkisi içinde olan bir yazardır. Ancak Hıdır Murat'ın Kürt halkının mücadelesine getirdiği olumlu tahlil ve önerileri ayıklayarak, başka bir ifade ile Hıdır Murat'da devrimci olan ne varsa onları ayıklayarak, Hıdır Murat'ın tahlillerine dayanan bir yazardır.

«ÖY»nün, TİP'le ilişkileri ise «icazetli solun kokuş-

64) Sol Kendini Anlatıyor, hazırlayan Nihat Behram, Özgürlük Yolu yazarı Kemal Burckay'ın verdiği cevap ss.53-67 (May y., 2b., Mart 1977 İst)

muş oportünizmini Kürdistan'a taşımanın» tipik bir göstergesidir. «ÖY» birinci sayısında bütün bir yayın hayatı boyunca yayınladığı iki resimden biri olan TİP kurucularının ve kuruluşu katılanların klişesidir. Bu resmin altında TİP Merkez Kuruluna seçilenlerin isimleriyle Genel Başkan Behice Boran'ın bir konuşması yer almaktadır. (S. 1, s. 81-82)

Bir siyasi dergi elbetteki haber dergisi değildir. Verdiği her haber titizlikle seçilen ve kitleye iletilmek istenen bir mesajı taşır, TİP haberi de aynı bilinç içinde verilmiştir. Daha sonra «ÖY» ideologlarından Kemal Burkay partiye girmiştir. «ÖY»nun Kürdistan'daki ajitatörleri ya da sempatizanları da TİP'e girmiş, TİP il ya da ilçe örgütlerinin açılması yönünde çabalar göstermiş, bızatihi bu örgütleri kurmuşlardır. Örneğin TİP eski Merkez Kurulu üyesi Mehdi Zana'nın; Diyarbakir'de «Özgürlük Yolu» taraftarı olduğunu belirtmek yeterli olsa gerekir. Yeni TİP oldukça ilginç bir üye bileşimine de sahipti. Örneğin, TİP'in (eski) Aren-Boran klifi olarak bilinen ve partinin ikiye bölünmesine neden olan mücadelede Aybar'ın genel sekreteri olan, partiyi, Aren-Boran klifine karşı savunan, bu nedenle de «beş para etmez bir Kürt ağası», «Aybar'ın çömezî bir küçük-burjuva milliyetçisi» olarak suçlanan, Sıkıyönetimden sonra ise siyasi bir mevta (ölü) haline ge-

len Tarık Ziya Ekinci bu yeni TİP'in disiplin kurulu üyeliğine getiriliyordu.

«ÖY»nun tavrı başından itibaren parti içinde, «özerk» niteliklere sahip olma eğilimi, siyasetle ilgilenenler için bir sır değildi. Öte yandan genel olarak «ÖY»nun Kürdistan'da prestiji kalmayan, kurucuları arasına aldığı kişilerle bu özelliğini iyice yitiren TİP'in yedek gücü olarak partiyi Kürdistan'da yerleştirecek bir potansiyel hazırlayıcı olarak görülmesi, böyle değerlendirilmesi ilgili günlerin yorumlarının yoğunlaştığı bir nokta idi. «ÖY»nun belirttiği gibi bütün bunlara rağmen, «TİP birçok yerde, örneğin doğuda örgütlenemedi» örgütlenemezdi de.

Belirtmekte yarar var, «ÖY»nun TİP'e yönelttiği eleştiriler, TİP'in Kürdistan siyaseti ile ilgili değildi. Zaten TİP'le flört edildiği bu dönemde, TİP'e doğru dü-rüst bir eleştiri de yapılmamıştır. Sadece Behice Boran'ın «solun bölünmüşlüğü» ile ilgili görüşlerine katılmadığı belirtilmiştir. Yazıda TİP'e öğüt verilmeye kalkışılmış, «ÖY»nun reformist yapısından kaynaklanan CHP'ye, bakış TİP'e empoze edilmeye (!) çalışılmıştır.

TİP ile «ÖY»nun sürtüşmesi sayın Kemal Burkay'ın Tunceli'den seçimlere girmesi sırasında açığa çıkmıştır, demek, yanlış olmasa gerekir. Sayın Burkay, TİP'e haber verme fırsatı bulmadan Tunceli'den adaylığını

koymuş, fakat TİP'in müdahalesi ile seçimlere girmemiştir. Bu ilişkinin «ÖY»nun kitle bağından ne kadar kopuk olduğunu, kendiliğindencilğe nasıl bel bağladığı açısından dikkate değerdir. O kadar ki, «ÖY» ideoloğu sayın Kemal Burkay, partisine haber verme fırsatı bile bulamamakta, son anda Yüksek Seçim Kurulu'na başvurmaktadır. Bu durumu, «Zorunlu Bir Açıklama» yazısı ile «ÖY» 5. sayısında belirtti. Biz bu yazının geneli içinde, ilgili yazının eleştirisini yeri gelince yaptık. Burada şu noktayı tekrar belirtmekte yarar var. Sayın Burkay bu zorunlu açıklamanın bir yerinde şöyle diyor:

«Şayet seçimlere girseydik Tunceli gibi özelliği olan bir ilde devrimci potansiyel CHP'nin kuyruğuna takılmamış, ve kitleler, burjuva politikasının batakhanesinde kendi başına, dağınık, umutsuz bırakılmamış olacaktı.» (S. 5, s. 79)

Fakat, TİP buna izin vermemiş ve sayın Burkay da seçimden çekilmiştir. Böylece TİP ve onun bir üyesi olan «partim izin vermedi» diyerek seçimden çekilen sayın Burkay, kitleleri dağınık, umutsuz, burjuva politikasının batakhanesinde bir başına bırakmışlardır.

Ardından, «ÖY» 6. sayısında TİP teorisyenlerinden Yalçın Küçük'e «sıradan» bir konu için adamakıllı çattı. Sıradan diyoruz çünkü, ilgili konu çok seviye-

sizce bir çok kere, bir çok dergide yazılıp çizilmişti. Kaldı ki çok daha önemli sorunlar da vardı ve TİP'in çok daha çıplak sapmaları da bilinmekteydi. Ama sorun «ÖY» ile ilişkiler düzeyinde ele alınınca, ilgili yazı önem kazanır. Bu yazı, sayın Burkay'ın partisine başvurma fırsatı bulmadan girmeye karar verdiği seçim serüveninden 17 gün sonra, yani 30 Eylül'de Yürüyüş dergisinde Yalçın Küçük imzası ile yayınlandı. Yalçın Küçük'ün yazısının adı: «Sol Kenarda Oynayanlar ve Oynatanlar».

Yalçın Küçük TİP'in ideologlarından. (*) «Bu işleri soytarılar değil, sosyalistler yapar» nakaratı ile TİP dışındaki tüm sosyalistleri soytarı ilan eden şımarık bir prens. Söz konusu yazısı da bu şımarıklığın ilginç örneklerinden biri.

«ÖY» bu yazının genel bir eleştirisini, bu tavrı ciddi bulmadığını haklı olarak belirterek, «kişinin ve çevresinin en azından geçmişteki hatalarına dönük öz-eleştiri yapmasının son derece gerekli olduğunu» vurguluyor.

Esas konu ise şu:

«Çeşitli ülkelerin sosyalist örgütlerine musallat olabilen bir hastalık var. Eski ve yaygın bir has-

(*) Y. Küçük, daha sonra partiye ters düşerek (anti-sovyetizm eğilimlerinden ötürü) afaroz edildi.

talık. Adı, Bundizm. İlk kez yirminci yüzyılın ilk yıllarında ortaya çıktı. Yahudi işçi sendikaları, Bund'un, örgüt içinde ayrıcalıklı bir yer istemeleri ile somutlaştı. Sendikaların ya da etnik grupların sosyalist hareket içinde kaynaşma yerine özerkliklerini koruma istekleri. Türkiye sosyalist hareketi, 1970 yılına doğru bir de bu hastalıkla pençeleşti. Şimdi geride. Bugün bu hastalığın kalıntıları var. Ama hastalık hem saptanmış, hem de öz olarak geride kalmış durumda.» (Yürüyüş, S. 25, s. 3)

TİP'in (yeni TİP) birinci kongresinde Peyami Arırk isimli bir delege de «Bundizm sökmemiştir, sökmecektir» diye külhanbeylik tasladı. Peyami Arırk'a göre «parti dışı sol, doğu sorununu açık arttırmaya çıkarmıştır.» Ve bu «sol»cu partili, eski düşman yeni dost Tarık Ziya'larla kucak kucağa şöyle bağırmaktadır: «Eski yol arkadaşları iyi birer yol arkadaşı değillerdi. Pasifistliklerine gerekçe hazırlamakta ustaydılar.» (Yürüyüş S. 100, s. 20) Eski dostlar, ahabap çavuşlar zaten birarada idiler. «Doğu»dan yeni dostlar da edinilmişti. Yarıda bırakıp «kaçan»lar ise «ÖY»nun ideologları idi. Peyami Arırk «Bundizm sökmemiştir, sökmecektir» diye meyhane argosu ile külhanbeylik yaparken, esas olarak «ÖY»nu suçluyordu.

«ÖY», Yalçın Küçük'e şunları soruyor söz konusu yazıda:

«Sosyalist hareket içindeki özerkliklerini korumak isteyen bu 'sendikalar' ya da 'etnik gruplar' kimlermiş; neler yapmışlar bunlar? Bu hastalıkla kimler ve nasıl mücadele etmişler? Yazı mı yazmışlar, bu konuda, tartışma mı olmuş? Umarız ki sayın Küçük konuya açıklık getirecektir.»

«ÖY» henüz TİP'le ilişkilerinde köprüleri atmadığından ve bu işi 9 ay sonra yapacağından, bu yazıda şunları yazmaktadır:

«milli meselenin sağ, sol ve arka kenarında doluşan kişilerin, üstelik bu konuda başkalarını gelişigüzel suçladıkları, perde arkasında fiskos yaptıkları bildiğimiz şeylerdir.»

«İdeolojik açıklık önem verdiğimiz bir şeydir; herkesin ne dediği iyi anlaşılmalıdır.» (S. 6, s. 71-72)

«ÖY» ile TİP ilişkilerini oldukça açık bir biçimde —okuyucunun yorumuna bırakmakla beraber— bu yazılarda görmek mümkün.

«ÖY», bundan sonra, zaman zaman TİP'e eleştiriler yöneltti ve 13-14. sayısında TİP'in «ipliğini pazara çıkarma» yolunda bir yazı yayınladı. Ne var ki gecikmiş olarak ve icazetli solun kokuşmuş oportünizmini

Kürdistan'a taşıyıp, buna ortam ve şartlar yaratma çabalarından sonra.

«Behice Boran ve Nihat Sargın başta olmak üzere, bazı eski TİP yöneticileri yeni TİP'in de başında bulunmaktadır.», «Görülen odur ki, Boran ve arkadaşları, eski dönemde yapılan hatalardan uzaklaşmadıkları gibi, bazı hallerde eskiden de geriye düşmektedirler» deniyor bu yazıda. («ÖY», S. 13-14, s. 14)

Sormak gerekir: Bunlar bilinmiyor muydu? Tunceli'de «partim istedi» diye kitleleri burjuva politika-sının batakhanesine, umutsuzluğa, dağınıklığa terkedilmesi sürecinde sayın Burkay, bunları bilmiyor muydu?

«Özgürlük Yolu»nun partililer tarafından okunmaması için büyük çaba gösterdiler. Onun dağıtımına yardımcı olan üyelere baskı yaptılar, açık açık ideolojik eleştiri yöneltmediler ama, alttan-alta, fis-koslarla partili kadroları dergiye karşı şartlandırmaya çalıştılar» deniliyor. (s. 15) Bu bilinmiyor muydu? Bilindiği halde, «uzun süre TİP yöneticilerinin ve Yürüyüş'ün yaptıkları birçok yanlış (abç) eleştirmekten kendimizi alıkoyduk» (s. 30) demek, mazeret midir, yoksa «şecaat arzederken merdi kıpti sirkatin söyler» sakatlığı mıdır?

«TİP yöneticileri, kitlelerin ırkçılığa, şövenizme karşı mücadelelerine sahip çıkacaklarına, CHP ile

birlikte bu işe ambargo koymaya kalkışıyorlar (...) Hareketi sosyal-demokrasinin, daha doğrusu burjuvazinin dilediği çerçevede hapsetmeye çalışıyorlar. Sosyalizm adı altında kötü bir örnek sunuyorlar.» (ss. 28-29) deniyor.

Bilinmiyor muydu?

«Bugün sosyalist kişiye düşen görev, demokrasi ve sosyalizm için yürütülen örgütsel mücadeleye katılmak, hareketi bir yerinden omuzlamaktır» diye (S. 3, s. 12) en gözde ideologunu TİP saflarına sokarak kitlelere yol gösterildiği zaman; sıkıyönetim mahkemelerinde, Anayasa Mahkemesi önünde: «Biz değil ayrılma hakkına, azınlık statüsüne bile razı değiliz» denildiği, «Kürt halkına halk olarak ayrı haklar istemek mi, haşa» denildiğini bilmiyor muydu «ÖY»?...

Bütün bunlar, «işçi sınıfının ivedi örgütlenmesi kendini dayattı» diye «küçük-burjuva maceracı akımlar dallandı» diye gözardı ediliyor. Eleştiriden yanlışları gördüğümüz halde kaçındık, yanlış yapanların yanında yer aldık deniliyor.

Ve de icazetli solun kokuşmuş oportünizmini Kürdistan'a taşıma gerçeği karşısında, bir palyaçonun şakaları kadar ciddiye alınacak şatafatlı bir suçlama denilip, öfkeleniliyor; Kürdistan'ı sosyalizme kapamalarından, ağa, bey kuyrukçuluğundan filan söz ediliyor.

Mücadele acımasızdır. Sosyalist siyasi mücadele sakat beygirlerin sırtına binilerek götürülemez. Ve, Lenin'in ifadesiyle: siyaset, aritmetikten çok cebire benzer. Burjuvazi için sorun yoktur. Bir Demirel hergün ve her saat yön değiştirse de, yalan üstüne yalan söylese de gene AP lideri olarak kalır. Ecevit de öyle. Ama, yakın geçmişte cereyan eden bir Aybar dramı, sosyalist siyasetin ne kadar acımasız, ne kadar bağışlamasız olduğunu göstermeye yeter. Sosyalist siyasetle oynanılmaz.

Sosyalist siyasette «kendimizi yanlışları eleştirmekten alıkoyduk»ların yeri yoktur.

Sosyalist siyasette, küçük-burjuva kibarlığının da, küçük-burjuva öfkesinin de yeri yoktur.

İcasetli sol'un, yukarıda belirlediğimiz üzere hem proletaryaya, emekçi sınıf ve katmanlara ve hem de Kürdistan'lılara götürdüğü kokuşmuş oportünizm, 1975'lerden sonra Kürdistan'da cılız da olsa kıpırdanıp ses edebilmişse, bunda TÖB-DER lokallerinin gediklileri olan reformist memurlar kadar «ÖY»nun da rolü gözardı edilemez.

«ÖY»nun 17. sayısında «onlar böyle açık, dürüst bir tavırdan dikkatle kaçınıyorlar» diye genişleyen ve «onlar» diye sıfatlanan «ÖY» dışındaki tüm siyasi-ideolojik grupları ağır bir dille suçlayan bir yazı yayımlandı. (ss. 10-15)

Bu yazıda esas olarak dedikodulardan kaynaklanan ve zaman zaman jurnal ve iftiraya yönelen kontrollsüz öfke, «ÖY»nun siyasetinin anahatlarını vermektedir. Buna göre «ÖY» yaptığı herşeyde haklıdır, sosyalizmi ancak o temsil edebilir, sosyalist mücadeleyi ancak o yapmaktadır, ondan herkese «çatma» beklenmemelidir, kimilerine «çatmışsa» bu öyle gerektiği içindir; diğerleri «bizim meseleyi» çekmecelerine kitlemişlerdir, duygusal planda sivri çıkışlar yapmakta ve provakatör rolü oynamaktadırlar, CIA ve SAVAK'ın kuyruğuna takılabilirler, dedikoducudurlar, fiskosculardır; sadece «ÖY» doğruya doğru, eğriye eğri diyebilmektedir, diğerleri yani «onlar», dönüp kendilerine baksalar şunları görecekler: ikide bir bölünüp sağa sola savrulmaktadırlar, tutunacak dal aramaktadırlar, dün küfrettikleriyle bugün kombinezonlara girmektedirler, bitmez tükenmez bir şaşkınlık içindedirler, bütün fraksiyonlara karşı düşmanca tavır almışlardır, ama bunu «ÖY»ndan beklememelidirler, «ÖY» böyle şeyler yapmaz, böyle şey yapanlar «bizim meseleyi» kendi çekmecelerine kilitleyenler, ulusal tecrit politikası uygulayanlardır; sosyalist ve ilerici güçler zaten «ÖY»na destek, ilgi ve sempati göstermektedirler, bu da «ÖY»nun doğru yolda olduğunu delilidir; ama ötekiler var ya, ötekiler, «onlar», en güçlü gördükleri, güçlerine tapındıkları egemen sınıflara sokulmaktadırlar,

ağa ve şeyhlerin kuyruğuna takılmaktadırlar, CIA ve SAVAK'ların kuyruğuna bile sürüklenebilirler, çünkü tüm yaptıkları, yalan dolan, fiskostur; serseri mayın gibi dolaşmaktadırlar, varsa da yoksa da «ÖY» ve doğru yolda olduğunun kanıtları da olduğuna göre, onun siyaseti gelişmeli, genişlemelidir. Örneğin eğer TİP'e girilmişse, bu girmek gerektiği içindir. Eğer, DİSK ve TİP, CHP kuyrukçuluğuyla, CHP'ye rağmen bir CHP iktidarı önermekle suçlandırılmışlarsa, bu öyle gerektiği içindir, ama «ÖY» aynı şeyi yapınca, bu, sosyalizmin gereğidir, ülkeye çökmek isteyen çok daha zalim bir rejimin engellenmesi içindir; eğer BAAS ilerici olarak görülmüşse bu doğrudur. (S. 1, s. 10 vd), ama aynı BAAS aynı eylemden dolayı gerici olarak gösteriliyor- sa bu da doğrudur, (S. 23, s. 49); eğer doğulu halkımız, doğulu halkımızın ırkçı-şoven baskılara karşı mücadelesi 20 sayı yerinde sayıyor, bir adım genişlemiyorsa bu doğrudur, sonra sömürgecilğe karşı anti-sömürgeci mücadeleden söz ediliyorsa bu da doğrudur. Çünkü «ÖY» tüm bunları gönlünün istediği gibi, canının çektiği zamanda söyler ve doğruluğunun teminatı olarak da kendisini öne sürer, sonra vazgeçip eleştirir, gene doğru olduğunun teminatı «ÖY»dur. Tüm ötekiler kuyrukçudurlar, provakatördürler, sivri ve zamansız çıkışlar yapmaktadırlar ama «ÖY» bunları hep bilir, zamanında yapar, aklına nasıl eserse

öyle yapar, sosyalistya, sosyalizme ambargo koymuş ya; ötekiler, yani «onlar»a da ne oluyor? Onlar ağa, şeyh kuyrukçuluğuna devam ededursunlar, CIA ve SAVAK'ın kuyruğuna sürüklenmeye devam ededursunlar... vb.

Açıklıktan, ideolojik mücadelede dürüstlükten söz edip bunca küfrü «onlar»a yönelten «ÖY», açık değil elbette. Açık olmadığı gibi, herhangi bir kanıt da getirmiyor. Kendi deyimi ile dedikodu, yalan dolan, iftira, fiskos üstüne kurulu bir saldırı içinde. Saldırdıkları da «onlar»!

Bu yazıda, şu an irdelemekte olduğumuz konu ile, yani icazetli sol'un kokuşmuş oportünizmini Kürdistan'a taşımakla ilgili son derece açık iftiralar da var. Şöyle deniyor:

«Bu çevreler —bu çevreler «ÖY» dışındaki bütün siyasi güçleri kapsamaktadır—, dergimizde yazı yazan ya da ona sempati duyan bazı arkadaşların Türkiye İşçi Parti'li olduklarını söyleyerek bizi 'TİP kuyrukçuluğuyla' suçlamışlardır. (*) (s. 11)

(*) TÖB-DER ya da yerel kültür derneklerinin lokallerindeki dedikodular, fis-koslar, miskin memurların masabaşı sohbetleri kastediliyor olsa gerek.

Ayrıca TÖB-DER'deki mücadelenin de militan niteliğinin bu gedikli sayfalar tarafından provake edildiğini vurgulayalım!

Bu baylara göre, «bizim meselemiz»i, naylon kılıflara iyice sarıp, araya duvarlar koyup, kendimizi ve meselemizi «başkalarından» yani doğulu olmayan ne kadar kişi ve örgüt varsa —sosyalist olsun olmasın— onlardan ayırmalıyız. Yoksa «halkımıza ihanet» etmiş oluruz, «kuyrukçu» olmuş oluruz, «ulusal hain» olmuş oluruz.» (Aynı sayfa)

«ÖY» için bu şikayetler fanatik ölçülere varmıştır. Katı bir fetişizm haline gelmiştir. O kadar ki, Kürdistan'da tüm siyasal güçler halkların kardeşliğinden, mücadelede birliktelikten söz eder ve bunu ideolojik-siyasal olarak savunurlarken, Türk halkının desteği olmadan Kürt halkının başarıya ulaşamayacağından, bu ittifakın gerekliliğinden sözederken «ÖY», bu çevreleri bir türlü objektif olarak değerlendirmemekte, soyut bir sosyalizm lafazanlığı ile, tüm siyasi güçleri ağa-şeyh kuyrukçusu, emperyalizmin kucasına düşecek siyasetler, CIA, SAVAK elinde oyuncak olarak görmekten vazgeçmemektedir. Bu nedenle de lokal gedikli miskin memurlar dışında Kürdistan'da herhangi bir güç görmemektedir. Her ne kadar emekçilerden vb. söz etse de.

13-14. sayılarında «TİP ve Sosyalist Birlik» yazısında, daha önce sözünü ettiğimiz üzere «ÖY» TİP için şunları söylemektedir:

«TİP yöneticileri, kitlelerin ırkçılığa, şovenizme karşı mücadelesine sahip çıkacaklarına CHP ile birlikte bu işe ambargo koymaya çalışıyorlar. TİP yöneticileri, sorunun kadrolar arasında bilimsel tartışmasından bile kaçınıyor ve bu konuda ilginç bir tabu yaratıyorlar.» (s. 28)

Aynı sayıda: «Behice Boran ve Nihat Sargın başta olmak üzere bazı eski TİP yöneticileri, yeni TİP'in de başında bulunmaktadır.» (s. 14) diyor.

TİP yöneticilerinin Anayasa ve Sıkıyönetim Mahkemelerinde nasıl soldan geri çark ettiklerini de biliyor. Bu konuda herhangi bir özeleştirilme yapılmadığını da biliyor. Tam tersine «Bundizm»den söz edildiğini, 4. kongrede «Bundizme karşı mücadele edildiğini» söylediklerini de biliyor.

Ama 17. sayıda şunları söylüyor «ÖY»:

«Bazı arkadaşlarımız Türkiye İşçi Partisi'ne üye olurlarsa, işçi sınıfının politik örgütlenmesinde kendilerine düşeni yapmak içindi. Bu elbette doğru bir tavidir. Ama, aynı arkadaşlar, sonradan görüş ayrılıkları olduğu ve ayrılıkların belirgin hale geldi. Bu durumda o arkadaşların TİP'den ayrılmalrı bizce doğru bir tavidir.» (s. 12)

Doğru mudur, yanlış mıdır, izin verilsin de bunu «ÖY»nun dışındaki güçler değerlendirsın. Ama, öyle işçi sınıfının politik örgütlenmesinde kendilerine düşeni yapmak, canının çektiği, gönlünün estiği gibi partiye girip çıkmak değildir. Hele bu bilinçli ve sistemli olarak yapılmışsa, daha birinci sayıda TİP kurucuları klişesi, yeni TİP eski TİP değildir yolu özellikle seçilmiş bir haber verilip kitleye işaret edilip, üçüncü sayıda «sosyalist kişiye düşen görev sosyalist hareketi bir yanından omuzlamaktır» bildirisi ve arkasından en gözde ideologunu partiye verirsen parti tarafından, Bundçulukla suçlanıp istifa edersen ve ardından da, siz zaten hep böyleydiniz dersen, mesele hiç de, o da doğrudur, bu da doğrudur şeklinde geçiştirilemez. Hele bu yeni TİP, öyle Tarık Ziya'ları filan keyfi istediği için merkez kurullarına alıp, Kürdistan'daki devrimci, dinamik güçleri çiğner geçerse, mesele çok daha büyük bir anlam kazanır.

Eğer, işçi sınıfının politik örgütlenmesinde görev yapıyorsa, TİP'den daha önce kurulan ve elhak TİP'den daha tutarlı olan TSİP'e niçin girilmediği, işçi sınıfının politik örgütlenmesinde kişi, üstüne düşen görevi neden bu örgüt de yerine getirmediğini en azından açıklamalıdır.

Resmi ideolojinin tahribatı ve bundan kaynaklanan icazet siyaseti Türkiye tarihinin her döneminde

öylesine çirkin boyutlara varmıştır ki, 1969'larda bile «sosyalist» gençliğe, sosyalizm adına «Atatürk geliyor» sloganı attırılmıştır. Sol'un bütün fraksiyonları bu tahribatın altında ağır yaralar ala ala yürümüşlerdir. 1930'ların Kadro'cuları, 1960'lı yıllarda sosyalizmi sulandıra sulandıra yeniden diriltmişlerdir. Marks'ın ifadesi ile «ölmüş kuşağın geleneği büyük bir ağırlıkla yaşayanların beyinleri üzerine» çökmüştür. Ve bunlar «kendilerini ve şeyleri, bir başka biçime dönüştürmekle, tamamıyla yepyeni bir şey yaratmakla uğraşır göründüklerinde bile, özellikle bu devrimci bunalım çağlarında, korku ile geçmişteki ruhları kafalarında 'canlandırmışlar', tarihin sahnesinde o saygıdeğer eğreti kılıkla ve başkasından alınma ağızla ortaya çıkmak üzere, onların adlarını, onların sloganlarını, kılıklarını» almışlardır. (65) Mustafa Suphi'lerin cellatları, 1 Mayıs'ları Bahar Bayramı haline getirenler, tüm sendikal hareketleri yasaklayanlar, aydınları, demokratları idam sehpalarına, onlarca yıllık sürgünlere gönderenler 1969'larda ve hatta 77'lerde «Atatürk Geliyor» şaklabanlıkları ile diriltilmeye çalışılmıştır. Solun bu icazeti, Kürt aydınlarına da oportünizmin en kirli biçimleriyle sık sık yansımıştır. 1962'lerde, 60'lı yılların talihsiz kuşağı olan Edip Karahan'lar, Said Kırmızı-

65) K.Marks-F Engels/Seçme Yapıtlar 1 s.477,478 yagb

toprak'ların yazı yazdığı Dicle-Fırat'ın ikinci sayısında, sağ üst köşede kalın siyah çerçeve içinde Atatürk'ün bir klişesi ve altında; «Vatanımızın kurtarıcısı ve milletimizin kurucusu büyük Atatürk'ün ebediyete intikal ettiği 10 Kasım günü bütün milletimizin yas günüdür. Aziz Atatürk'ün hatırası önünde saygı ile eğiliriz.» (S. 2, s. 1) yazısını daha önceki bölümlerde zikretmiştik.

Aynı kuşağın TİP saflarında mücadele eden aydınları 1966'larda Yeni Akış dergisinde de; «Türkiye devleti, Atatürk'ün çizdiği milli misak hudutları içinde yaşayan, kurtuluş savaşımızı yapmış olan bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına, ilerlemesine gönül vermiş ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir» (S. 3; Kemal Burkay, «Her Şey Açıkça» isimli yazı) yargısına da işaret etmiştik.

Gene aynı kuşağın bir diğer üyesi 1972'lerde Diyarbakir Sıkıyönetim Mahkemelerinde şöyle koymaktadır sorunu:

«... iddia makamının bizleri Atatürk ilkelerine sırt çevirmiş maceraperestler olarak nitelendirmesine olanak kalmamaktadır. Çünkü Türkiye'de Kürt halkının varlığını söylemek veya demokratik haklarından, yani Anayasa'nın temin ettiği, tahakkukunu öngördüğü haklardan bahsetmek

Atatürk ilkelerini savunmak anlamındadır.» (Mehmet Emin Bozarslan'ın sorgusu) (66)

Bu kuşağın, Kürt halkının mücadelesine hizmetleri geçmiştir elbette. Ama resmi ideolojinin tahribatı ve esas olarak icazetli sol'un ideolojik perspektifinin manyetik alanı içinde sorunları böyle değerlendirdikleri de ne yazık ki gerçektir.

«ÖY», bu çevreler diye adlandırdığı Kürdistan'daki siyasal güçler için:

«Bu hastalıklı çizgilerin ardından gidilemez. Bunlar yenilgiye uğratılmadıkça halkımızın mücadelesi devrimci bir doğrultuda hızla gelişemez.» (S. 17, s. 14) diyor.

Doğrudur.

Bu hastalıklı çizgilerin ardından gidilemez.

Ama «ÖY» Türkiye'de hastalıklı çizgilerin peşinden gitmiştir. Ve icazetli sol'un kokuşmuş oportünizmini Kürdistan'a işte böyle taşımıştır.

SONUÇ OLARAK

«ÖY» ile ilgili olarak belirleyeceğimiz konular kısaca bunlardır. Kuşkusuz, «ÖY» «seçim» siyasetinden,

66) DDKO Dava Dosyası s.342 (Komal y.,1.b., 1975 Ank)

ittifaklara, örgütlenme perspektifinden yurtsever-demokrat siyasal güçlere bakışa, icazetli sol'dan, sömürgeci devletlerin tasarruflarına kadar bir dizi sorunda, Rızgari'nin tezlerine şuradan-buradan bu tezleri çar-çur edip, muhtevasından boşaltarak kendince biçimlendirmeye devam edecektir. Sağ oportünist akımın özgün bir karakteristiğidir bu. Bu arada, işbirlikçi Kürt ticaret burjuvazisinin siyasal sözcülerine doğunun elçisi görevini yükleyenlerle aynı düzeyde şakşakçılık yapacak, demokratik kitle örgütleri düzeyinde ilkesiz ekletizmini semirtmeye devam edecek, legal Türk solunun o kapısı ile bu kapısı arasında mekik dokuma gayretlerini sürdürecektir.

Etkime alanında bulunan sosyalist eğilimli kadroları hedefsiz ve siyasetsiz bırakarak, sosyalizme ambargo koymaya da devam edecektir. Ve Marksizmi devrimci içeriğinden boşaltarak değersiz bir süs eşyası haline getirme gayretlerini sürdürecektir.

Süreç çetin ve acımasızdır. Oportünist akımla, proleter devrimci hareket arasında, yüz yıl ötelerden gelen mücadele devam ediyor. Devam edecek. Başka türlü de düşünülemez zaten. Sınıflar arasındaki toplumsal savaş, elbetteki siyasal ve ideolojik düzeyde kendini ortaya koyacaktır. Kendi araç ve gereçlerini yaratmaya hergün her saat devam edecektir. Hiç kuşku yok ki kazanacak olan, proletarya olacaktır. Tarihin diyalek-

tiği bu yönde gelişmektedir. Gelişecektir. Bize düşen görev, bu sonucun öznal şartlarını mümkün olan en mükemmel düzeyde olgunlaştırmaktır. Bu bağlamda, «ÖY»nun taban birimlerindeki sakat düşünceleri birer birer gözler önüne sermek de elbetteki savsaklanamaz. Önemli bir sorundur bu.

Oportünistlerin etki alanında bulunan ve objektif olarak eğilimleri devrimci bir çizgide yer alan ama ideolojik olarak oportünistler tarafından tahrip edilen tabanın, sürekli, itinalı, kararlı ve sabırlı bir çalışma ile devrimci saflara geçmelerini sağlamak görevi unutulmamalıdır. Bu yapılırken de, bu insanların oportünistler tarafından işgal edilen ve şartlandırılan değer yargılarına karşı duyarlı olunmalıdır. Bu arkadaşlar fanatikliğe, fetişizme itilmemelidir. Uzun vadeli ve mutlaka kazanılması gerekli mücadele perspektifi bu arkadaşlara uzun uzun, sabırla, şefkatle anlatılmalıdır.

Sorunu açık yüreklilikle değerlendirmek gerekli. Demagojiden kördüğüşünden kaçınmak gerekli. Metropolün sekter grupçuluğunu, şabloncu eğilimleri Kürdistan'a taşımamak, bu çaba içine girenlerle mücadele etmek gerekli. Kürdistan'ın çağdaş tarihini bulanıklıktan kurtarmak, sosyo-ekonomik, sosyo-politik durumunu, sınıfsal mevzilenmeyi, ittifakları enine boyuna

araştırmak, yerli yerine oturtmak gerekli. Reaksiyoner grupların şamatası içinde, maddi hayatın kendini dayatan sorunlarını gözardı ederek, akademik tartışmalarla dürmadan bölünüp küçülmek, küçüldükçe kitlelerden yalıtılarak dar grupçuluğa, tekke çıkarıcılığına, herkesin bir baş olmasına ve anti-sömürgeci potansiyeli çar-çur etmesine karşı amansızca mücadele etmek gerekli.

Kürdistan'da Marksist-Leninist teorinin eleştirici ve devrimci özünü kavratarak bu teoriyi öğretmek gerekli. Bugünkü toplumsal yapı ve ekonomik durum hakkında, bu toplumsal durum ve ekonomik yapının temelleri ve gelişmesi hakkında, Kürdistan'da ve Kürdistan'ı çevreleyen devletlerdeki siyasal ve toplumsal güçler (sınıflar, partiler) ve bu güçlerin birbirleriyle olan ilişki ve çelişkilerini, birbirleriyle olan mücadelelerini proletaryanın bu mücadeledeki rolünü, çöken ve yükselen sınıflarla olan ilişkilerini anlatmak gerekli; Kürdistan'ın özgün durumunu ve özgün durumun, proletaryanın dünya düzleminde devam eden toplumsal devriminde aldığı yeri ve önemini anlatmak gerekli. Mücadeleyi başarıya götürebilecek açık, anlaşılır ve kavranabilir bir siyasal yapı oluşturmanın, bir ideolojik yapı oluşturmanın gereği ve zorunluluğunu anlatmak gerekli, Kürdistan'daki işçi sınıfının oluşumu, vardığı nokta ve gelişimi hakkında, işçi sınıfının görevleri ve

uluslararası işçi sınıfı ile çıkarlarının ve dâvâsının bir olduğu konusundaki temel çizgi propaganda ve ajitasyon düzeyinde ısrarla niçin ve nasıl inşa edilmelidir, bunları anlatmak ve ikna etmek, sadece ikna etmekle yetinmeyip, insanlarımızı militan öğelerimizi, kadrolarımızı bu mücadeleye seferber etmek... İşte görevlerimizin kısa bir bilançosu budur.

Rızgari, elinin erdiği, gücünün yettiğinde bu mücadele sürecinde görevlerini yapma çabası içindedir. Ve görevlerinin bilincindedir. «Buyrun, söz sırası sizde» diyerek kabadayılık taslamanın ötesinde, makro-politik tartışmalara sürüklenmenin getireceği yararlar, zararları ile ölçülmelidir! Tartışma her şartta, her zaman mümkündür. Ama, kendiliğinden gelişen ve hedeflerini tercihlerini kontrol edemeyen gelişmelere müdahale etmek, onu **organize bilinç** ile teçhizatlandırmak, örgütlemek her zaman ve her şartta mümkün değildir.

ÖYLEYSE GÖREV BAŞINA

OLAYLAR - YORUMLAR

• Kanatlı J. 78 ve Kanıtlanan Gerçek

T.C. devleti ve militarist güçleri bir kez daha Kürdistan'daki konumlarını bizzat kendileri gözler önüne serdiler. Türk ordusunun, Kürdistan'daki işlevinin ne olduğu, ne olacağı, ne olması gerektiği bir kez daha hem de bizzat kendileri tarafından anlatılmaya çalışıldı. En ince detaylarına kadar gözler önüne serildi. Türk emekçilerinin de köleliğinin göstergelerinden olan Türk ordusu bu konuda ciltler yazmaya gerek olmadığını, Kürdistan'da işgal nedeniyle bulunduğunu anlatmaya çalıştı, anlamayanlara. Dosta ve düşmana karşı haykırdı işgalci niteliğini. Bu işgal sürecinde, Kürdistan'da kendisine kimlerin dost, kimlerin düşman olduğunu, olması gerektiğini vurguladı. Kendisine karşı direnenlere neler yapabileceğini gösterdi. Hem de kendisini abartarak. Bir avuç işbirlikçi dışında, köleliğe boyun eğmeyecek olan Kürt ulusuna gözdağı vermeyi amaçladı. Tabii aynı zamanda Türk emekçilerine de. Çünkü varlık nedeni egemen sınıfların çıkarlarını korumaktır. Egemen sınıfların çıkarlarına yönelen her hareketi ezmek görevindedir. Bu hareket ezilen bir ulustan mı yoksa bizzat kendisinin de ait olduğu ulusun emekçilerinin

den mi geliyor diye düşünülmez? Ve bu nedenle baskı yöntemlerinde herhangi bir değişikliğe gidilmez.

Türk ordusu da diğer orduların yapmaları gereken gövde gösterilerinden birini Kanat J. 78 tatbikatı vasıtasıyla gerçekleştirdi. Çünkü, Türk emekçi yığınlarının bağımsızlık - demokrasi - sosyalizm ve Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadeleleri önemli boyutlara ulaşmaktadır. Egemen sınıfların sürekli ellerinden düşürmedikleri kozlarını öne sürerek gözdağı vermeleri zorunlu hale gelmiştir. Türk ordusunun ne denli teçhizatlı olduğu, nelere kadir olabileceği mutlaka emekçi yığınlar gösterilmeliydi. En uygun alan ise şimdilik Kürdistan olarak saptanmıştı. Ama yapması zorunlu olan bu gövde gösterisini, çeşitli boydaki burjuva ideologlarının da kınadığı gibi acemice beceriksizce gerçekleştirdi. Oysa bırakalım tarihteki barbarlık miraslarını, en azından 50 yılı aşkın bir sürenin kendisine kazandırdığı «ustalık» biraz daha usturuplu hareket etmeyi gerektirirdi. Son 50 yıllık işgalci konumunu ustalıkla sürdüren Türk ordusu, böylesine acemice kendi kendini teşhir etmemeliydi! Biraz daha ustaca hareket edilmeli, gizlenmeliydi!

Nasıl, yüzbinli kitle örgütleri, 20-50

bin tirajlı yayın organları ve aktif mücadeleyle Türkiye halklarının mücadelelerinde yer aldıklarını iddia eden devrimciler ısrarla Türk ordusunun ve genel olarak T.C.'nin Kürdistan'daki konumunu görmeyi yeğliyorlar. Ve yine ısrarla, Türk egemen sınıflarının, Türk ordusunun T.C.'nin Kürdistan'da özgül bir statüye sahip olmadıkları olamayacakları konusunda kendi-kendilerini ikna etmeye çalışıyorlar. Nasılsa Türk solunda Kürdistan değerlendirilirken, aristo mantığı her yanıya egemen kınıyor, bu mantığa işlerlik kazandırılıyor. Ve T.C. emperyalizme bağımlıdır, bu nedenle Türk egemen sınıflarının, Kürdistan'da veya işgal ve ilhak edilecekleri, ettikleri bir ülkede özgül bir konumları olamaz» deniyor. Bu mantık çerçevesinde Kürdistan'ı ve giderek Türkiye'yi «değerlendirenler», ısrarla emekçi yığınları, devrimci militanları hıza sokmaya çalışıyorlar. Bu doğrultuda gerçekten de «zorlu» mücadeleler veriliyor!

Tüm bu çabalara karşın, Türk ordusunun son eylemi ile bir çuval inciri berbat etmesi gerçekten de affedilir gibi değil! Ne alemi vardı bu acemiliklerin! Evet gerçekten de Türk ordusu, bu kadar nesnel yandaşı varken beceriksizce hareket ederek, Kürdistan'daki işgalci konumunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Yazık oldu en azından 50 yıllık deneylere ve sosyal - şövenlerin nesnel yardımlarına.

● TÖB-DER 4. Olağan Genel Kurulunda; Demokratik Merkezîyetçiler, Özgürlük, Devrimci Demokratik Birlik ve Devrimci Öğretmen gruplarının oluşturduğu ve eski yönetimin genel sekreteri Mustafa Düzgün'ün (Özgürlük grubundan) yönetimindeki karar tasarısı komisyonunda takılıp kalan, Kurultay Başkanı Ali Başpınar'ın (Devrimci Öğretmen grubundan) konu hakkında konuşma hakkı bile vermediği anti - sömürgeci öğretmenlerin karar önerilerinin tam metni şudur:

TÖB-DER 4. Olağan Genel Kurultayı Karar Tasarıları Komisyonu Başkanlığına Ankara

Aşağıdaki konuların kurultayın onayına sunularak karar altına alınmasını öneririm.

Erdal Şenel / Balıkesir - Dursunbey delegesi

Karar;

TÖB - DER Dördüncü Olağan Genel Kurulu Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşayan Kürt ulusu üzerindeki ırkçı - militarist baskı ve zulmu, şiddetle kınar, temel demokratik hak ve özgürlüklerin istirdadı konusunda kararlı olarak mücadele eder.

Ulusların kendi kaderlerini tayin

etme hakkına saygılıdır ve bu hakkı kayıtsız şartsız savunur.

Karar;

TÖB - DER Dördüncü Olağan Kurultayı, Kürt dili üzerindeki yasakların tümü ile kaldırılması ve ulusun kendi ana dili ile eğitim yapması için mücadele eder.

Karar;

TÖB - DER Dördüncü Olağan Genel Kurulu Rızgari ve Roja Welat dergileri üzerindeki baskıyı ve her türden anti - demokratik uygulamaları şiddetle kınar.

BAHÇELİEVLER KATLIAMINI UNUTMAYACAĞIZ

BIMRE HOVİTİ!

**BIJİ TEKOSİNA GELÊN BINDEST Û KARKERÊN
DİNÊ.**

Dersim 1938

Jenosid...

Kanatlı J. 1978

...Tatbikatı

BIMRE KOL EDARİ **BIMRE ZOR DESTİ**
Tarihîte olayların iki kez yineleniği söylenir: birincisinde trajedi ve ikincisinde komedi olarak... Kanlı jenosidlerin trajik gerçeği karşısında, Hakkari tatbikatı kuşkusuz komediydi. Ama içinde acı gerçekleri ve Kürdistan'daki sömürge vahşetini taşıyan bir komedi. Sömürgecilerin Kürdistan'daki konumu ve özel olarak da TC ordusunun niteliği, bizzat sömürgeciler tarafından gözler önüne serildi. Yıllardır ölmek için direnen bir ulusu yok etme tatbikatı, binlerce sayfada anlatılmayan gerçekleri dostlara da düşmanlara da anlayabilecekleri bir dille anlattı.

BİŞİ AZADİ BİŞİ RİZGARİ